

Človek v hľadaní Svetla

Vlastimil Sekretár

Pútnik v Piesni

*S udalosťami, s ktorými ťa osud spojil, sa snaž zmieriť, a ľudí,
s ktorými ťa život zblížil, úprimne miluj!*

Marcus Aurelius

Ludský duch je sťa novo narodené dieťa.

Vchádza do sveta slabý a neskúsený, nevie o sebe a svojom pôvode. Prichádza k radosti i starosti na túto zem - pútnik z Večnosti.

Nevie o svojom poslaní a predsa cíti nutkanie k vývoju, púti a učeniu - aby v slobode vlastného výberu precítil kúzlo života; aby inšpirovaný umením života rozvinul schopnosti vlastné.

Ľudský duch je sťa učeň - záhradník. Učí sa v ďalekých záhradách umeniu "trnia a krásy", aby životom skúsený a obrúsený precítil tvorivosťou - v radosti a usilovnosti záhradníka znalého; aby raz vstúpil ako dobrotivý majster do nebeských záhrad svojho domova.

A tak kráča v hmotnosti, vzdialený svetlému domovu, ako pútnik a predsa v pohľade svojich zasnených očí si nesie stopu Večnosti - necíti chlad a odcudzenie v dotyku hmotnosti, necíti smútok pomínelosti iba trpezlivú a starostlivú ruku Božiu skrze prírodu a priateľské prírodné bytosti.

*

Príbeh, ako sa prihovára život k človeku na ceste jeho hľadania:

Človek vieš, že si pútnik?

Čas, ktorý zaberá tvoja púť je dlhý a dlhá je cesta, po ktorej sa berieš. Vyrázil si na voze ťahaný túžbou k prvému záblesku vedomia. Putuješ melódiou vesmírnej Piesne vo vlnách vždy novej radosti, ak počúvaš svetlé vedenie v hlase srdca.

Ale bdely bud' v svojich rozhodovaniach a chcení! Dobre zváž, v akom prostredí túžiš a činíš.

Tu dole akoby ponorený do priehľadnej rieky vidíš jasne z Hora až nadol. To je tvoj počiatok.

Si v hĺbinach hmoty! Si zahalený jemnou látkou Svetla nebies, ktorá prestupuje a tká tvoje vedomie a okolie na svoj obraz. Bola ti daná sloboda v rozhodovaní sa. V nej kráča i zodpovednosť. Spravodlivo je zvážení a vyjadrený tvoj vývoj, nazývaný osud. Je zrkadlením tvojich chcení. Nežiješ vo svete na teba nezávislom. Žiješ vo *vnútri túžby* do sveta obrátenej. Pôsobíš v zákone „čo zaseješ to zožneš“! Preto bdely bud', aby si riekú svojho osudu príliš neskalll.

Ak cit k domovu potlačíš vášňou, ak tichú túžbu po vznešenosti a čistote prehlušíš prežívaním pozemským, pripútaš sa na hmotu citom. Stratíš oporu vo Svetle, zmalátnieš a ochladneš. Zhrubneš na obraz prianí položených do hmoty prežitím, až stratíš pojem vlastnej hodnoty, *tušenie* pôvodu. Vycit'ovanie prúdenia lásky z Domova sa ti vytratí. Vtedy kráčaš v nížinách pozemských pocitov a zaplietaš sa i v nížinách duchovných. Túžiš pod mrakom a brána radosti je ti zahataná balvanom pozemských prianí a žiadostí.

Putuješ v radosti veternej, usiluješ zastaviť čas a blaženosť pocítiť... a predsa žiješ v neistote a v sklamaní, pokiaľ si ovládaný kúzlom zmyslov. Ak to kúzlo odhalíš a zachvievanie presvetlíš, uvidíš pravdu o tom. Vystúpiš k vyšším záchvevom života. Prenikneš hlbšie do života k jemnej blaženosti. Vtedy pochopíš, že bez cieľa vyššieho, pôvodného nikam nedôjdeš.

Cit je ti vedením. On správne vidí i obklopený kúzlom zmyslov. Bez citu túžby po domove, ktorú Nebeský Otec ti kedysi zveril ako dar osudovo dôležitý pre tvoju bytosť, kráčaš necitlivo a osamelo. Túžiš a hľadiš nadol. Hoc by si myslel, že slobodný si, opak je pravdou - spútaný si.

Si vo vývoji, čo v tebe vyvoláva pocit zmeny, neustálej straty a potreby... pocit času. Áno, v tom spočíva pocit smútku, lebo sa na to pozemské viažeš citom, ktorý je úplný iba vo Večnosti!

Či necítiš ten rozdiel, keď z radosti niečo od srdca tvoríš a nechceš si to nechať pre seba a keď niečo požaduješ pre seba v okamihoch času? Hmote slúžiš, v jej premenách, bez oživujúceho vedenia Svetlom, ak sa venuješ *iba* získavaniu vecí a pôžitkov tohto sveta. Tvoje srdce objíma svet, akoby si tu mal pôvod a bytie večné.

Či sú veci sveta naozaj dielo trvácne a duchaplné, žeby ťa samé viedli nahor? Môžeš si to vziať so sebou, až odídeš z tejto zeme? Nie sú dielom tak mnohej ľudskej túžby a predstavy? Sú vratké, avšak potrebný most k tvojej zrelosti, vývoju tvojej tvorivosti!

Radosti sveta. Ľudia za nimi bežia. Bez nich sa cítia opustení a unavení. A či nie vždy doznejú vtedy, keď si ich uvedomíš a rád by si pocit podržal? Ale prečo sa človek viaže v tejto ilúzii príjemného pocitu?

Je to prelínanie vášho duševného vedomia, ktoré vás podvedome vedie životom s vedomím telesným.

Je to tušenie, že krásy sveta a ideálne predstavy, príjemné dojmy sú skutočné. Áno – sú odleskom krás nebeských zážitkov.

A v tom je tá ilúzia času, že duch „nadčasový“ si neuvedomuje vo svojom telesnom bytí *podstatu* púti časovej...

Obrazné podanie:

Prechádzaš svetmi rôznych hmotností vyladenými v rôznych tónoch spevohry.

Zanechávaš stopu túžby a činu v krajinách nejednej obežnici. Pieseň, ktorú teraz spievaš, si predtým nespieval a predsa nespievaš prvý krát. Opäť a znova spievaš pieseň, ale pre iné prežitie, pre nové skúsenosti, lebo si ako fénix - vždy na novo sa rodíš.

Učíš sa tým, že sa zachvievaš v rôznych tónoch vesmíru, tam i tu oživujúc rúcho pracovné. Hráš na svojom nástroji ako menej alebo viac usilovný hudobník. Ladiš melódie dušou, tvojou zrelosťou – túžbou a znalosťou prijatou v okamihoch *prežitých*, účinkujúc slobodne a predsa v spevohre okolia.

Celý svoj vedomý život, rozložený do času, a predsa v srdci jednoliaty, prežívaš, akoby si iba teraz žil, a predsa cítiš, že nikdy neumieraš. Duch tvoj večnosť tuší, v srdci vieš, že si pútnik z Večnosti, že si kormidelník plachetnice, prevaľujúcej sa vlnobitím osudu, dobrodruh vystavený skúškam dozrievania vždy sebou vyvolenej plavby - túžby.

Viackrát si prešiel cestou vývoja na tejto planéte. Žil si vtelený vždy v inom telesnom plášti, o ktorom často si hovoril „moje telo - moje ja“. Považoval si dar odevu tak často za „svoje všetko“ čo máš, a čo smrťou stratíš.

Vtedy si zabúdala myslieť na posolstvá nebies, necítil nežné melódie éterických víl. Netúžil si žiť a pracovať pre jemnosť; pre blaho blízkych, svojho ducha si vedome nehládala a nespoznal. Chcel si pohodlie a veselosť okamihu. Tak podobný kvetu mladému ale bledému, Svetlu ukrytému si usychal bez vody života v púšti pocitov zeme.

Vyžarovania tvojho ducha v okovách túžby po hmotnom získavaní boli vedené nadol do hmoty. Žiarenie túžby si vysielal hlboko k zemi až zakorenili v pôde pozemských prežívaní. Túžba bola nepoznaná. Krídla a úsilie túžby letieť nahor ku Svetlu, načrtnúť z kalicha Večných, bolo nepatrné, kroky vlažné a ťažkopádne. Vzlietnuť si nemohol, lebo si nechcel...

Vtedy visíš v pocitoch tejto zeme ako obeť v pavučine. Prúd jemných žiarení zo sfér duchovných ťažko nachádza v tebe pôdu pre zakotvenie, zažatú iskru - *prebudenú* túžbu - vzlietnuť ku svetlu nebies, stúpať domov.

Tak často si netušil pravdu o sebe, o svojich „učebných cestách“. Pravdu o svojich *názoroch* a *sklonoch*, ktoré tvorili cestu tvojho osudu. Viedli ťa, ale i brzdili a odvádzali z priamej cesty nahor. Potláčali vzplanutie iskry tvojho ducha k plameňu. Oddaľovali od vytúženého domova, keď skutky boli nesprávne; keď si ustrnul v hmotnom prežívaní alebo konaním nelásky voči blízkym a okoliu si sa odpojil od svetlého vedenia. Preto, nevediac pravdu o tom, si trpel a reptal – zaplietajúc sa v nevedomosti.

Netušil si, že *každý* pozemský život je dar, ktorým je daná možnosť splatiť minulý dlh, keď si posolstvo života neprežil; keď svoju cestu si ľahkovážne pretúľal, žil pre prchavé dojmy a do hmoty k veciam si ducha pripútal.

A tak prechádzaš časom vo vlnách zmeny. V túžbe, radosti, sklamaní i v nádeji, ale túžba po láske ostáva v tvojom srdci nezmenená. Ako tichá „spomienka“ na niečo krásne, dávno prežitú, akoby iba načas zabudnutú a spomenutú v čase dospievania a „prvej lásky“.

Smutné a neisté sú tvoje kroky - dnes. Hľadáš, ale nenachádzaš, lebo nevieš, kto si a čo hľadáš. Nepoznáš zmysel púte; chvíľu spievaš družke v radosti, a o chvíľu spievaš clivo súmraku, bo nevieš *akú* Pieseň spievať sa učíš. A nevieš ani, že *len z Milosti* srdce tvoje spieva.

Poznaj teda: Ak účel narodenia človek nehladá a neverí v život duchovný, cestu mu skríži *reálna* predstava - obraz jeho vlastného okolia. Žije život svojich dojmov a vízií vedený *hrou* rozumu. Svet povrchových *predstáv* je mu *pravdou* dňa... a to hlavné o živote nepochopil, neprežil.

Ak neprežiješ/nepochopíš ľudský život v jeho *duchovnom* jadre - ako dar/milosť Najvyššieho, neprijímaš to osudovo hlavné - *vieru a dôveru v Život*. V tom tkvie poznanie života i poznanie údela vlastného. Pozemské túžby nesmú prehlušiť túžbu *pôvodnú*, túžbu po Bohu!

Veď či iné je *život* i život ľudský než radosť a milosť Nebeského Otca? V *milosti* „byť“ smie človek svoje vedomie naplniť vodou živou. Z *milosti* dostal dar času skutky Ducha zrkadliť, oči rozjasniť, svoju bytosť naplniť Silou života, ku Svetlu ducha pozdvihnúť.

A opäť iba z milosti, v spravodlivosti Božej, ktorej vševidiace Oko bdie nad všetkým siatím, je možné byť oslobodený od viazanosti na stavy hmotné. Oslobodený už voľne stúpa k citu a rýdzosti,

bratstvu nebies. Pokorou a úprimnou snahou žiť Zákon Boží, človek spriechodnil v sebe Tepnu života uškrtenú vierou v „náhody“!

Niet však náhod! Od vekov usiluješ o vedomé bytie v blaženosti, o zrelosť a krásu ducha, o zmysluplný tvorivý život vo svetle Pravdy.

Život naplnený citom, krásou, porozumením. Od vekov hľadáš Lásku s precíteným vedením o vznešenom Stvoriteľovi!

Preto je potrebná púť. K tomu slúži pochod rôznymi skúsenosťami, ktoré nesieš vo svojom duchu ako tiché pomoci, spomienky.

Slová zo Svetla o Láske a láske k blížnemu vedú k Bohu...

Žiadny iný zmysel ľudského bytia nemá. Život pozemský nie je večný a len *večné* bytie má *trvalú* hodnotu.

Láska, spravodlivosť, čistota vo Svetle sa skláňa k človeku.

A v srdci človeka sa zrkadlí ich odraz - v láske, svedomí, vernosti Pravde a Svetlu.

Sú tou melódiou súzvuku, ktorá znie Vesmírom ako prekrásna harmonická Pieseň úcty k Najvyššiemu.

Scénka: Ladiči v údolí ozvien

Postavy:

- **PÚTNIK:** Mladý muž v jednoduchom šedom plášti. Na krku mu visí zvláštny strunový nástroj bez ladiacich kolíkov. Jeho oči sú upreté do diaľky, preniknuté hľadaním a vnútorným nepokojom.
- **ZÁHRADNÍK (ŽIVOT):** Starší, múdry muž s mozolnatými rukami. Nosí zásteru od hlíny, no jeho pohyby sú vznešené, pokojné a vzbudzujú prirodzenú úctu.

Scéna:

Scéna je ponorená do hustej, sivej hmly. V pozadí matne, akoby z obrovskej diaľky a výšky, presvitá jemné, biele Svetlo. Na zemi je prítmí a chlad. Zovšadiaľ sa ozývajú tiché, disharmonické, priam kakofonické zvuky – akoby stovky ľudí v diaľke nasilu a bez sluchu ladili staré, popraskané nástroje. Pútnik kráča pomaly, ťažkopádne, občas zakopne o kamene. V rukách krčvito zviera hlinenú sošku, akoby to bolo to najcennejšie, čo má.

PÚTNIK

(Zmätene zastane, hľadá na svoje ruky, potom na ťažkú pôdu pod nohami.)

Kde to som? Moje prsty sú zrazu také ťažké... táto zem sa mi lepí na nohy, akoby ma chcela celého pohltiť. Pamätám si záblesky čistého svetla, no kedykoľvek zavriem oči, vidím len túto studenú hmlovinu. Kto ma sem poslal? A prečo musím na hrudi niesť toto ťažké, mŕtve drevo nástroja, ktorý nevydá ani tón?

ZÁHRADNÍK

(Vystúpi ticho z tieňa jednej z hmlových stien. V ruke drží orezávací nôž a mladú vetvičku s ostrými trňmi, no na jej konci pučí malý zelený list. Hovorí pokojným, hlbokým hlasom.)

Nenaliehaj na pamäť, dieťa. Ľudský duch vchádza do tohto sveta slabý a neskúsený, sťa novorodené dieťa, ktoré nevie o sebe a svojom pôvode. Príliš rýchly návrat pamäte by tvoju neobráusenú bytosť spálil. Vstúpil si do Záhrady trnia a krásy. Si pútnik z Večnosti, ktorý prišiel k radosti i starosti na túto zem. Každý kameň, o ktorý teraz zakopneš, ti len pripomína, že tvoj krok bol neopatrný a ty sa máš naučiť bdelosti, rozvahe a zodpovednosti, lebo si tu učeň, záhradník.

PÚTNÍK

(Odstúpi o krok, no hneď ukáže na hlinenú sošku vo svojich rukách s detskou vzdorovitou pýchou.)

Pozri, čo som tu našiel! Je to pevné, má to tvar človeka, usmieva sa mojim očiam. Chcem túto vec vlastniť, chcem pekné predmety zbierať! Tieto pozemské predmety, my vytvárajú príjemné dojmy, pocit, že som živý, že cítim radosť ako svoju, že som, niekam patrí! Ale KOMU patrí? Bez týchto vecí sa cítim opustený a unavený.

ZÁHRADNÍK

(Smutne, no s nesmiernou láskou sa usmeje.)

Uvažuješ správne Pútnik. Vezď ale - hlina k hline patrí. Chceš naplniť čas tým, že objímaš chladnú skalu? To, čo držíš, je len prelínanie tvojho duševného vedomia s telesným. Podvedome tušíš, že krásy sveta a ideálne predstavy sú skutočné – áno, sú, ale sú len vzdialeným odleskom krás nebeských zážitkov, ktoré tu sa ti pripomínajú pri pohľade na pekné veci! Ty si však tichú túžbu po vznešenosti a čistote prehlušil prežívaním pozemským. Pripútal si svojho ducha na hmotu citom skrze myšlienky a pocity. Čím viac vecí si naložíš na svoj voz, tým ťažšie ho budú tvoje kone ťahať.

PÚTNÍK

(Nechápavo krúti hlavou.)

Ale veď svet ma predsa núti konať! Inak sa tu stratím a umriem od hladu. Musím žiť, keď som tu a postarať sa o seba, musím si brať, čo mi ponúka! Ako to môže byť moja chyba?

ZÁHRADNÍK

(Ukáže orezávacím nožom smerom k nemu.)

Rieka tvojho osudu sa kalí tvojím vlastným chcením, človeče. Spravodlivo je zvážený tvoj vývoj, tvoj osud je len zrkadlením tvojich túžob. Nežiješ vo svete na teba nezávislom. Žiješ vo vnútri túžby do sveta obrátenej. V hĺbinách hmoty si bol pritom zahalený jemnou látkou Svetla nebies, ktorá tká tvoje vedomie. Dostal si slobodu rozhodovania a s ňou ruka v ruku kráča zodpovednosť. V zákone bytia platí: Čo zaseješ, to zožneš! Pozri sa teraz na svoj nástroj. Tvoje struny sú úplne voľné a bez života. Pýtaš sa prečo? Zabudol si radostne dávať svet, tvoju pieseň vďaky.

PÚTNÍK

(Frustrrovane udrie dlaňou po strunách. Ozve sa len škaredý, tupý, mŕtvý zvuk, ktorý zanikne v okolitom hluku.)

Nehrá to! Vidiš?! Vravíš, že mám dávať svet moju pieseň. Tento svet ma však hluší. Všade vôkol je len zápas o prežitie, honba za pôžitkami, strach, že nič nebudem mať. Ako mám v tomto hluku a neistote spievať nejakú pieseň, ktorej slová si ani nepamätám?

ZÁHRADNÍK

(Povedie ho jemne za rameno k okraju scény, kde hmla na okamih ustúpi a odhalí hlbokú priepasť času a svetov.)

Pretože tú pieseň nespievaš prvýkrát. Prechádzaš svetmi rôznych hmotností, vyladenými v rôznych tónoch spevohry. Zanechávaš stopy v krajinách nejednej obežnice. Viackrát si už prešiel cestou vývoja na tejto planéte, vtelený vždy v inom telesnom plášti. A zakaždým si hovoril: „Moje telo, moje ja.“ Považoval si dar tohto odevu za svoje všetko, čo smrťou stratíš. Tvoj duch, hoci je večný, si v telesnom bytí neuvedomuje podstatu časovej púte. Zakaždým ťa zlákal pohodlie a veselosť okamihu, a tak si usychal bez vody života v púšti pozemských pocitov a zabudol si dávať svoj príspevok svetlu, aby si sa zachvieval v rovnováhe a tvoj nástroj bol prirodzene napätý. Tvoj cit zaspal a struny povolili. Pamätáš si tie okamihy rovnováhy niekde hlboko vo svojom srdci?

PÚTNÍK

(Nástroj mu takmer vypadne z rúk, klesne na kolená, hlavu skloní nízko k zemi.)

Cítim... cítim nesmierny, ťažký smútok. Akoby ma obklopovala neustála strata. Je to bolesť z toho, že čas plynie a prežitky doznejú, radosti sveta len čo sa objavia hneď sa stratia, len čo si ich uvedomím a nič neuchojím. Všetko mi uniká pomedzi prsty i roky mojej mladosti. Som spútaný vlastným vedomím bytia, hoci som si myslel, že som slobodný a môj život má zmysel v tomto bytí.

ZÁHRADNÍK

(Pristúpi k nemu bližšie a položí mu mozolnatú, no teplú ruku na rameno.)

Ten smútok nie je tvojím nepriateľom, je to tvoja záchrana. Je to dôkaz, že tvoj duch vie o Večnosti. Tento pocit času a smútku vzniká iba preto, že sa na to pozemské viažeš citom, akoby si tu bol pôvodom, ktorý je úplný iba vo Večnosti a si v rozpore sám so sebou, ak si namýšľaš iné chápanie seba i povahy sveta! Či necítiš ten rozdiel, keď z radosti niečo od srdca tvoríš a nechceš si to nechať pre seba, a keď niečo sebecky požaduješ pre seba v okamihoch času? Ak cit k domovu potlačíš vášňou, zostaneš visieť v pavučine hmoty ako mucha, hoci si pavúk. Tvoj cit je kompas, ktorý ti Nebeský Otec zveril ako dar osudovo dôležitý pre tvoju bytosť. Ak to kúzlo zmyslov odhalíš a zachvievanie tvojho chcenia presvetlíš, uvidíš pravdu. Pochopíš, že bez cieľa vyššieho, pôvodného, nikam nedôjdeš.

PÚTNÍK

(Zodvihne hlavu, v očiach sa mu zrkadlí blesk pochopenia. Pozrie sa na hlinenú sošku vo svojej ruke.)

Zmysel ľudského bytia... je viac než zbieranie sošiek a ich vytváranie. Život pozemský nie je večný, a len večné bytie má trvalú hodnotu. Všetko toto okolo... sú len vratké veci, no predsa potrebný most k mojej zrelosti, k vývoju mojej tvorivosti... nesmiem sa však viazať lanom, lebo nikdy nevyletím.

ZÁHRADNÍK

(Prikývne, jeho hlas znie s čoraz väčšou vznešenosťou.)

Áno! Každý pozemský život je dar a milosť Najvyššieho, možnosť splatiť minulý dlh, ak si niečo zmeškal alebo zamútil. Smieš vždy očistiť riekou osudu. V milosti „byt“ smie človek svoje vedomie naplniť vodou živou z Prameňa. Pokorou a úprimnou snahou žiť Zákon Boží človek spriechodní v sebe Tepnu života, ktorú predtým uškrtil vierou v náhody, tvoriac uzol nedôvery a odmietaním vyššieho zmyslu. Niet však náhod! Od vekov hľadáš Lásku s precíteným vedením o vznešenom Stvoriteľovi. Len si zabudol v prostredí hračiek a zábavy. Sme len učni záhradníci, ktorí sa učia v ďalekých záhradách umeniu sadenia i zberu, aby sme raz ako dobrotiví majstri vstúpili do nebeských záhrad svojho domova znali hodnoty trnia i krásy.

PÚTNIK

(Pomaly roztvorí krčovito zovreté prsty. Hlinená soška mu vypadne z ruky a rozbije sa o kameň. Pútnik sa však nezatvári smutne, naopak, akoby z neho spadlo obrovské bremeno. Postaví sa, zavrie oči a hlboko sa nadýchne.)

Moja plavba... je mojou voľbou. Ja som kormidelník tejto plachetnice, ktorá sa prevaľuje vlnobitím osudu. Už nechcem hľadiť nadol pod mrak, kde je brána radosti zahataná balvanom žiadostí. Slová zo Svetla o Láske a láske k blížnemu ma vedú domov nad mrak. Otče... z tvojej Milosti... chcem opäť počuť tú Pieseň a prosím o vyslyšanie...

(V tom momente disharmonické zvuky z okolia úplne utíchnu. Nastane hlboké, posvätné ticho. Struny na Pútnikovom nástroji na jeho hrudi sa samé od seba prudko napnú a jemne, čisto a jasne zaznejú hlbokým akordom, hoci sa ich nikto nedotkol. Hustá hmla okolo Pútnika začína belieť, rednúť a nadobúdať žiarivý jas.)

ZÁHRADNÍK

(Ustupuje pomaly späť do úzadia, stráca sa v silnejúcom Svetle, s rukou zdvihnutou na požehnanie.)

Bdelý buď, kormidelník. Tvoje srdce práve objalo vesmír. Láska, spravodlivosť a čistota sa k tebe skláňajú. Tvoja pieseň úcty k Najvyššiemu sa práve začína.

(Pútnik berie nástroj do rúk, jeho tvár je pokojná a rozjasnená. Opona padá za sprievodu nádhernej, mohutnej a harmonickej melódie, ktorá naplňa celý priestor.)

Koniec scény

Analýza scény: Ladiči v údolí ozvien

1. Archetypy a symbolika

- **Pútnik v šedom plášti:** Predstavuje ľudského ducha, ktorý vstúpil do hmotnosti slabý, neskúsený a zahalený závojom zabudnutia. Šedý plášť symbolizuje neutralitu pozemskej formy, zatiaľ čo nástroj bez kolíkov ukazuje, že ladenie neprebíha mechanicky (rozumom), ale vnútorne (citom).
- **Záhradník (Život / Zákon):** Zosobňuje starostlivú, no prísnu ruku Stvoriteľa a prírodných dejov. Jeho mazoľnaté ruky od hlíny ukazujú, že je spojený s prácou v hmote, ale jeho vznešenosť odkazuje na duchovný pôvod. Učí Pútnika umeniu „tieňa a krásy“.
- **Hlinená soška:** Symbol pozemských priání, žiadostí a potreby vlastniť. V rozšírenej verzii predstavuje aj falošnú kotvu identity – človek sa skrze predmety snaží dokázať, že „je a niekam patrí“, pričom zabúda na to, komu patrí skutočne (Stvoriteľovi).
- **Kakofónia údolia a povolené struny:** Struny bez života reprezentujú stav, kedy človek prestane svetlu radostne dávať svoju pieseň vďaka. Zápas o prežitie a hluk okolia (ostatní rozladení ladiči) symbolizujú kolektívne vedomie ľudstva zotročené hmotou, ktoré prehlušuje tichý hlas Domova.
- **Mucha v pavučine:** Výstižná metafora ľudského ducha. Duch má zo svojej podstaty silu stvoriteľa (pavúka, ktorý tká), no nesprávnym upätím na hmotu sa stáva bezbrannou obeťou (muchou) uväznenou vo vlastných ilúziách.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka rozkrýva ilúziu času a pominuteľnosti. Ukazuje, že pozemský život nie je konečná stanica, ale „potrebný most k zrelosti“ a splácaniu starých dlhov. Pútnik trpí smútkom z pominuteľnosti len preto, že svoj cit upál na dočasné veci sveta. Moment oslobodenia nastáva v bode absolútnej pokory – keď Pútnik pochopí, že nič nie je náhoda, a roztvorením krčovito zovretých prstov nechá sošku rozbiť.

Viera v náhody je odhalená ako uzol nedôvery, ktorý uškrtil **Tepnu života**. Keď sa človek stíši a prejaví dôveru, zákony stvorenia zareagujú: struny na hrudi sa samé prudko napnú (obnovenie vnútorného napätia a sily) a zaznejú v harmonickom akorde úcty k Najvyššiemu.

Poučenie z príbehu.

1. Život v hmote je škola, nie domov. Sme tu ako učni záhradníci. Pozemské veci nám boli dané ako nástroje na dozrievanie tvorivosti, nie ako predmety na privlastňovanie. Všetko, čo sa snažíme v čase krčovito zadržať, nakoniec doznie. Hľadanie vlastnej identity v hmote vedie k opustenosti a únave, pretože pravý pôvod ducha leží vo Večnosti.

2. Niet náhod, osud je spravodlivé zrkadlo. Rieku svojho života si kalíme alebo čistíme sami prostredníctvom slobodnej vôle. To, čo nazývame osudom, je spravodlivé zrkadlenie našich predchádzajúcich chcení a činov. Viera v náhody je len ospravedlnením vlastnej nezodpovednosti, ktoré uškrucuje prúd životnej sily (Tepnu života) a odpojuje nás od Vyššieho vedenia.

3. Rovnováha prichádza skrze dávanie. Cit je kompas, rozum je len ladič nástroja. Ak potlačíme tichý hlas srdca kvôli pozemským vášňam a rozumu, zostaneme chladní, ustrnutí a spútaní v pavučine hmoty. Vnútorný nástroj človeka sa uvoľní a ochabne vtedy človek sebecky vyžaduje od času a sveta pôžitky. Správne napätie a naladenie strún ducha sa obnoví až vtedy, keď človek odhalí kúzlo zmyslov, prekoná strach z pominuteľnosti a začne svetu s dôverou a pokorou dávať svoju pieseň vďaky a lásky k blížnemu. Skutočná sloboda a naladenie vlastného vnútra prichádza cez čistotu citu, pokoru a vďačnosť za dar života, ktorý je prejavom Najvyššej Milosti.

Prebúdzanie...

Život je pekný a čokoľvek ti prinesie osud, nezabudni žiť!

Th. Carlyle

Dlhá je učebná dráha, ktorou človek putuje stvorením k poznaniu seba samého. K prebudeniu svojej duchovnej iskry k vedomiu a seba uvedomeniu; k poznaniu, že je *duchovná* bytosť. Nesmrteľná iskra Ducha usilujúca o vzplanutie a návrat do svetla *večného* Domova.

Každým vdychom pre život a výdychom pre radosť rozohŕňuje človek svoje srdce pre nové skúsenosti, nové prežitia.

Dýchanie je ľahké a vedie človeka k najväčšej jednoduchosti jeho piesne, pokiaľ je dych pravidelný a spev prirodzený. Ťažké je vtedy, keď cítenie je zastreté závojom zmyslových dojmov, keď srdce je obrátené k zemi a zotročené...

Žijúc v ilúzii o *pôvode* života a vedomia ako *následku* evolúcie neživej hmoty, vo viere človeka v prvo-bytie hmoty, *vládne* duchu táto *predstava* pozemského rozumu ako modla. Zlaté teľa "poznávať" a „vlastniť“ nasadilo ľuďom putá. Áno, vtedy, keď človek zaprie vlastného *ducha* vzdá sa zároveň aj vnútornej slobody a pokoja v duchu. Pútnik je podobný Sizyfovi a jeho život je ako Sizyfová práca s balvanom...

Keď ľuďom vládne egoizmus a srdečnosť je spútaná v chladnokrvnosti, keď človek prijíma, ale nedáva, keď otročí zisku a náladovosti, vtedy sa mení. Odchádza citlivý dotyk múdrosti a prichádzajú starosti. Srdce tvrdne na kameň.

Keď človek iba seba tlačí pred sebou, ako Sizyfos svoj balvan do kopca, vtedy okoliu nič nedáva. A preto svoj osud, svoje ja nahor nedostáva. Pachtí sa v ctižiadosti, nekrotí náruživosti, vtedy ustrnie v hmote a prilipne v povrchnosti.... Vrchol/cieľ sa stráca nad obzorom v lúčoch vlastnej túžby.

Keď iba rozum v ľuďoch bdie, a duša je omámená, ovládnutá kúzлом bádania a zisku, a pre seba hľadá vždy nové poznatky a majetky, vtedy pútnik zabúda na pôvodný prameň sviežosti tryskajúci z cností, na silu Svetla v prebudenej vernosti. Stráca spojenie na svetlé výšiny čistoty a spravodlivosti. A to dobrovoľne a podľa zákona o slobodnej vôle. Kto vtedy pomôže, keď duša o sebe pravdu nevie, keď už o Bohu zvest' k nej dolu neprenikne? -

Vtedy sú vzdialené človeku duchovné obzory, nebeské cnosti. Nehľadí pomocne k starosti iných. Prehliada otázky a hodnoty pre ducha potrebné! Vidí iba seba a svoj "racionálny balvan". Vtedy mizne dotyk Svetla na svedomie ducha a s ním spojené videnie pravej cesty... a cítenie viny a zodpovednosti.

A vtedy keď človek prináša radosť a blaho do svojho okolia, vtedy nachádza *odozvu* vo vlastnej duši. V onom vycit'ovaní šťastia, čerpajúc z Prameňa „nad časom“ je v súlade s vôľou Večného. A cesta nešťastného Sifyfa sa spája s cestou/rovinou pôvodnou povznesením nahor jeho vlastného ducha.

Vtedy sa otvárajú nové obzory, schopnosť prinášať z vody Života. Ľudský duch vyžaruje vieru v dobro a ľudskosť aj na iných, a vtedy činom slúži Najvyššiemu. V duchu stúpa do výšin čistých citov a žiarivých schopností, vracia sa domov k prebudným.

Užitočný je životu človek prebudený. Nik ho nenúti konať dobro a spravodlivo. Cit/duch prebudený vo vlastnej *podstate* ide svojou vlastnou cestou - pomáha prirodzene a dobrovoľne okoliu.

Veď čo ešte človeku ostane skutočne v jeho poslednú chvíľu? Keď odmieta nezištnosť, pokoru a skromnosť, či netráti to hlavné – srdce dané mu pôvodom, poznanie dané mu vývojom? Či sa v neláske nestráca jas očí a nedrobí krása osoby v mlyne priani a zlozvykov? Áno vtedy učebná cesta pútnika zarastá trní a burinou, schádza do priepasti „bludných balvanov“.

Rozohriať vlastnú iskrú k plameňu, pretaviť ego telesné k Ja duchovnému, ak toto je úlohou človeka a náplňou ľudského života - ostane čas k hromadeniu?

Duch je schopný prijať uvedomenie pôvodu a radosť – vedenie o Bohu. Či nie je to krásne poslanie, krásny údel ľudského života pretaviť sa z iskry nevedomia o sebe k plameňu sebauvedomenia, k vedeniu o duchu a o Bohu? Šíriť dobro a radosť, žiť blaženosť. Byť blažený už tu na zemi! Neskutočné...?

Citové Ja je zakotvené vo večnosti. Duch je schopný postúpiť vždy dopredu – ku Svetlu, ak vo stvorení *prežíva* krásu, múdrosť a lásku Božiu. Vycit'uje Pravdu, ak *žije* vôľu Božiu. Z *prežitia* pochopí hodnotu a pravdu života.

Prežitím prežiarený vystúpi ľudský duch z hlbín nevedomia k jasnejšej (jemnejšej) oblasti vedomia a náhľadu a vycit'ovaním vstúpi v úroveň zachievania čistých duchovných dejov – precíti vlastnú podstatu. Tým v prežití *objaví* už na zemi seba samého a zrkadlenie Lásky v obraze života. Pozná seba vo svojom vlastnom pôvode a schopnostiach rozvinutého citu. Žije *nepripútany* okolím, žiadny balvan ho neťaží a nebrzdí v ceste nahor.

A tak, ako všetko v prírode vzájomne súvisí pôsobiac harmonicky a v zákone, tak aj ľudia ktorí chcú byť účastní harmónie a byť vedomí lásky a šťastní, musia nasledovať zákony stvorenia. V zákonoch sme slobodní... ale i zaplietame sa v slobodnom chcení vlastnej túžby vedenom nesprávne proti harmónii.

Ak páchame krivdy, padáme... a v zákonoch Lásky ich smieme aj narovnať, rozviazať. A staré putá a nesprávne názory, visiace ako závažie tlačiace dolu, opäť smú byť rozviazané a zmyté láskou v dare ľudského času naším pokáním a zmenou k dobru...

**

Je mnoho vecí, názorov, vlastností, ktoré človeka zdržujú na ceste *prebúdzania*, ale tou hlavnou prekážkou vzostupu je ľudská *samoľúbosť*. Ona je prvý a najlepšie ukrytý *balvan* na cestách človeka, lebo prebýva *tesne u ducha*.

U ducha leží schúlená od počiatku jeho prebývania v raji ako osebe nevedomej iskry. Aby k vedomiu „ja“ precitol z nevedomej iskry, musel dolu k vývoju - do hmoty zostúpiť!

V jemných i hrubých svetoch Stvorenia krásou a dobrom je k pohybu puđený, životom poučaná a v láske presvetľovaný. K sebavedomiu *vývojom* prežiarovaný, smie voľne stúpať od stupňa ku stupňu ako „plameň“ - cez otáčajúce sa kruhy vyšších a vyšších *hmotností*, vždy *jemnejších* úrovní sveta. Až nahor do *duchovnej* ríše kráľovstva Lásky.

Ako zatúlaný syn dospieva svetobežník k mužovi ducha. Prichádza do svojho útulného domova, ku svojim priateľom. Oni sú tí, o ktorých dole nevedel, ale ktorí ho očakávali a boli mu nápomocní. Ich duchovné úsilie sa radilo k tým pomocníkom, ktorí hovorili jeho svedomím a radovali sa, keď počul ich rady, v hlase vnútornom, keď videli, že mohli pomôcť.

Do sveta vývoja ukotveného v zákone Života bol ponorený učiť sa Zákon a do ríše Dokonalosti bol vyzdvihnutý - žiť Spravodlivosť. Tam v Nebeskom kráľovstve, v láskyplnej ochrane a sile Nebeského Otca a Kráľa, je doma. Ako pútnik *vyvinutého* ducha radostne a harmonicky podporuje vývojové deje pútnikov vo Stvorení...

V páľave žiadosti i chlade bolesti pretrpel a precitol. Padajúc a predsa trvalo hľadájúc dozrel, našiel a pochopil... smel *prijat'* lásku - živú vodu svätého Grálu.

Z kráľovstva Svetla sa už nemusí vracieť do sveta hmotnosti, lebo v duchu vzplanul plameňom a ten spálil inorodé putá. Balvan žiadosťou *pochopil*... a zanechal za sebou.

Scénka: Rozbíjanie zlatého tel'aťa

Postavy:

- **SIZYFOS (PÚTNIK):** Unavený, strhaný muž v roztrhaných, prachom zaprášených šatách. Na chrbte v predklone vlečie obrovský, dokonale hladký, priam vyleštený kamenný balvan. Sú na ňom chladne vyryté matematické vzorce, paragrafy, grafy a symboly svetových mien.
 - **VNÚTORNÝ HLAS (SVEDOMIE):** Postava zahalená v bielom, jemne žiariacom závoji. Kráča vedľa Sifyfa s absolútnou ľahkosťou, akoby sa jej gravitácia netýkala. Sifyfos ju spočiatku nevníma zrakom, reaguje len na jej rezonanciu vo svojom vnútri.
-

Scéna:

Scéna zobrazuje strmý, nehostinný, skalnatý svah. Svetlo je neprirodzené – ostré, chladné a biele, akoby vychádzalo z obrovských kancelárskych neónov. Nikde niet stopy po prírode. Počut' monotónny, ubíjajúci zvuk pracujúceho mechanického stroja alebo hodín. Sisyfos ťažko fučí, potí sa a milimeter po milimetri tlačí obrovský balvan nahor. Vždy, keď sa tesne priblíži k neviditeľnému vrcholu na kraji rampy, balvan sa s hlasným škrípavým zvukom zošmykne o kus späť.

SIZYFOS

(Lapá po dychu, svaly na nohách sa mu trasú, no v očiach má fanatický lesk.)

Ešte jeden krok... len jeden! Ešte jeden úspech, ešte jedna podpísaná zmluva, ďalší majetok do zbierky! Musím ten vrchol dosiahnuť, musím ho vlastniť, inak môj život nemá hodnotu, stráca zmysel!

(Zrazu sa zachytí za hrud', kašle.)

Prečo je ten dych taký ťažký? Prečo ma pľúca pália, akoby som vdychoval žeravý popol? Čím som vyššie, tým menej vzduchu tu je!

VNÚTORNÝ HLAS

(Prehovorí ticho, jej hlas má melodický, no naliehavý tón, ktorý sa rozlieha priestorom.)

Tvoj dych je ťažký, pretože tvoje cítenie je zastreté hustým závojom zmyslových dojmov. Tvoje dýchanie je výrazom nesúlady, upnutia. Bolo by ľahké a viedlo by ťa k najväčšej jednoduchosti tvojej piesne, keby bolo prirodzeným nádychom a výdychom. Ale tvoje srdce a tvoj dych sú obrátené k zemi a zotročené balvanom, ktorý tlačíš v domnienke, že dýchaš vysokou hodnotou, ktorá ťa povyšuje. Tlačíš pred sebou ale iba svoje nafúknuté „ja“ do obrazu vlastných predstáv, Sisyfos. Žiješ v ilúzii pozemského rozumu o veľkosti svojho bytia, ktoré sa ti stalo modlou, hoci poznanie tvojej podstaty je krátkozraké. Koľko nezištnej radosti si dnes rozdal svojmu okoliu, že čakáš na úľavu?

SIZYFOS

(Neobzerá sa, zaprie sa do kameňa celou váhou tela, fixovaný na lesklý povrch.)

Nemám záujem o tvoje sentimentálne reči! Svet je len hmota a čas, ktorý nemám! Evolúcia neživej hmoty, nič viac vo svete nevidím! Hmota sa musí ovládať, bádať, merať a vlastniť, aby život človeka dostal praktický význam! Toto zlaté teľa zisku ma drží pri živote v nádeji, že mi slúži a netrpím nedostatkom. Ak sa na sekundu zastavím, ak zmäknem, nezostane mi nič, svet ma rozdrví a zmysel môjho života sa obráti v prach. V poslednú chvíľu ma predsa zachráni to, čo som reálne vybudoval a zarobil! Ty to nazývaš zlatým teľatom, a ja nutnou potrebou...

VNÚTORNÝ HLAS

(Pokojne predstúpi priamo pred neho, do dráhy balvana. Balvan sa náhle s tichým kliknutím zastaví a znehybnie, hoci svah je strmý a Sisyfos ho neodrží.)

A čo ti skutočne ostane v tvoju poslednú chvíľu, pútnik z Večnosti? Keď odmietaš nezištnosť, pokoru a skromnosť, či netratíš to hlavné - srdce, ktoré ti bolo dané pôvodom ako kormidlo na cestu? Pozri sa na tie vyryté čísla a paragrafy. K čomu inému sú skutočne tvoje poznatky než k tomu, ako sa tu čo najlepšie ukotviť? Vezmeš si kotvy so sebou, keď odídeš? A pustia ťa vôbec vyletieť od zemi? Pozri sa pozorne do zrkadla tohto chladného kameňa, ktorý si sám vyleštil.

SIZYFOS

(Zmätený tým, že kameň nedrží a predsa nepadá, pozrie sa na hladký povrch balvana. Vidí v ňom svoj odraz – vráskavú tvár, vyhasnutý pohľad. Zdesene a s odporom ustúpi o dva kroky.)

To... to nie som ja! Kde sa stratil jas mojich očí? Prečo sa moja tvár takto drobí v mlyne mojich prianí a zlovykov? Kde je môj obzor? Modré nebo nad hlavou a spev vtákov v korunách stromov? Kde je ten vrchol, ktorý som videl na začiatku? Nevidím ho... všetko zakryla hmla mojich vlastných túžob! Som vážnom na tomto prekliatom svahu - vrchol som predsa videl, oň usiloval... Ale kto ma uväznil?! Kto položil tento strašný, neforemný balvan na moju cestu?! Čí je to trest?!

VNÚTORNÝ HLAS

(Ukáže prstom priamo na jeho hrud'.)

Balvan je tvoj vlastný. Nikto iný ho tam nepoložil. Ten balvan sa volá Samol'úbosť, tvoje úsilie po svetskej márnosti. Je to tá najhlbšia prekážka tvojho vzostupu, pretože prebýva na samom začiatku tvojej cesty. Schúlila sa pri tebe ako nevedomý pud iskry pre zotrvanie v blaženosti tej úrovni rajskej čistoty. Ešte predtým, než si zatúžil zostúpiť aj do foriem prežití hutnejších svetov stvorenia. Oni vyžarovali tieto mocné citové prežitia, aby si trením a vývojom medzi formami precitol k vedomiu seba samého. Spevom a zachvievaním v spevohre okolia došiel si k sebauvedomeniu kým si vo svojej podstate. Chcel si byť sám sebe stredom, chcel si len prijímať a prežívať radosti okolia. V zaujatí krásou okolia nepostrehol si, že rovnako máš dávať poklady zo svojho vnútra svetú; duchovné schopnosti pretaviť do hmoty ako vlastné plody tvojho tvorivého chcenia. Zaprel si vlastnú podstatu svojho ducha nevedomky, vzdal si sa vnútornej činnosti a tým... pamäti. Poznanie slobody vyprchalo v myšlienkach na slobodu a tvoja bytostná srdečnosť zamrzla v chladnokrvnosti vlády konzumu. Preto tá Sizyfovská práca s balvanom sa ti stala osudovou. Vedie iba k falošným svetlám ľudského umu. Tam smerovalo tvoje chcenie a svetlo tvojho ducha zahalil závoj lopoty s balvanom v prachu zeme. Márne si ho tlačil na vrchol vyčerpania. On vždy padol nadol na okraj túžby v novej nádeji úspechu naplnenia.

SIZYFOS

(Klesne na kolená na chladnú skalú pred balvanom. Zdvihne k nemu roztrasené ruky, no už ho netlačí, len sa ho jemne dotýka prstami.)

Cítim to... Ten kameň je ľadový. Chcel som len zisk a úspech pre seba. Uznávam, bol som slepý voči starostiam iných. Moje svedomie a cit pre skromnosť spali pod zahaľom pozemského bádania ako sa tu zabezpečiť, ako svet okolo využiť na čas, než sa poberiem zo sveta do hrobu alebo... alebo kam.

(Pozrie na Vnútorň hlas so slzami v očiach.)

Povedz mi, je možné tie staré putá omylov a návykov ešte rozviazať? Ak som v slobodnom chcení spáchal krivdy a narušil harmóniu stvorenia... dá sa to narovnať? Či moja učebná cesta úplne a nadosmrti zarástla trnám a burinou v priepasti vlastných prianí?

VNÚTORNÝ HLAS

(Pristúpi k nemu a nežne mu položí ruku na hlavu, zatiaľ čo druhou rukou sa dotkne kameňa. V tom momente vzorce, paragrafy a symboly mien na kameni začnú s praskaním čiernieť a odpadávať ako suchá špina.)

V zákonoch Lásky je dovolené staré putá rozviazať a zmyť pokáním a zmenou k dobru. Ak tvoj čin prinesie skutočnú radosť a blaho do tvojho okolia, nájdeš odozvu vo vlastnej duši. Čerpaj z Prameňa živú vodu múdrosti. Tvoj balvan, je ako balón plnený vzduchom tvojho dychu. Stratí veľkosť a splasne ak prestaneš dýchať len pre seba. Pretav svoje ego telesné na čisté Ja duchovné.

Pozri nahor, zatúlaný synu večnosti, tvoji priatelia vo výšinách ťa nikdy neprestali očakávať a hovoriť k tvojmu svedomiu.

SIZYFOS

(Pomaly vstáva z kolien. Jeho ohnutý chrbát sa vyrovnáva, pohľad sa upiera nad obzor, kde chladné neónové svetlo začína slabnúť a strieda ho teplá, mäkká žiara.)

Už nebudem balvan nevedomosti k svetlu poznania tlačiť. Nebudem otrokom chcenia ducha hmotou zasýtiť. Nechám ho padnúť tam, kam patrí – do priepasti nevedomia! Chcem rozohriať svoju iskru k plameňu vlastnej múdrosti. Chcem šíriť dobro, žiť v súlade s vôľou Večného a byť blažený už tu na tejto zemi, ktorá patrí Tvorcovi! Môj prameň sviežosti nevyviera v hmote a cnosti nie sú hodnoty rozumu ale vlastnosti môjho srdca pre radostný rozvoj ducha v hmote... nádej a zmysel života je v Tebe, Pane!

(V tom okamihu sa obrovský balvan za jeho chrptom bez toho, aby sa pohol, s mohutným hrmotom rozpadne na jemný, neškodný prach. Zo skalnatého svahu, priamo spod Sifyfových nôh, vytryskne žiarivý prameň svetla. Vysoko nad scénou sa v lúčoch zhmotní jemná, matná, no vznešená silueta Svätého Grálu – žiarivého pohára so živou vodou. Sifyfos sa zhlboka a s absolútnou, detskou ľahkosťou nadýchne. Jeho potrhané šaty v záblesku svetla zbeľujú.)

VNÚTORNÝ HLAS

(Ustupuje do žiariaceho pozadia, jej hlas splýva s tónmi prichádzajúcej hudby.)

Tvoja iskra vzplanula a spálila popínavé zemské putá. Balvan splasol ako balón a padol ti k nohám, ostal bezvládne ležať za tebou. Vitaj v duchu prebudený pútnik, tvoj domov je ti otvorený...

(Sifyfos hľadá v duchu na žiarivý obraz Svätého Grálu s rukami otvorenými dokorán. Opona padá za sprievodu triumfálnej, no zároveň nesmierne čistej, jemnej a povznášajúcej hudby.)

Koniec scény

Analýza scény: Rozbíjanie zlatého tel'at'a

1. Archetypy a symbolika

- **Sifyfos (Pútnik v prachu hmoty):** Zosobňuje ľudského ducha uväzneného v dogme, že svet je len hmota, čas a evolúcia. Fanatický lesk v jeho očiach a trasúce sa svaly ukazujú na absolútne vyčerpanie zotročujúceho systému zisku, kde sa človek pod tlakom rozumu bojí na sekundu zastaviť, aby ho svet nerozdrvil.
- **Racionálny balvan ako balón pýchy:** Tento vyleštený kameň s grafmi a menami nie je len závažím, ale zhmotnením sebeckého chcenia. Vnútorň hlas odhaľuje, že balvan funguje ako „balón“ nafukovaný vlastným dychom človeka – ak človek dýcha a žije len pre seba, balvan rastie a ťaží ho; ak začne dýchať pre celok, balvan splasne a stráca moc.
- **Kancelárske neóny a mlyn prianí:** Prostredie bez kúska prírody, chladné biele svetlo a mechanický tikot hodín symbolizujú umelý svet pozemského rozumu, ktorý človeka odrezáva od Prameňa. V tomto prostredí sa krása osoby a jas očí doslova drobí v mlyne pozemských zlovykov a ilúzií.
- **Kotvy rozumu:** Poznatky a majetky nahromadené čisto pre pozemské zabezpečenie, ktoré namiesto toho, aby človeka chránili, fungujú ako ťažké kotvy držiace ducha pri zemi, znemožňujúce mu po smrti vzlietnuť domov.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka ide hlboko ku koreňom ľudského pádu. Samolúbosť je odhalená ako pôvodný, schúlený pud nevedomej iskry, ktorý mal pomôcť duchu udržať sa v rajskej čistote. Avšak v hutných svetoch, kde mal duch rásť trením a tvorivým dávaním, človek sklzol k čistému prijímaniu a sebeckému chcem byť „sám sebe pánom“. Tým uväznil svoju srdečnosť v chladnokrvnosti rozumu.

Zásadný zvrat nastáva, keď Sisyfos v zrkadle kameňa uvidí svoju vyhasnutú tvár a prizná, že sa snažil „ducha hmotou zasýtiť“. V momente pokánia a odovzdania sa do vôle Večného balvan pýchy bezvládne splasne a rozpadá sa na prach. Nastáva návrat k duchovnej podstate a obnova cností, ktoré nie sú hodnotami rozumu, ale čistými vlastnosťami srdca.

Poučenie z príbehu.

1. Hmota nemôže nasýtiť potreby ducha. Pokus nasýtiť nesmrteľného ducha pozemským ziskom, bádáním a majetkom je vopred odsúdený na neúspech. Kto otročí zlatému teľaťu rozumu, hromadí len „kotvy“, ktoré ho pripútajú k zemi a v poslednej chvíli života ho pripravia o to najcennejšie – čisté srdce dané pôvodom.

2. Tvoj dych a tvoj osud patria celku. Životné dýchanie je ľahké a prirodzené vtedy, keď človek cez seba necháva prúdiť radosť a blaho do svojho okolia. Ak človek dýcha len pre svoje ego a zisk, nafukuje tým svoj vlastný balvan samolúbošti, až kým nedosiahne vrchol absolútneho vyčerpania. Úľava prichádza len cez nezištnosť a skromnosť.

3. Cnosti sú vlastnosti srdca, nie kalkul rozumu. Skutočný prameň sviežosti a prebudenia nevyviera z racionálnych úspechov, ale z cností ukrytých v srdci. V zákonoch Lásky máme plnú slobodu a milosť staré putá omylov rozviazať, krivdy narovnať a skrze úprimné pokánie premeniť iskru nevedomia na žiarivý plameň, pripravený prijať živú vodu Svätého Grálu.

*

4. Skutočné vlastníctvo človeka je v jeho vnútri. Na konci pozemskej púte človeku neostane nič z toho, čo nahromadil v hmote. Ak odmieta nezištnosť a skromnosť, stráca to hlavné – čisté srdce a krásu vlastného ducha. Pozemský čas je príliš vzácny na to, aby sme ho premárnili hromadením pomínutelných vecí.

5. Samolúbosť je najväčšou prekážkou vzostupu. Je to balvan, ktorý leží najbližšie pri duchu a bráni mu vidieť pravú cestu. Tým, že chceme byť sami sebe bohmi a spoliehame sa výhradne na rozum, strácame spojenie s Prameňom svetla a čistoty.

6. Sloboda spočíva v dávaní, nie v braní. Keď človek prináša radosť, dobro a blaho do svojho okolia, prirodzene uvoľňuje váhu svojho vlastného osudu. V zákonoch stvorenia sme slobodní a skrze úprimnú zmenu k dobru a lásku máme moc rozbiť akékoľvek staré putá a zažiť blaženosť už tu na zemi.

Kto je väznil'?

Niet väčšej skazy v ľudskom živote, ak sa chytráctvo tvári ako múdrosť.

Cicero

Kto je ten väzeň,
ktorý sa v tvojom vnútri trápí,
trpí smädcom, po svetle túži?
Jeho lutna je tichá,
hoci vzduch je plný života.
Jeho oči nevidia,
hoci oblohu osvetľuje ráno.

Kto je ten pútnik,
ktorý blúdi svetom,
ako hlas v ozvene,
hľadájac nebeské zázemie?

Jeho chôdza je strnulá,
hoci život ide ladne a dopredu.
Vieš, že je to duša ľudská?

A kto je ten bezcitný väznil',
ktorý žiaru tvojho srdca
zošľahal tézami chladných výpočtov?

Jeho reč je hlučná a pyšná,
hoci v mlčaní vidíš zlato.
Jeho myslenie je podobné
jeho väzeniu a jeho stuhnuté ruky
hrdúsia život v zárodku.

Kto je ten väznil'?
Je v tebe a nie je z teba
ako duša a cit, a predsa veríš,
že bez tvrdej palice,
bol by si jemný a zraniteľný,
podobný ovečke hnanej vlkovi.

Ale ovečky sú veselé, slobodné,
keď sú vedené múdrym,
statočným pastierom,
keď cítia, že sú potrebné...

Scénka: Lutna za mrežami z paragrafov

Postavy:

- **VÄZENĚ (DUŠA / CIT):** Útlý muž alebo žena v jemnom, splývavom, blankytno modrom odeve. V rukách krčovito zvierá starodávnu drevenú lutnu, ktorej struny sú však nemilosrdne obmotané a utlmené suchým, mŕtvym lístím. Oči má pevne zaviazané priesvitnou, no pevnou šatkou.
- **VÄZNITEĽ (ROZUM / CHYTRÁCTVO):** Postava v ostrom, dokonale symetrickom, geometrickom čiernom obleku. Na tvári má chladnú, bielu, nehybnú masku bez výrazu. Hovorí neprirodzene nahlas, strojene, s pýchou a mechanickou presnosťou. V ruke drží masívne, hrubé železné pravítko, ktorým neustále rytmicky a agresívne klepe o okolie.

Scéna:

Scéna predstavuje vnútro chladnej kovovej klietky. Jej tyče však nie sú z obyčajného železa – sú to digitálne steny, na ktoré sa nepretržite premietajú rýchlo bežiacie čísla, burzové grafy, chladné matematické výpočty, paragrafy a právne tézy. Vonku, za hranicami tejto klietky, sa v pozadí prebúdzajú nádherné, teplé, ružovo-zlaté ráno, no vo vnútri klietky vládne sterilné, sivé šero. Väzeň sedí schúlený na zemi v strede klietky, s lutnou na kolenách.

VÄZNITEĽ

(Vojensky rázne kráča okolo klietky, hlasno a pyšne recituje do rytmu úderov svojho železného pravítka o mriežky.)

Dvakrát dva sú štyri! Život je rovnica, matematika, chladná stratégia! Riziko sa rovná absolútnej nule len vtedy, ak z rovnice úplne odstránime emócie! Svet tam vonku je len neúprosný boj, čistá kalkulácia a prežitie najsilnejšieho! Počuješ ma tam vnútri, ty večný idealista? Bez mojich výpočtov, bez mojich štruktúr a analýz by ťa tam vonku v sekunde roztrhali diví vlci! Ja som tvoj architekt! Ja som tvoja istota, bezpečie a spása!

VÄZENĚ

(Pomaly, slabo potiahne prstami po strunách lutny, no cez suché lístie sa ozve len tichý, udusený vzdych, pripomínajúci plač.)

Vzdych vonku... tak nádhorne vonia skutočným životom. Celá obloha je plná svetla, hoci ja som ponorený do tvojej večnej tmy. Tvoje slová sú príliš hlučné, Väzniteľ. Prečo ma neustále trápiš a bičuješ tými chladnými tézami a poučkami? Moja lutna je tichá, hoci celý vesmír okolo nás je plný živých tónov.

VÄZNITEĽ

(Smeje sa chladným, hlasným, kovovo rezonujúcim smiechom, švihajúc pravítkom vo vzduchu.)

Trápim ťa pre tvoje vlastné dobro, ty naivné, slabé stvorenie! Ak ťa len na sekundu pustím k slovu, ak dovoľím tvojmu citu prehovoriť, tvoja patetická lutna nás oboch okamžite privedie do clivoty hľadania a neistoty! Ak zmäkneš, staneš sa jemným a ľahko zraniteľným. Budeš ako dôverčivá, bezbranná ovečka, čo sama, s piesňou na perách, kráča vlkovi priamo do tlamy! Ľudia potrebujú tvrdú ruku, strach a nedôveru, aby prežili. Moja tvrdá palica ťa učí poslušnosti a moje vedenie ťa drží pri živote! Chránim ťa pred svetom tým, že ťa chránim pred tebou!

VÄZEŇ

(Pomaly, s námahou vstáva zo zeme. Jeho chôdza je spočiatku strnulá a neistá, no pevne podíde až k digitálnym mriežkam klieťky.)

Ty nie si moja ochrana. Ty si len moje väzenie. Tvoja reč je taká hlučná a pyšná len preto, lebo sa na smrť bojíš ticha. Hrdúsiš môj život a moju pieseň v samom zárodku, pretože vieš, že v mlčaní a pokore je skutočné, čisté zlato – zlato, ktoré tvoje matematické vzorce nedokážu spočítať a tvoja chamtivosť nevie uchopiť. Hráš sa na môjho pána, no pochop: Ty si síce vo mne... ale nie si zo mňa! Nie si z mojej podstaty! Ak ja zahyniem, poletím Domov, ale ty sa kam podeješ? Prach si a na prach sa obrátiš.

VÄZNITEĽ

(Viditeľne znervózne, jeho mechanické pohyby zrýchlia, pravítkom bije do mriežok v divokom rytme.)

MLČ! Ticho! Tvoje úvahy sú nepodstatné, nemajú žiadnu logickú štruktúru ani hmatateľný dôkaz! Kto si ty bezomňa? Si len bezcieľny pútnik, hlas stratený v ozvene, blúdiaci svetom bez pozemského zázemia hľadajúc stále to nebeské! Bez mojej chladnokrvnej opatery neprežiješ v tejto realite ani jedinú minútu! Ja som tvoja hlava! Ja som tvoja realita!

VÄZEŇ

(Vystrie ruku cez mriežku s bežiacimi číslami smerom k rannému svetlu. Druhou rukou si pomaly, odhodlane sníma šatku z očí a hľadá priamo na Väzniteľa, jeho oči žiaria.)

Hlboko sa mylíš, chytrák. Ovečky nie sú ustráchané ani zmätené, keď majú po svojom boku skutočného pastiera. Sú veselé, slobodné a bezpečné, keď ich lesom i lúkami vedie múdry, statočný a milujúci Pastier. Ony nepotrebujú tvoju tvrdú palicu, aby boli poslušné. Nežijú strachom ani tvojimi výpočtami... potrebujú len vyciťovať, že sú milované a potrebné. A ja poznám svojho Pastiera. Jeho hlas nie je hlučný ako tvoj. Je tichý, jemný a hovorí priamo v mojom srdci. Dnes sa prebudil pod tvojou palicou a znie úplne jasne...

(Väzeň s hlbokým pokojom položí ruku s lutnou priamo na digitálnu mriežku. Pod dotykom jeho prstov a nástroja bežiacie čísla a grafy na stene klieťky okamžite zhasnú a namiesto nich začnú bleskovo pučať a rásť živé, zelené popínavé kvety. Kliatba rozumu sa láme a steny klieťky sa s tichým šumom otvárajú dokorán.)

VÄZNITEĽ

(Zdesene ustupuje, jeho dokonalá čierna maska na tvári s hlasným puknutím praská napoly a odhaľuje strach. Zakrýva si oči rukami pred prenikajúcim ranným svetlom.)

To je... to je nelogické! To odporuje všetkým známym pravidlám a systémom! To nie je v mojich výpočtoch, nie je to bezpečné! To je porušenie pravidiel! V prírody prežije ten silnejší, poučky nepustia!

VÄZEŇ

(S absolútnou ľahkosťou a vznešenosťou vystúpi z klieťky na plné, ružovo-zlaté svetlo dňa. Suché lístie, ktoré predtým väznilo struny jeho lutny, od veku pominuteľnosti opadne a rozfúka ho vietor. Vášnivo a čisto udrie do strún, ktoré tentoraz zaznejú mohutným, krištáľovo čistým, nebeským tónom, ktorý úplne pohltí priestor.)

Niet väčšej skazy v ľudskom živote, ak sa tvoje chytráctvo tvári ako múdrosť. Tvoja veda bola len strachom zo zlyhania. Ale pravá, večná Múdrosť nepotrebuje Putá – ona hovorí slobodným

jazykom Lásky a čistého citu. Už sa nebojím byť jemný. Už nemám strach zo zraniteľnosti, lebo v nej je moja skutočná sila, ktorá presvetlí ťažobu sveta a roztopí jeho strnulosť.

(Väzňiteľ sa v rohu zničenej klietky bezmocne schúli do kľbka, jeho železné pravítko padá na zem a on sám sa stáva malým, bezvýznamným tieňom. Väzeň kráča s hlavou vztyčenou dopredu, hľadá na nekonečnú oblohu a jeho lutna sprevádza záverečný, povznášajúci akord.)

VÄZEŇ

(S úsmevom, do hlbokého ticha.)

Moja pieseň je konečne voľná.

(Opona padá za zvukov nádhernej, orchestrálnej a absolútne oslobodzujúcej melódie lutny, ktorá rezonuje v každom divákovi.)

Koniec scény

Analýza scény: Lutna za mrežami z paragrafov

1. Archetypy a symbolika

- **Väzeň (Duša / Čistý cit):** Predstavuje nesmrteľné jadro človeka, ktoré v pozemskom živote často trpí smädom po svetle. Jeho blankytne modrý odev odkazuje na duchovný pôvod a zaviazané oči symbolizujú, že v zajatí rozumu je duch slepý voči realite stvorenia.
- **Väzňiteľ (Chytráctvo / Pozemský rozum):** Zosobňuje pýchu a strach ľudského intelektu, ktorý sa povýšil na pána nad citom. Geometrický oblek a nehybná biela maska ukazujú strnulosť, umelosť a absenciu skutočného života. Železné pravítko je symbolom obmedzeného merania a agresívnej kontroly.
- **Digitálna klietka vs. Ružovo-zlaté ráno:** Klietka s bežiacimi číslami a burzovými grafmi predstavuje iluzórny svet materiálnej istoty a zákonov, ktoré si človek vytvoril, aby unikol pred tichom a svedomím. Kontrastuje s nádherným ránom za mrežami – symbolom Božej reality, ktorá neustále čaká na prebudenie človeka.
- **Lutna obmotaná mŕtvym lístím:** Symbol vnútornej piesne človeka, tvorivej sily a schopnosti chváliť Stvoriteľa, ktorá bola umlčaná chladnokrvnými poučkami a strachom zo zraniteľnosti.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka odhaľuje najväčšiu tragédiu ľudského bytia: stav, kedy sa **chytráctvo vydáva za múdrosť**. Rozum, hoci je len pozemským nástrojom vyvinutým z hmoty („prach si a na prach sa obrátiš“), si privlastnil rolu architekta ľudského osudu. Tvrdí, sa snaží dušu chrániť pred svetom, no v skutočnosti ju len väzní a hrdúsi život v samom zárodku.

Kľúč k oslobodeniu spočíva v prebudení a odvahe sňať šatku z očí. Keď cit rozpozná, že rozum je síce v ňom, ale nie je z jeho večnej podstaty, kliatba strachu sa láme. Dotyk čistej dôvery premení digitálne mreže na živú prírodu, mŕtve lístie opadne a slobodný duch zaznie čistým nebeským tónom vedomia, že je milovaný a vedený pravým Pastierom.

Poučenie z príbehu

1. Chytráctvo nie je múdrosť. Pozemský rozum dokáže počítať, analyzovať a budovať systémy, ale nedokáže uchopiť hodnotu lásky, pokory a ticha. Ak v živote vládne len chladná kalkúlia,

životná sila zakrpatie a srdce človeka ochromí strnulosť. True múdrosť hovorí slobodným jazykom citu.

2. Zraniteľnosť je skutočnou silou ducha. Strach, nedôvera a potreba „tvrdých palíc“ sú len ilúziami rozumu, ktorý sa bojí zlyhania. Keď človek dovolí svojmu citu prehovoriť a prijme svoju jemnosť, zistí, že práve v tejto čistote sa skrýva nepremožiteľná duchovná sila, ktorá dokáže roztopiť chlad sveta a rozbiť akékoľvek väzenie.

3. Sme vedení láskou, nie strachom. Ľudská duša nepotrebuje tyranu výpočtov, aby prežila. Tak ako veselé ovečky, aj my potrebujeme v živote vycitovať, že sme potrební a milovaní. Skutočný Pastier nevedie cez strach a prísnosť, ale cez tichý, jemný hlas v srdci, ktorý nás volá späť k našej pravej podstate a večnému Domovu.

Pre deň splnu

Srdce má svoje dôvody, o ktorých hlava nemá ani potuchy.

B. Pascal

Zrodil sa človek pre deň splnu, akoby čosi také malo prísť,
akoby plávať mal ku Kráľovi času, čo dáva mu silu ísť.

Zrodil sa človek z lásky, žiť, aby život precítil, slobodne žil,
aby v cnostiach radosťou ožíval i radosť dával, dušu neskalil,
aby cit úročil, ale nestratil, aby maják videl v búrke i radosti.

A človek vyvinul sa k umu - akoby čosi také malo byť,
akoby mal túžbu ducha s hmotou skrížiť, kráľom byť,
v mámení noci i zhone dňa, kult rozumu pestovať.

To čírosť pojmov zatieňujúce hĺbanie i tiché nariekanie,
stalo sa nocou v dni, nevníma v duchu tiché volanie:
"opatrný buď , s jedlom rastie chuť".

A tak klesol - pod pyšnú vládu jedinú –
vstupujúc na cestu rozumu,
pokušením „poznať“ plody ako mámenie umu,
zo stromu dobrého i zlého ovocia zakúsiť,
jablko rajské ochutnať.
Falošný zvodca v pýche sa dáva poznať,

skromnosť, pokoru u ľudí nemá,
dôveru pýcha chladne trhá, citu žezlo zem odoberá.

Svedomie ľudí i krásu zeme k výšinám um odoženie,
ovečky dole svahom ženie, v moci a sile svetu vládne - zdanie.
V chcení „poznať lepšie“, pozemsky ducha i lásku človek chápe –
prírode sa odpláca zlom, chce víťaziť rozumom,
a srdce sveta v ľadovec krehne.

Um v pokušení moci ako skala na loď útočí,
ako neľútostný zával prostotu hrdúsi,
je u moci a predsa pustoší.

V žiadosti „mať – ovládať“ slobodu už človek stratil,
ku dnu radosť i nádej stlačil,
o pohodlí a istote hovorí,
no ani záblesk citu nezjaví,
ak o Bohu pravdu nevie, a o duši mlčí.

Avšak nad hladinou je deň, vo výšinách Svetla, žiari Kríž.
Nad poznaním žije cit, perly ducha sa jagajú,
to jediné pranie srdca – v blaženosti, bratstve a mieri – vo vôli Pána žiť.

Scénka: Srdce v ľade

Postavy:

- **PÚTNIK (ČLOVEK SPLNU):** Mladý muž odetý v nádhernej, jemne tkanej striebornej tunike, ktorá magicky odráža a pohlcuje svetlo mesiaca. Na začiatku drží v rukách veľkú, dokonale okrúhlu zlatú guľu, ktorá pulzuje intenzívnym, teplým svetlom a osvetľuje mu tvár (symbol čistého, neporušeného citu a cnosti).
- **ZVIEDAVÝ UM (ZVODCA):** Postava v ostrom, geometricky tvarovanom zrkadlovom brnení, v ktorom sa všetko odráža skreslene a roztrieštene. Jeho hlas je hlučný, kovovo jasný, podmanivo presvedčivý a preniknutý nesmiernou pýchou. V rukách drží a obmieňa mechanické hračky, ozubené kolesá a dokonale vybrúsené sklenené jablko.

Scéna:

Scéna je na začiatku zaliata plným, rozprávkovo teplým a žiarivým svetlom splnu. V pozadí sa týči obrys majestátneho, košatého Stromu života, pod ktorým na zemi kvitnú koberce bielych éterických kvetov. Pútnik sa pohybuje s absolútnou ľahkosťou, takmer tancuje, hľadá k nebu a radostne komunikuje s priestorom.

PÚTNIK

(S hlbokým výdychom, pevne a nežne zviaza na hrudi žiarivú zlatú guľu.)

Aké neuveriteľne ľahké je dýchať! Každým vdychom pre život a výdychom pre radosť cítim prítomnosť a silu Kráľa času v každom jednom údere môjho srdca. Narodil som sa pre tento deň splnu, aby som život precítil a svoju úlohu pochopil, aby vedomí slobodne žil a v cnostiach radosťou ožíval a smútok nejavil! Moja duša je čistá, neskalená a táto radosť, ktorú nosím v rukách, ma vedie ako bezpečný maják v každej búrke!

ZVIEDAVÝ UM

(Ticho, no s rýznym kovovým krokom vystúpi spoza majestátneho stromu. V ruke drží sklenené jablko, ktoré vnútri chladne, umelo bliká bielo-modrým neónom.)

Radosť?

(Smeje sa s ľahkým pohrdaním.)

Radosť je prchavá a naivná, Pútnik. Je to len chvíľkové mámenie citov. Tebe to stačí? Nechceš radšej niečo skutočné? Chceš pocítiť moc, chceš vládnuť? Pozri sa na túto obrovskú zem, na túto hrubú hmotu. Máš v sebe iskru ducha, tak prečo ju neskrížiť s hmotou a nestáť sa skutočným kráľom? Usilovná práca rozumu ti ponúka čírosť pojmov, hĺbanie, analýzu! Prestaň len ticho pozorovať a nanič nemyslieť, prežívať v duchu. Ochutnaj z tohto stromu poznania, vstúp do sveta myslenia rovnými nohami a kultivuj svoj um!

PÚTNIK

(Zastaví sa, zahľadí sa na blikajúce jablko, no zlatú guľu stále tlačí k sebe.)

Moje vnútro ma varuje... Kdesi hlboko v duchu vnímam tiché, naliehavé volanie: „Opatrný buď, človeče, s jedlom predsa rastie chuť!“ Moja zlatá guľa ma hreje skutočnou láskou a istotou pôvodu. Načo by mi bolo tvoje chladné jablko?

ZVIEDAVÝ UM

(Priblíži sa tesne k nemu, jeho zrkadlové brnenie hádže na Pútnikovu tvár oslepujúce, ostré záblesky.)

Tvoja zlatá guľa ti dáva len osobné pocity, ktoré ťa robia jemným, zraniteľným a závislým! Moje jablko ti dá absolútnu MOC, praktické POZNANIE a budeš mať prehľad a kontrolu v okolí! Zakúsiš plody, ktoré si podľa chuti vyberieš, pocítiš čaro nezávislosti. Budeš presne vedieť, čo je pre dobré a čo zlé, už z toho, čo je ti príjemné. Podmaníš si prírodu, znalosťou ako pracuje, namiesto toho, aby si sa jej prosíkal! Sám si vybuduješ pohodlie a materiálnu istotu, o ktorej sa tvojmu srdcu ani nesnívalo. Už sa nebudeš musieť spoliehať na tiché volanie neviditeľného Kráľa! Vezmi si to jablko. Chceš predsa poznať viac, no nie?

PÚTNIK

(Dlho váha, kúžlo a lesk skleneného jablka ho pomaly premáhajú, oči mu otupia. Pomaly, mechanicky roztvára náruč. Zlatá guľa mu vypadne z rúk na zem, kde jej svetlo okamžite zhasne. Pútnik oboma rukami berie blikajúce sklenené jablko.)

Chcem... chcem poznať čo je dobré, čo príjemné. Chcem víťaziť poznaním a vládnuť hmotnosti!

(V tej sekunde teplé, ružovo-zlaté svetlo splnu s hlasným zasvišťaním zhasne. Celá scéna stmavne do chladnej, temnej modrej noci, osvetlenej len ostrými neónovými lúčmi. Biele kvety na zemi v momente sčernajú, uschnú a pokryjú sa hustou inováťou. Zovšadiaľ počuť desivé, hlasné praskanie a lámanie ľadu.)

PÚTNIK

(Okamžite sa schúli do kľbka, klesne na kolená a nekontrolovateľne sa trasie od prenikavého chladu. Hľadá na svoje prsty a dlane, ktoré pod vplyvom jablka začínajú modrať a tuhnúť.)

Čo sa to stalo?! Deň sa v sekunde zmenil na temnú noc... Moje hĺbanie a žiadosť poznať, čo je dobré a príjemné priniesli len tiché nariekanie a strašný chlad! Nevidím maják, nepočujem svedomie, ktoré um odohnal preč. Zvíťazil som, dosiahol som umom úspech?! No všetko okolo mňa hrdúsi neľútostný zával chladu! Moje srdce... ono mrzne! To je predsa to zlé! Ach, či aj to som musel poznať?!

ZVIEDAVÝ UM

(Stojí nad ním ako obrovská, nehybná skala, pýcha a cynizmus z neho priam sršia.)

Dosiahol si presne to, po čom si v duchu túžil, kráľ hmoty! Máš svoje viditeľné odpovede, máš svoje pohodlie a istoty. Zažil si, čo je dobré i zlé. No pozri sa okolo seba – srdce celého tvojho sveta práve skrehlo v masívny ľadovec! Vládné ľudom ilúziu. Pozemský rozum a jeho zvrchovaná vláda teraz pevne držia svet pod krkom! Skromnosť a pokora sú mŕtve, dôveru v pomoc vyšších svetov sme chladne roztrhali a citu sme definitívne odobrali žezlo, lebo bez vernosti k Svetlu nemajú spojenie s ním cez čistotu chcenia! Si slobodný vo svojej prázdnote, Pútnik!

PÚTNIK

(Hľadá na sklenené jablko, ktoré mu od mrazu doslova primrzlo k pokožke rúk a nejde odtrhnúť.)

Tento um... toto tvoje jablko... je ako zákerná skala, ktorá čakala moju loď, kedy v plnej rýchlosti, nadšená užívaním si rýchlej plavby, narazí na strnulosť tvojho plodu a roztriešti sa na kusy! Jablko poznania dobrého a zlého je u moci. Sľubovalo pokrok, a predsa len pustoší a hrdúsi všetku prostotu! Hovorím navonok o istote a poriadku, no moje vnútro kričí nesmiernou, temnou prázdnotou! Ja... ja som bol omámený tým všetkým príjemným, videl som v tom iba dobro. No miska váh sa nakoniec zrútila a stratil som pojem dobra v jeho pravdivom význame. Áno duša mlčala o Bohu, pravdu poznať som nepovažoval za potrebné vo svete blahobytu, nechcel vedieť, čo bude potom! Prírode som sa odplatil za dobro darov, len zlom nevďaky a žiadosti! Dnes to viem! Odpusť mi Pane!

(Pútnik v sebe zmobilizuje posledný zvyšok ľudského citu. S hrozným výkrikom a vypätím všetkých síl udrie rukami o zem a sklenené jablko s hlasným treskotom rozbije na tisíc drobných, neškodných úlomkov. V tom okamihu sa vysoko nad celou scénou, v najvyššom bode, rozžiarí mohutný oslepujúco žiarivý svetelný Kríž. Chladné, neónovo modré svetlo začína ustupovať pred touto žiarou.)

PÚTNIK

(Pomaly, s novou silou v tele vstáva z ľadovej zeme, jeho strieborná tunika opäť začína žiariť a on upiera svoj pohľad do nebeských výšin Svetla.)

Mýlil si sa, zvodca! Nad celým tvojím chladným poznaním a výpočtami... stále žije nepremožiteľný cit! Perly ľudského ducha sa jagajú vo výšinách a tie žiadny tvoj pozemský ľadovec nezmrazí! Moje jediné, skutočné pranie srdca je zahodiť pýchu moci a v blaženosti pokory, bratstve a mieri žiť vo vôli Pána!

(Zhasnutá zlatá guľa na zemi sa v tom momente znova naplno rozsvieti a zaplaví celé javisko nesmierne hrejivým, zlatým svetlom splnu. Zvedavý Um v tomto svetle stráca svoj odraz, jeho brnenie matnie a on s tichým sykotom definitívne mizne v tieňoch za scénou. Pútnik dvíha zlatú guľu vysoko nad svoju hlavu, jeho tvár je šťastná a zaplavená svetlom.)

PÚTNIK

(Hľadá do publika s absolútnym pokojom a istotou.)

Srdce má skutočne svoje dôvody... o ktorých hlava nemá ani potuchy. A tie dôvody ma vedú domov, kde už dobré nie je chápané ako príjemné a zlé ako nedostatok príjemného.

(Opona padá, zatiaľ čo celá scéna žiari čistým, hrejivým svetlom a priestorom znie mohutná, velebná a hlboko upokojujúca hudba.)

Koniec scény

Analýza scény: Srdce v ľade

1. Archetypy a symbolika

- **Pútnik (Človek splnu):** Zosobňuje ľudského ducha v jeho pôvodnej čistote, zrodeného z lásky a napojeného na Kráľa času. Strieborná tunika odrážajúca mesačné svetlo a **zlatá guľa** symbolizujú neporušený cit, cnosti a jasné svedomie, ktoré slúžia ako bezpečný maják v búrkach života.
- **Zvedavý um (Zvodca v zrkadlovom brnení):** Predstavuje jednostranný pozemský rozum a intelekt, ktorý podľahol pýche. Zrkadlové brnenie ukazuje, že rozum nevidí pravú realitu, ale odráža svet roztrieštene a skreslene. **Sklenené jablko** s umelým neónom je symbolom lákavého, no mŕtveho pozemského bádania a technokratického pokroku, ktorý sľubuje moc, kontrolu a pohodlie.
- **Premena scény (Spln vs. Ľadovec):** Úpadok svetla splnu do temnej noci a sčernanie bielych kvetov symbolizuje duchovnú smrť. Keď človek uverí ilúzii rozumu, cit prichádza o svoje žezlo a srdce celého sveta krehne do masívneho ľadovca sebeckosti.
- **Žiarivý svetelný Kríž:** Symbol Najvyššej Milosti, Pravdy a večných zákonov Stvoriteľa. Žiari vysoko nad pozemským poznaním a ukazuje, že ani ten najväčší ľudský chlad nedokáže zničiť perly ducha, ak sa v človeku prebudí skutočné pokánie.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka analyzuje biblický motív ochutnania zo stromu poznania v modernom kontexte. Človek dostal rozum, aby ním formoval hmotu v súlade s duchom, no on namiesto toho vytvoril **kult rozumu**. Chcel byť kráľom hmoty a upadol do pasce hľbania, kde zamenil duchovné pravdy za materiálne pohodlie a istoty.

Najhlbší moment nastáva, keď Pútnik odhalí relativizáciu morálky: v zajatí umu začal chápať „dobré len ako to, čo je príjemné“. V stave pozemského blahobytu človek umlčal dušu, odmietol myslieť na večnosť a prírode sa za jej dary odplatil zlom nevďaky. Oslobodenie prichádza v momente, keď Pútnik v hlboknej bolesti uzná svoju chybu a silou vôle **roztriešti sklenené jablko** – čím zlomí moc pýchy a vráti sa k pokore, bratstvu a vôli Pána.

Poučenie z príbehu

1. Pozemský blahobyť nesmie umlčať otázky o Bohu a duši. Najväčším nebezpečenstvom pre človeka je stav materiálneho pohodlia, kedy sa duša uspokojí s tým, čo je „príjemné“, a prestane hľadať Pravdu o večnosti. Skutočný úspech umu bez duchovného základu vedie len k vnútornej prázdnote a k zamrznutiu ľudskosti.

2. Rozum má slúžiť citu, nie mu vládnuť. Ak kult rozumu prevezme žezlo nad ľudským životom, vytratí sa skromnosť, pokora a dôvera. Um sa potom stáva skalo, ktorá triešti čistú prostotu života. Rozum je len nástroj; kormidlom a majákom nášho bytia musí zostať čistý, neporušený cit.

3. Právé cnosti žijú nad chladom zeme. Srdce má dôvody, o ktorých pozemský intelekt nemá ani potuchy. Skutočné dobro nie je merané osobným prospechom, ale ochotou žiť v mieri, bratstve a v súlade s vôľou Najvyššieho. Sila pokánia dokáže rozbiť akýkoľvek mráz samolúbosti a znova rozsvietiť svetlo čistého ducha.

Túžba

Láska je túžba mať trvalé dobro.

Platón

Poučanie duše časom.

Hľadáš šťastie v pohodlí a potešeniach tohto sveta. Ale či nevieš, že tu si bojovník, že si duch a že si v hmotnosti?

Veci sú ako vánok, oblažia a potešia, ale dych sveta či si privlastníš? Čo máš, o chvíľu stratíš, pôžitok nezvečníš, túžbu hmotou nezasýtiš.

Pocity sú svieži vánok. Ale bdely bud'! Ak ťa zotročia, slobodu stratíš. Zohrejú, nadchnú, ale ak prerastú v spaľujúci oheň, tak i fúknu popol do očí. Zatlačia k zemi otročiť hmote a zmyslom, ak v myšlienkach pocitom podľahneš.

Čo je to pocit? To niečo „po-cite“? Niečo zrodené až po prvotnom prejavení citu? Čo do priehľadného vedomia citu akoby vstupuje zvonka a človek si uvedomuje, že "niečo" pociťuje a chveje sa uvedením - to je „príjemné“ alebo „nepriemné“? A či city sú niečo iné, niečo podstatnejšie, niečo vnútornejšie a hlbšie než "pocity z vonka"?

Pocity – ako pasažieri v dokonalej a ľahkej loďke citu plávajúcej oceánom vedomia - slúžiac ako rôzne kvalitný náklad i okolie.

Pocity. Prijemné pocity - okúzlia i držia vedomie v zaujatí sebou, v sebe. Sú jemno-hmotné, vlastné prejavy tela a myslenia... odraz citu o inorodé okolie, spätné účinky túžby cítiaceho ľudského ducha. Sú potravou a inšpirátorom v telesnom vedomí.

City a reč cností sú vlastným prejavom srdca, hlasom zo Svetla. V súzvuku vnútorného citu s pocitom je harmónia v duši a tým i záruka mieru a lásky na zemi, lebo človek vie, čo srdce túži a prežíva to i zmyslovo.

City. Vedú túžbu priamo nahor, ku Svetlu, sú vlastným prejavom ducha. Zahalené v pocitoch sa nebadateľne viažu k hmotnosti a telu – inšpirujú a napomáhajú prejavu tvorivosti ducha.

V podriadení sa pocitom, sa vnímanie zahusťuje a vo vášni rôzneho druhu človeka odvádza na postranné cesty a mútia rýdze vycit'ovanie ducha jeho vlastnej cesty.

Majetok a pôžitky myseľ sústreďujú i rozptyľujú; v predstave vôľu sília a v žiadostivosti ujarmia; nádej dajú i zoberú; sľúbia i sklamá; oči otvoria i zatvoria; pohľad zosobnia i zneosobnenia; ducha inšpirujú k nebeskému i zrazia nadol k pekelnému.

A vtedy sa naháňaš vo vetre a náladovosti. Vyčerpáš silu, vyžiješ telo, premárniš čas tohto života ti daný k vývoju.

Príležitosť ti danú Stvoriteľom splatiť na zemi dlh minulý. Pochopiť svoju úlohu, dozrieť v okolí. Tomu sa odcudzujú, ak žiješ *iba* pre veci zeme a svoje miesto vidíš a hľadáš *iba* v nej.

Zem rovnako ako ostatná hmotnosť je mostom k nebeskému majestátu, mieru a šťastiu. Prirodzeným pomocníkom a školou ako máš vyrastať a žiť na tvojej púti domov. Povzbudzuje ťa a inšpiruje k činnosti a tvorbe, k hodnotám tebe blízkym, vlastným v krajinách dokonalosti a večného pôsobenia.

Márniš pozemské minúty, ak zapieraš ducha. Čas ten spravodlivý správca ľudských túžieb ti napovedá každým okamihom, odkiaľ túžba silu berie, z čoho „dýcha“, prečo žiješ. Vedieť to, je bytostná potreba ducha, aby človek túžil *správne*.

Je to milosť, dar vedieť: „po čom a prečo túžim“, napovedá to - „kto som“ a „prečo som“. Je v tom sloboda a konečný „úder sekery do lana viažuceho k zemi ľudskú túžbu“. Vzlet citu ponad mestá a horské štíty. Vzlet ducha nahor, to uvoľní dozrievanie...

Máš nájsť blaženosť, šťastie – vedením ušľachtilej túžby. Telo je nástroj. Nie je cieľ ani majster. Šťastie je cit a je v cieli i žije v Ceste. A cieľ je tak jasný, cesta je tak blízko. Treba iba oči otvoriť, žiť a putovať v duchu práva i povinnosti!

Ak zotročíš vôľu pôžitkom, ani význam pozemských radosti nepochopíš. Zosmutnieš a spovrchnieš. Veci a pocity sa rodia a doznievajú. Rozlievajú sa v mori času ako všetko hmotné, aby opäť prišli prílívom, aby ti niečo povedali o večnosti, o šťastí. V tom je skúsenosť i poučenie, iba musíš byť i v radoostiach a pôžitkoch slobodný. Ak pochopíš slobodu, porozumieš životu.

Sústred' preto pozornosť na všetko, čo stretáš, prežívaš. Čo ti kto hovorí a spozoruješ, v čom spočíva túžba. Kde a v čom si skutočne slobodný, kde sú hodnoty osviežujúce a nepominuteľné.

Precítiš, že život spočíva v okamihoch citu, pocitu a idey: v duševnom prežívaní tvojho ducha - vo vnútornom pohľade na život, na krásu a duševné bohatstvo ľudí, prírody, pravej kultúry.

Každý pútnik preto vidí „iba to svoje“, a „po svojom“. Vedú ho míľniky vlastnej vyvolenej cesty. Veci a udalosti vidí skrze svoj vlastný vývojový stupeň. V tom spočíva prirodzená vlastnosť ducha - slobodná vôľa a slobodná voľba smeru svojho vývoja.

V úsilí zušľacht'ovania, vradzovania do záchvevov cností, zušľacht'ovania okolia ku kráse, harmónii, spočíva tvoje pozemské poslanie.

Uvidíš zmysel života v pravej hodnote – kráse a vzájomnosti – cestou *jednoduchosti*. A v radosti prežívanej prítomnosti si vydýchneš šťastím, že si, že smieš byť!

Objavíš večnosť v prítomnosti, aká sa ti objavuje vo chvíľach čistej lásky, srdečnej rozprave a pomoci blížnym, v živej prírode a prirodzenosti.

V ušľachtilej tvorivosti duše, keď ponorený v inšpirácii cítiš voľnosť, slobodu, keď čerpáš z prameňa živú vodu pre iných, keď cítiš potrebu pomáhať, byť užitočný celku v niečom, čo vieš a smieš vykonať - vtedy *prirodzene i myslíš z ducha* - vykonávaš svoju úlohu *duchovníu*. A to je tvoje vlastné poslanie predurčené ti Stvoriteľom. Spájaš sa s rajom, úrovňou vedomia blažených.

Ak prekročíš tie pocity uspokojenia z vlastníctva a splnenia žiadostí, ktorými sa citovo viažeš na ego a hmotu, *prekročíš* vedomie *telesné*, myslenie pozemské. Očami ducha uvidíš - vycítiš skutočný pokoj, šťastie blaženého ducha, aký ti nedáva splnenie osobných žiadostí.

Prežiješ blaženosť Božej prítomnosti – precítiš šťastie po ktorom túžiš a hľadáš vo svete. Nájdeš a nestratíš - vo svojom vedomí *duchovnom*, pôvodnom o ktorom seba presvedčíš, ak žiadostivosť „sveta“ umlčíš, idúc cestou Svetla!

Zrkadlíš poznanie spočívajúce v prežití!

Pokorné prijímanie vedenia zo Svetla, pracovitosť pre dobro Celku je prirodzenosť pre človeka, ktorý precitol v duchovnom vedomí a vykročil.

Vďačne vykročil s vedomím že čas je dobrý priateľ i radca.

A tak pochopíš, čo túžba pre človeka znamená, ako veľmi záleží na jej vypočutí a *správnom* smerovaní.

Ako ľudský osud bytostne závisí od *správneho* pochopenia obsahu túžby, poznaniu jej *duchovného* odkazu. Je impulzom vývoja ducha a mostom v ceste ku Svetlu.

Scénka: Úder sekery do pozemského lana

Postavy:

- **KORMIDELNÍK (ĽUDSKÝ DUCH):** Odhodlaný muž stojaci pevne pri kormidle ľahkej, bielej loďky. Na hrudi mu pod šatami pulzuje a presvitá jemné, krištáľovo priehľadné svetlo citu.
- **ZVIEDAVÝ UM (VÄZNITEĽ SNOV):** Cynická postava sediaci na pustom kamennom brehu. V mozoľnatých rukách pevne zviaza a napína hrubé, ťažké konopné lano, ktorým je biela loďka uviazaná o breh pozemských žiadostí.
- **PASAŽIERI (PRÍJEMNÉ POCITY):** Skupina zvodných tanečníkov v nesmierne pestrofarebných, no na pohľad ťažkých, neforemných šatách. Neustále divoko tancujú na palube, Kormidelníkovi podávajú čaše s vínom, drahé hodvábné látky a nastavujú mu vyleštené zrkadlá.

Scéna:

Scéna zobrazuje palubu bielej loďky citu, ktorá pláva na nekonečnom oceáne ľudského vedomia. Loďka má zjavnú tendenciu vyplávať vpred smerom k obzoru, kde na nebi žiari hrejivé, čisté, majestátne Svetlo nebeského domova, no drží ju mohutné lano ukotvené na brehu. Na palube vládne hlučný ruch, Pasažieri prekrikujú jeden druhého a tancujú okolo Kormidelníka, zatiaľ čo scéna je zaplavená striedavým, náladovým svetlom.

KORMIDELNÍK

(Zúfalo a namáhavo točí dreveným kormidlom, upierajúc zrak na žiarivý obzor.)

Vidím ten cieľ... je tak krásny a blízko! Moja duša nesmierne túži plávať vpred, tam, kde je čas spravodlivým správcom, priateľom a radcom, kde vládne večný mier a nebeský majestát! Ale prečo sa moja loďka nehýbe ani o milimeter? Čo ma to drží v tomto večnom, ubíjajúcom kruhu čakania?

PRVÝ PASAŽIER

(V tanci k nemu priskočí, s úsmevom mu podáva zlatý pohár plný vína a hladká ho po unavených ramenách.)

Načo by si sa namáhal a plával do chladného neznáma, Kormidelník? Zostaň tu, s nami, na tomto bezpečnom brehu! Pozri sa, aké svieže vánky ťa oblievajú, aké príjemné pocity ti ponúkame. Pohodlie, nekončiace pozemské potešenia, majetok a luxus! Toto je to pravé prežívanie, toto dáva

zmysel životu! Zahrej sa v našom pozemskom ohni a užívaj okamih, kým trvá a nerozmetá ho myšlienka namáhavej cesty!

KORMIDELNÍK

(V slabosti sa napije z pohára, na tvári sa mu zjaví prchavý úsmev, no vzápätí pohár pustí, chytí sa oboma rukami za hlavu a svetlo citu na jeho hrudi prudko zoslabne.)

Tento váš oheň... nezohrieva, on začína chladieť a ten nápoj u srdca pichá, spaľuje! Vaše dary ma unavujú a vyčerpávajú moju silu. Čo ste mi to vykonali?! Miesto čistého jasu a pravdy mi len fúkate horúci popol priamo do očí! Cítim, že čím viac od vás prijímam, tým viac podlieham mojim podivným myšlienkam, ktoré vyvolal váš nápoj a tým viac ma tlačíte k chladnej zemi, aby som u vás zostal ako... otrok. Chcete ma zotročiť hmotou a zmyslami? Vy ma nevediete vpred... vy nie ste kormidlo tejto lode, vy ste len jej príťažký náklad, čierni Pasažieri!

ZVIEDAVÝ UM

(Z kamenného brehu s hlasným, posmešným smiechom trhne hrubým lanom, až celá loďka nebezpečne zakolíše.)

Márne sa namáhaš a vzpieraš, ty naivný bojovník v hmotnosti! Si pevne uväznený mojou vôľou, ktorá pozná ľudské slabosti. Každý jeden tvoj nový pôžitok, každá jedna pozemská predstava a túžba vlastniť len sili a zahusťuje toto konopné lano, ktorým ťa pevne držím pri zemi! Premárniš čas tohto života ti daný k vývoju, ak hneď a rázne nevyplávaš! Ty si naivne myslíš, že ty vlastniš tieto veci sveta, že máš čas a slobodu sa rozhodnúť, kedy vyraziš a veci sveta opustiš. No v skutočnosti tvoje veci a tvoje pocity z vonka vlastnia a ovládajú teba! Tu si na mojom území a sám vidíš, že otáľáš, že ani ten okamih pozemskej radosti nedokážeš prekročiť!

KORMIDELNÍK

(Úplne sa stíši, prestane bojovať s kormidlom, zavrie oči a položí pravú ruku priamo na svoje srdce. Svetlo na jeho hrudi v tom okamihu začne opäť silno, hlboko a krištáľovo priezračne žiariť do tmy.)

Už to vidím... Už chápem ten osudový rozdiel. Vy ste len pocity, niečo, čo sa rodí až „po-cite“! Vstúpili ste do môjho priezračného vedomia zvonka, okúzlili ste mi cez to zrkadlenie, čo môj rozum nazýva príjemným a nepríjemným. Ste len vlastné prejavy tela a myslenia. Ale môj CIT... môj čistý, vnútorný cit, to je niečo celkom iné, niečo hlbšie a vedomé! Cit je mojím vlastným hlasom ducha, rečou cností a jasným posolstvom z čistého Svetla! Telo je môj nástroj, ktorým mám tvoriť – nie je to môj majster ani môj cieľ! Tak je to... prečo však mlčím o tom a na to zabúdam?

ZVIEDAVÝ UM

(Zacíti nebezpečenstvo, znervózne a celou silou sa zaprie do zeme, ťahajúc lano k sebe.)

Umlč i teraz ten nebezpečný hlas, Kormidelník! Ak ho poslúchneš, stratiš všetko pozemské pohodlie, upadneš do chudoby a zosmutnieš tu na Zemi! Držte ho, nenechajte ho premýšľať z ducha!

KORMIDELNÍK

(Otvorí oči, ktoré mu svietia absolútnou, neotrasiteľnou rozhodnosťou duchovného prebudenia.)

Mýliš sa, väzniteľ snov! Ak ten hlas poslúchnem, až vtedy nájdem skutočné šťastie a absolútnu slobodu! Už nebudem márne vzácné pozemské minúty nerozhodnosťou a naháňaním sa vo vetre a náladovosti. Chcem spoznať svoju skutočnú úlohu, akú má ľudský duch vykonať pre blaho Celku, chcem v ušľachtilej tvorivosti duše čerpať z prameňa živú vodu pre iných! Chcem splatiť svoj minulý dlh, pôžičky utratené v márnosti tohto sveta ľudskej zábavy a záhaľky!

(Kormidelník siahne pevným krokom pod palubu kormidla a vytiahne odtiaľ masívnu, ťažkú striebornú sekeru, ktorej ostrie jasne žiari a je na ňom vyryté slovo „SVEDOMIE“. Rázne, bez váhania podíde k okraju lode, kde je o drevený stĺp uviazané hrubé konopné lano zemských žiadostí.)

PRVÝ PASAŽIER

(Zdesene si zakrýva tvár, cúva pred žiarou sekery a padá na palubu.)

Čo to preboha robíš?! Ak to lano presekneš, zničíš celé naše zemské kráľovstvo, prídeš o všetky naše istoty a ilúzie!

KORMIDELNÍK

(Dvíha striebornú sekeru vysoko nad hlavu, celé jeho telo je preniknuté svetlom.)

Presekávam putá vašich ilúzií, aby môj duch mohol konečne slobodne vzlietnuť ponad mestá a horské štíty! Uvoľňujem svoje dozrievanie!

(Kormidelník s mohutným náprahom a zdrvujúcou silou udrie sekerou Svedomia priamo do napnutého konopného lana. Ozve sa ohlušujúci, čistý úder kovu. Lano sa s hlasným praskotom v sekunde pretrhne a jeho ťažký koniec padá ako mŕtvy had do hĺbín zemského brehu. V tej istej sekunde čierni Pasažieri strácajú svoju divokú, hysterickú energiu. Ich pestrofarebné šaty blednú, oni sa s úľavou usmievajú, ticho sa posadia na palubu a stávajú sa ľahkým, poslušným nákladom loďky – jej prirodzenými pomocníkmi.)

ZVIEDAVÝ UM

(Na brehu, pod ťahom prasknutého lana prepadne dozadu, padá na kolená do prachu a hľadá na svoje prázdne dlane.)

Uvoľnil sa... Urobil konečný úder sekery do lana! Stratil som nad ním všetku svoju pozemskú moc. Odvrhol púťanie sa túžbou – prekročil aj ten malý, zákerný, príjemný okamih pozemskej lásky, ktorá bola bez čistého citu...

KORMIDELNÍK

(Biela loďka sa v momente odpútania hladko, neuveriteľne rýchlo a ladiace pohne vpred po oceáne vedomia. Priezračné svetlo na jeho hrudi sa spája do jedného mohutného lúča so Svetlom na žiarivom nebeskom obzore.)

Moja ušľachtilá túžba letí priamo nahor ku Svetlu! Moja skutočná plavba domov sa práve začala. Už bezpečne viem, kto bol som a kto som, prečo som a po čom v túžim v srdci. Vďačne a slobodne kráčam cestou Svetla! Objavil som večnosť v prítomnosti, kde žiadne lano vášne a náruživosti nemá zakotvenie!

(Opona padá rýchlo a rázne, zatiaľ čo loďka definitívne mizne v žiarivom, hrejivom obzore a celým divadlom znie majestátne, víťazná a absolútne oslobodzujúcej orchestrálna hudba.)

Koniec scény

Analýza scény: Úder sekery do pozemského lana

1. Archetypy a symbolika

- **Kormidelník (Ľudský duch):** Predstavuje bdelé vedomie človeka, ktoré nestratilo zo zreteľa maják nebeského domova. Krištáľovo priehľadné svetlo na jeho hrudi zosobňuje rýdzy cit a cnosti, ktoré jediné dokážu viesť loď života správnym smerom.
- **Pasažieri (Príjemné pocity):** Symbolizujú zmyslové vnemy, emócie, túžbu po luxuse, majetku a pohodlí. Ich divoký tanec a pestrofarebné, no ťažké šaty ukazujú, ako dokážu pozemské radosti zaťažiť ľudské vedomie, oslepiť ho horúcim popolom ilúzií a spraviť z Kormidelníka otroka zmyslov.
- **Zvedavý um (Väzniteľ snov):** Stelesňuje pozemské ego a kalkulujúci intelekt, ktorý sedí na „pustom kamennom brehu“ hmoty. Je to ten, kto parazituje na ľudských slabostiach a prostredníctvom hrubého konopného lana (zhmotnených žiadostí a pripútanosti) drží dušu v ubíjajúcom kruhu stagnácie.
- **Sekera „SVEDOMIE“:** Nástroj absolútneho duchovného prebudenia a Milosti. Jej strieborné a jasne žiariace ostrie predstavuje nekompromisnú pravdu, silu vôle a činy, ktoré ako jediné dokážu rázne ukončiť naháňanie sa vo vetre svetskej márnosti.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka hlboko rozoberá podstatu ľudskej *Túžby*. Ukazuje, že pozemský čas je spravodlivým správcom, ktorý človeku každým okamihom pripomína, z čoho jeho túžba skutočne „dýcha“. Človek v hmotnosti často podlieha ilúzii, že veci sveta vlastní, no v skutočnosti tie veci a pocity vlastní jeho.

Kľúčový filozofický zvrät spočíva v pochopení rozdielu medzi citom a pocitom. Kým pocity sú len jemnohmotné prejavy tela a myslenia vyvolané vonkajším okolím, cit je rečou cností a priamym spojením s Rajom. Telo nie je majster, je to len nástroj. Keď Kormidelník vykoná **konečný úder sekery do lana**, presekáva putá falošných pozemských istôt. Uvoľňuje tým svoje dozrievanie, spláca minulý dlh a nachádza pravé šťastie, ktoré nespočíva v napĺňaní osobných žiadostí, ale v užitočnosti pre Celok a v zrkadlení Božej prítomnosti.

Poučenie z príbehu

1. Uvedomenie si vlastnej túžby odhaľuje, kým sme. Vedieť, po čom a prečo skutočne túžime, je bytostná potreba ducha. Ak hľadáme trvalé dobro a šťastie iba v potešeniach tohto sveta, naša loď ustrnie na mieste. Pravé šťastie nie je cieľový bod na zemi, ale cit, ktorý žije v samotnej Ceste smerom k Svetlu.

2. Pocity musia slúžiť citu, hmota musí slúžiť duchu. Pozemské radosti, majetky a pocity sú ako svieži vánok – môžu nás oblažiť, no ak im podľahneme, zmenia sa na spaľujúci oheň, ktorý nám vmetie popol do očí. Ak pretneme našu závislosť na nich, pocity prestanú byť príťažlivým nákladom a stanú sa prirodzenými, ľahkými pomocníkmi na našej ceste.

3. Sloboda si vyžaduje rázny čin Svedomia. Pozemské minúty sú príliš vzácne na to, aby sme ich premárnili v náladovosti a nerozhodnosti. Skutočné odpútanie sa od zeme a vzlet citu ponad zemské štíty si vyžaduje rázny rez – úder sekery Svedomia. Až v nezištnej pomoci blížnym, v ušľachtilej tvorivosti a práci pre dobro Celku človek nachádza nepominuteľné hodnoty a objavuje večnosť v prítomnosti.

Od lásky k láske, alebo k ilúzii?

*Nemožno žiť príjemne, ak sa nežije múdro,
čestne a spravodlivo.*

Novalis

...k Láske.

1z2

Láska. V láske svet ožíva i človek sa rodí a opúšťa túto zem. Potešenie pútnika na cestách života, nevyčerpatel'ná studnica osvieženia v túžbe, tichý ostrov v nepokoji, cit, v ktorom sa človek prežaruje, chladí i oslobodzuje a predsa - docení človek cit lásky?

Je podobná rajskému ostrovu i tečúcej slze. Jej blízkosť cítime v radosti i bolesti. Svetlé vedenie, ktoré ľudí podporuje a sprevádza životom.

Inšpiruje k výšinám... ak túžia po nej, ak ju majú v očiach i lieči bolesť a trápenie. Žije radosťou a pre radosť iných, kráča v úcte a vrúcnosti k srdcu druhému.

Sme v láske prítomní bytosťou, a predsa kto má istotu, že láska *pramení* v človeku, že je z neho ako myšlienka, slovo?

V láske ľudskej vyjadrený je človek sám, túžba dvojice, túžba po spojení, po vzlete k výšinám Jednoty. V spojení milujúcich duší, volaním Lásky, lúčom Čistoty prijímaná je láska Nebeská - láska Božia.

V *žití* skutkov lásky je láska viditeľná. V láske čistotou citu smie sa srdce priblížiť k krásnej RUŽI, smie sa dotýkať LÁSKY, načrtnúť z prameňa lásky. Bez lásky však ostáva samé, smutné a chladné, v túžbe a bez opory.

Okolo, v ľuďoch i prírode, v jemnosti harmónie vlnenia citov a svetla, zrieme odlesk a napodobovanie čistej lásky Výšin – zušľacht'ovanie celku – zrkadlenie lásky čistých výšin v hmotnosti.

Ale ak chce niekto lásku prijímať, aby jemu slúžila, ak človek chce smer jej určovať, ak sa jej chce dotknúť zatvrdnutý – blížnemu seba nedávať, ale lásky sa dožadovať – bez úcty a pokory k životu pristupovať, prekláza mu pomedzi prsty, lebo je ako osviežujúci vánok v páľave dňa.

A keď sa bude zdať, že láska je poznaná, že je odhalené jej tajomstvo, keď si človek myslí, že si vystačí s láskou dvoch - duší spriaznených, že nepotrebuje aj lásku nebeskú, že nemusí usilovať aj nahor k pôvodu a Láske, a *vyznáva prírodu*, - opäť sa láske vzdiali. Precitne z okúzlenia svetom ideí vo všednosti ľudských túžieb a žiadostí.

Človek hľadá lásku čistú i vášnivú, obetavú i žiadostivú, sebe podobnú. Ale kto nevysiela city dávania, ale iba na seba myslí, či neuzatvára sa novému prílivu?

Vtedy lásku nenachádza, lebo ju neľadá cestou pôvodu a stráca oporu. Mína príležitosť stretať radosť jednoducho, medzi ľuďmi, vždy nanovo ju prežívať a znásobovať v srdečnom spolunažívaní.

Ved' čo iné je láska než vzájomnosť, čo iné vedie k radosti a pokoju než pokora, skromnosť a prajnosť?

V zaľúbení prírodou a pozemským prežívaním sa pútnik rozžiari... ale i pripúta k zemi, ak srdce si dá na 1. miesto, niečo hmotné. Vedomie sa zahalí závojom zabudnutia a mrak zištnosti a samolúbosti prekryje slnečný deň i oči pútnika. Až duša ustrnie vo fantázii - naháňaním sa za vetrom. Oстане ohraničená tým, čomu slúži, čo je náplňou jej vedomia a v odcudzení tomu, čo nie je hmotou tohto sveta: Prameňu lásky.

Cit je však to jediné schopné prenášať z výšin do sveta hodnoty pravej ľudskosti. Bez citu srdečnosti, človek človeku je cudzí, vzdialený. Vytratí sa jas osobnosti, zdrsnie a skalí sa pohľad, ochladne dôvernosť reči, vrúcnosť a neha dotykov. V nežití citom lásky, uzatvára sa srdce Prameňu vody živej, v ľadový dážď menia sa i slová útechy.

A tak pútnik hľadá. Ale... či treba hľadať to, čo prichádza v "nehľadaní", to prítomné, čo trvalo stojí pri nás, čo bolo a je, tu aj v nás, čo jestvuje aj bez nás? Iba radosť, šťastie nevchádza, ak oproti vychádza prekážka: keď sebecko uzatvára srdce a v duši pýcha panuje. A tak pútnik márne hľadá radosť a šťastie vonku vo svete.

Je v nás srdce živé, pútnik k Láske kráčajúci, túžiaci sa "rozdať", splynúť v harmónii a partnerstve. Ale človek zabúda, že *on sám* je srdce v duši túžiace. On túži žiť jeden pre druhého a spolu pre lásku, krásu, múdrosť - hodnoty svojho domova. Či už sa nepamätá? Či už nežnú túžbu v srdci necíti, túžbu po svetle lásky nenosí, už o tom nevie? Rozumom človek to nepochopí, rozum *necíti*, ale duch...?

Či už vie o tom pútnik, alebo už nepamätá, žije z lásky a v láske. Hýbe sa silou Života - v sile Pána nebies i zeme. A či lásku nestráca, neprestáva „žiť“, mať radosť zo života, keď to silou mocou *popiera*? Či vtedy neodkladá duchu krídla, nestráca spojenie s domovom?

V nedôvere odmieta dar poznania, prežívanie vyššieho vedomia. Nepôsobí v láske duchovnej, nie je oddaný od srdca práci zúšľachtit' celok, ale ako tvor prírody zrkadli živočíšny druh.

Stráca cit pre spravodlivosť, nezištnosť, trpezlivosť v ich duchovnom význame - kvôli Nedôvere. Také úsilie už láskou neznie. Ostáva staranie sa o telo a pozemské istoty, nevedomé hľadanie - vypočítavanie. Tak si pútnik nevšíma život, aký v pravde je, „pre stromy nevidí les“.

V láske miznú dohady, neistota, planá je teória, lebo láska prehrieva smútok odlúčenia aj chlad nelásky - nedôvery, ktorá kladie otázky.

Iba jedno človek musí vedieť: *čisto* prijímať. Na jedno musí dbať: *správne* dávať. Tak ako dýchanie je podmienené v zákone dávania a brania i všetko ostatné dianie musí prebiehať v rovnováhe, aby dianie bolo bez porúch a zdravé.

Žijeme milosťou vždy novej príležitosti života. Akú protihodnotu Stvoriteľovi však dáva človek? Niekedy "vďaku" no často sú to otázky a pochyby či On skutočne existuje...

Ale k čomu sú nám tie dohady „veriť či neveriť vo svet duchovný a život večný“? Áno, máme voľbu „*priať alebo nepriať* vieru v Stvoriteľa“. A v takomto duchu sa objaví aj civilizácia...

Láska mocná vládkyňa života rozohŕňuje skrehnuté srdcia k životu, radosti, osviežuje, oslobodzuje z otročenia „nedýchania“. To ona inšpirujúc krásou a nehou učí žiť v láske a pre lásku nie pre majetky a hmotu, v ktorých človek hľadá istotu.

Povznáša zo sebecka k spolupráci. Je darom tomu, kto prijíma i odmenou tomu, kto dáva v nezištnosti. Vdychuje odvalu i vznešenosť, oduševnenie a vernosť.

Čím je pútnik bez lásky? Či nie je život životom len vo svetle lásky? Či nie je život iba v láske skutočný?

Láska - trvalé svetlo i nádej pútnika. Bez lásky srdce človeka s'aby tlejúca pochodeň padajúca z útesu v priepasť vlastných priání...

Áno, nie pocit ani fantázia ale živúca láska je základom i obsahom skutočného života. Je miestom i časom trvalého šťastia a naplnenia.

V ušľachtilom spojení verného srdca s Čistotou Svetla zabúda pútnik na seba. Bez citu a čistoty sa vidí byť prevrátený svet zisku a straty prebudenému. Objavil svet pravý a krásny, čistý a srdečný, svet ušľachtilý.

Vycitňuje cestu k výšinám bezhraničnej dobroty, krásy, oduševnenia. Kroky pokory a vernosti ho vedú od stupňa ku stupňu hore do úrovni svetlých.

Výšiny srdce priťahujú čoraz mocnejšou silou blaženého napĺňania... až raz vstúpi do večnosti, do záhrad stelesnenej krásy a dobroty, do blízkosti živej Lásky, ako stratené dieťa do hľadaného domova.

Vždy, keď cítime lásku, keď hreje nás pri srdci, čerpáme z tej spravodlivosti nebies; cítime tú blaženosť, ktorú trvalo prežívajú naši blízki vo Svetle.

Verný srdcom kotviac v pokore sa ľudský duch spája v žiarení čistej Lalii s Ostrovom ľalií - kráľovstvom božskej Cnosti - Kráľovnej Čistoty. Čistou bránou vstupujúc pod krídla Božej ochrany.

V nebeskom majestáte nášho Pána, spravodlivého Kráľa, prežíva tú lásku, ktorú vyžaruje nadol do všetkých úrovní naša Pani, láskavá Kráľovná Ostrova ruží. Znieme rýdzim akordom harmónie a tvorenia.

Aj na zemi trvalo stojíme v žiarení Svetla, v mocnej ochrane a inšpirácii. A tak zodpovednosť za vývoj okolia a smerovanie ľudí je v rukách človeka.

Je na nás, či niečo vycítíme – či Svetlo do hmoty votkáme. Ak žijeme pre Svetlo a Lásku vieme o Bohu. Žijeme v Láske milosrdnosť a okolie sa vyvíja nahor!

Prebudiť a rozvinúť vrodene cnosti vlastného srdca - to je v Možnosti života ľudská úloha! V tom spočíva podmienka *vedomé*ho bytia i radosť.

V cnostiach sa precitá v duchovnej rovine života – v duchovnom vedomí, vo vedomí pravej ľudskosti a slobody. Paletou cností sa prirodzene rozozvučia k plnému akordu všetky schopnosti, všetky struny duše zaznejú krásou. Nezná to krajšie, nie je to ľahšie, ak sa hrá so všetkými strunami?

V Čistote sa zjavuje ľuďom hodnota života. V lúči Čistoty vidieť Spravodlivosť ako stavia most ľudským duchom s Láskou a Čistotou z tohto sveta hore do Svetla. Objavuje sa výhľad na domov

vo svetlých výšinách už v predtuche - žitou hĺbkou tohto života. Tušenie vznešenosti a citu plnosti svetlej ríše Božej prežaruje celou bytosťou i konaním. Viera sa prežíva a stáva sa presvedčením.

Cit nebeský - vernosť, pokora, skromnosť. Kto v cnostiach vidí kľúč k porozumeniu Lásky, kto Lásku nasleduje obetavosťou, konaním pre iných, kto v nezištnosti nevidí naivitu ale spravodlivé vyrovnanie starostlivosti lásky Kráľa a Kráľovnej života, ten lásku našiel! Šťastný je ten pútnik - prebudený k Životu.

Scénka: Súzvuk na Ostrove Ruží

Postavy:

- **PÚTNIK (PREBUDENÝ DUCH):** Človek s hlbokým, krištáľovo čistým a jasným pohľadom, z ktorého sa vytratila akákoľvek zištnosť či stopa pochybností. V rukách drží starú známu drevenú lutnu, ktorá je však teraz dokonale čistá, zbavená nánosov starého suchého lístia a má napnuté úplne všetky struny pripravené k plnému akordu.
- **STRÁŽCA PRAMEŇA (SVETLÉ VEDENIE):** Vznešená, éterická postava odetá v bielom splývavom odeve čistoty, z ktorého vyžaruje nesmierny pokoj. Okolo neho sa do celého priestoru šíri jemná, opojná vôňa rozkvitnutých ľalií a divokých ruží.

Scéna:

Scéna zobrazuje krásnu, žiarivú a priehľadnú záhradu na rozhraní pozemského sveta a svetlých výšin – tajomný Ostrov ruží. V centre celého javiska vyviera z hĺbín čistý krištáľový Prameň živej vody. Priamo nad ním sa vo vzduchu mysticky vznáša éterická, jemne svetielkujúca biela Ruža čistoty. V pozadí scény matne, no majestátne svieti veľká brána utkaná výhradne zo svetelných lúčov – Čistá brána. Z hlbokého ticha je počuť jemný, tichý, ale nesmierne hlboký a harmonický vesmírny akord.

PÚTNIK

(Kráča po záhrade s nesmiernou pokorou a ľahkosťou, uprene a s nemým úžasom hľadá na vznášajúcu sa bielu Ružu.)

Moje unavené srdce sa v tomto okamihu celé prežaruje blahom... Tento nádherný tichý ostrov v nekonečnom, hlučnom nepokoji zeme je takým hojivým prístavom pre moju dušu! Cítim blízkosť niečoho tak veľkého, čo ma tisícnásobne presahuje. Celé dlhé roky som v zaslepenosti hľadal lásku vonku vo svete, v ľuďoch, v majetku a uspokojovaní potrieb, no ona pritom celú tú večnosť stála trvalo a neochvejne pri mne – tu, v mojom vlastnom vnútri! Chýbal mi iba kľúč, ten pravý podnet!

STRÁŽCA PRAMEŇA

(Pomaly, vznešene podíde bližšie k vyvierajúcemu prameňu a jemným, plynulým pohybom ruky naznačí zvlnenie hladiny vody.)

Vítaj doma, unavený Pútnik, prebudený k pravému Životu. Môžeš smelo načrieť z tohto večného prameňa živej vody, no nikdy, ani na jediný moment nezabúdaj: táto posvätná voda nepatrí tebe, nie je tvojím vlastníctvom. Pravá Láska nepramení v človeku, vy ľudia ste len jej pozemským zrkadlom a hľadačom jej obrazu v hmotnosti. Ak sa jej niekedy dotkneš zatvrdnutý, ak ju budeš chcieť egoisticky len prijímať pre svoje vlastné pohodlie a zisťné istoty, v tej sekunde ti znova chladne

preklízne pomedzi prsty ako osviežujúci vánok v páľave dňa. Bez nej ostane tvoje srdce opäť smutné, samé a chladné.

PÚTNIK

(S hlbokým dojatím klesne na jedno koleno priamo pred prameňom a s obradnou úctou si položí obe ruky na hrud'.)

Už nechcem od života nič sebecky vlastniť, nechcem nič vypočítavať ani plánovať zištné. Konečne som celou svojou bytosťou pochopil dokonalú spravodlivosť nebies. Samotné moje dýchanie ma predsa každú sekundu učí veľkému zákonu stvorenia: ak chcem voľne žiť, musím s rovnakou ľahkosťou a čistotou prijímať aj dávať. Všetko musí byť v dokonalej rovnováhe. Chcem sa nezištné rozdať, chcem odteraz žiť pre čistú radosť a pomoc iným!

STRÁŽCA PRAMEŇA

(Láskavo sa pousmeje a žiarivé svetlo v jeho bezprostrednom okolí zbelie do oslnivej čistoty.)

Iba vtedy, keď v nezištnom spojení s Čistotou Svetla úplne zabudneš na svoje malé pozemské „ja“, sa tvoje srdce smie v pravde priblížiť k tejto prekrásnej Ruži a ponoriť sa v jej chvenie. Pozri sa na nástroj vo svojich rukách, Pútnik. Tvoja lutna už nie je nemá. Začína sa chvieť v prúde vlnenia Ruži. Si konečne pripravený zahrať piesne svojho skutočného Domova?

PÚTNIK

(Pevne a s radosťou vstáva zo zeme, berie do rúk lutnu a jeho prsty sa s nehou dotýkajú pripravených strún.)

Pozemským vedomím som to nikdy nedokázal pochopiť, lebo chladný rozum necíti a nepozná tajomstvo nebies... Ale môj duch, môj nesmrteľný duch to od začiatku vie! Moja slepá viera sa dnes prežila a stala sa neotrasiteľným, čistým presvedčením. Chcem rozvinúť všetky vrodené cnosti svojho srdca a rozozvučať ich k plnému akordu pravej ľudskosti a slobody!

(Pútnik s čistou túžbou vyjadriť svoje city a majestátnou vznešenosťou udrie prstami po všetkých strunách svojej lutny. Priestorom sa rozleje prekrásny, plný, mohutný a dokonale harmonický akord, ktorý rezonuje celým divadlom a rozvibruje vzduch. Prekrásna Ruža nad prameňom sa v tom momente rozžiari oslnivým zlatým svetlom a z Čistej brány v pozadí zostúpi prekrásny, hrejivý lúč Nebeskej Lásky, ktorý dopadne priamo na Pútnika.)

STRÁŽCA PRAMEŇA

(S posvätnou úctou rozpaží ruky smerom k svetlým výšinám.)

Áno! Teraz hráš so všetkými strunami svojej duše – s pokorou, vernosťou, skromnosťou a obetavosťou! V žiarení čistej Ľalie sa tvoj duch práve spája s Ostrovom Ľalií, kráľovstvom Božskej cnosti pod krídlami večnej Božej ochrany! Tvoja čistá pieseň votkáva Svetlo priamo do hrubej hmoty tejto zeme a mení ju!

PÚTNIK

(Hľadí priamo do žiarivého nebeského lúča, jeho tvár je celá zaplavená jasom, nehou a slzami úplného šťastia.)

Sme tu trvalo pod Tvojou ochrannou rukou a inšpiráciou, Pane! Už navždy zmizli plané teórie, pozemské dohady a pochybnosti! Už viem o Tebe, viem o pravom živote. Žijem, lebo milujem, a milujem, lebo Ty sám si večná, živúca LÁSKA! Moje stratené srdce našlo svoj hľadaný domov!

(Celá scéna sa v záverečnom momente zaleje oslepujúcim, no nesmierne príjemným a hrejivým bielym svetlom. Vznášajúca sa biela Ruža sa s tichým šumom naplno roztvára a sype na Pútnika a celú palubu záplavu žiarivých, vonných lupeňov. Opona pomaly a s hlbokou dôstojnosťou padá,

zatiaľ čo priestorom znie ten najkrajší, najčistejší akord lutny a spev anjelov, ktorý v divákoch zanecháva absolútny mier a predtuchu svetlej ríše Božej.)

Koniec scény

Analýza scény: Súzvuk na Ostrove Ruží

1. Archetypy a symbolika

- **Pútnik (Prebudený duch):** Zosobňuje človeka, ktorý prekročil prevrátený svet zisku, straty a pochybností. Jeho pohľad je krištáľovo čistý, pretože z neho zmizla pozemská zisťnosť. **Lutna so všetkými napnutými strunami** symbolizuje prebudené, vrodené cnosti srdca, ktoré sú pripravené zaznieť v plnom akorde pravej ľudskosti.
- **Strážca Prameňa (Svetlé vedenie):** Predstavuje čisté duchovné vedenie, ktoré sprevádza človeka životom. Odetý v bielom odeve vyžaruje nesmierny pokoj a pripomína Pútnikovi večné zákony stvorenia.
- **Ostrov ruží a Prameň živej vody:** Mystické miesto na rozhraní svetov, hojivý prístav, ktorý zosobňuje ríšu čistej Božej lásky a milosrdenstva. **Biela Ruža čistoty** vznášajúca sa nad prameňom a **Čistá brána** sú symbolmi prepojenia pozemského putovania s nebeským Domovom.
- **Zákon dávania a brania (Dýchanie):** Kľúčový prírodný a duchovný zákon rovnováhy. Tak ako je pozemské dýchanie podmienené neustálym prijímaním a dávaním, aj duchovný život musí prebiehať v nezištnej výmene s Celkom, inak nastáva duchovné „nedýchanie“ a smrť.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka rieši hlbokú dilemu: *Pramení láska v človeku, alebo je ním len prijímaná?* Text jasne odpovedá, že ľudské srdce je len hľadačom a zrkadlom nebeskej Lásky v hmotnosti. Najväčšou chybou človeka je, ak chce lásku vlastniť, egoisticky ju vyžadovať pre svoje pohodlie a určovať jej smer. Vtedy sa mu premení na chladný, unikajúci vánok.

Skutočné prebudenie ducha nastáva v momente nezištnosti – keď človek zabudne na svoje malé pozemské „ja“, prestane kalkulovať a začne žiť pre radosť a pomoc blížnym. Slepá viera sa vtedy prežitím mení na skalopevné presvedčenie. Úderom na všetky struny lutny (pokora, vernosť, skromnosť, obetavosť) Pútnik votkáva Svetlo priamo do hrubej hmoty zeme, prekračuje pozemské dohady a vracia sa pod ochranné krídla Kráľovnej Čistoty do skutočného Domova.

Poučenie z príbehu

1. Láska nie je vlastníctvo, ale nezištný prúd. Pravá Láska nepramení v našom egu a nemožno si ju privlastniť. Ak k nej pristupujeme so zatvrdnutým srdcom a zisťnosťou, stratíme ju. Láska rozkvitá len tam, kde sme pripravení sa bezvýhradne rozdať a v pokore prinášať radosť celku.

2. Život v cnostiach je plným akordom duše. Pokiaľ človek žije len pre majetok a pozemské istoty, hrá na nástroji svojho života iba na jednej, hluchej strune rozumu. Až keď prebudíme a rozviníme paletu vrodéných cností – skromnosť, trpezlivosť, vernosť a čistotu – zaznie naša duša v plnom, oslobodzujúcom akorde pravej ľudskosti.

3. Duchovný svet sa nepremyslí, ale prežije. Pozemský rozum nedokáže pochopiť tajomstvo nebies, plodí len plané teórie, pochybnosti a dohady. Pravda o Bohu a večnosti sa nedá vyvodiť logikou, musí sa vycítiť a prežiť skrze čistú lásku, srdečnú rozpravu a nezištnú pomoc blížnym. V tom spočíva predtucha svetlej ríše Božej už tu na zemi.

Od lásky k láske, alebo k ilúzii?

*Nemožno žiť príjemne, ak sa nežije múdro,
čestne a spravodlivo.*

Novalis

...k ilúzii.

Ludská duša. Dnes podobná otrokovi, ktorému zakázali kráčať slobodne. Žijúca akoby v strachu prejavovať rýdze schopnosti, vrodené vlohy, aké rozvíja vo svetle medzi rovnorodými.

Vraj dnes je človek moderný, vzdelaný, vraj si vystačí sám so sebou, že dokáže žiť aj bez viery.

Vraj žiť má každý sám pre seba, pre kariéru, pre pocity, lebo s citmi a vierou sú iba problémy.

Niektó tvrdí: "čas sú peniaze", nemá čas rozdávať city. Naháňa sa za vetrom pre zisky.

A predsa: bez lásky v srdci aj keby človek myslel a konal rozumne, aj keby neublížil iným, ubližuje sebe vo vlastnom srdci.

Hoci by zjedol všetku sladkosť zeme, poznal všetky tajomstvá vesmíru, presvedčí o svojej múdrosti čo len srdce jediné - srdce vlastné?

Vie potešiť v smútku, pozdvihnúť v bolesti, vdýchnuť blížnemu odvahu, rozžiarit' oči – prebudit' sebavedomie? Koho nadchne myšlienka bez duše, poteší úsmev bez srdca? A práve v tom dobroprajnom konaní človek silnie, rastie a dozrieva.

I v manželskom zväzku viazanom "z rozumu" kto môže byť skutočne slobodný? Kto šťastný je v srdci – miluje úprimne?

Láska. Žije vzájomnosť, žitou prítomnosťou súzvuku - Lásky a Spravodlivosti. Žije... a vyžaruje v radostnom zachvievaní. Netúži mať ale dáva v Harmónii – SVET. A svet ak sa zachvieva v Čistote má spojenie s Láskou.

Duch túži, hľadá vzájomné spojenie, prosí vrúcne a čisto, chce žiť blažene – vzájomne a v trojici. Tu dole pod vládou tiaže a rozumu sa lásky dožaduje. Lebo aj keď telo a rozum sa neviažu na city, duch nemôže ani v tele netúžiť po láske, nemyslieť na život. A tak, hoci vidí cez „krivé zrkadlo

pozemskej tiaže“, chce vidieť, žiť, chce k láske a lásku pocítiť. Uživa to, čo ponúka pozemská úroveň.

Ale čím je krásna forma bez krásy živého jadra, krásne telo s duchom mdlým alebo spiacim? Komu slúži vysoká inteligencia bez tepla a nehy citu, k čomu svieže telo a mladý vek bez lásky v srdci? Iba krásny ale chladný obal čo mátie zmysly, planý beh času a nenaplnených túžob, súbor falošných predstáv a prázdnych slov a výsledok – prázdnota v duši.

Veď či je možné pochopiť zmysel Bytia a to hlavné *žiť* krásu a lásku v živote ak myšlienka Pravdy sa odmieta?

Žiť v Pravde znamená vidieť aj lásku v nej, *vedome* prežívať lásku v srdci i v okolí. V tom je zmysel diania a ľudská sloboda. To ostatné je suchá súvzťažnosť vypočítavania osobných a skupinových ziskov.

Žiť pre lásku, a nie iba pre veci a vlastníctvo, ale pre hodnoty "v trní ukryté" – city a cnosti odvážne a čestne prebudené, získané - taký život žitý v námahe a pre "obet" sa vidí byť, vo svetle zistenej lásky, únavný a cudzí. Takto ale vidí lásku ten, kto povýšil seba nad lásku.

Avšak v srdci hľadá človek lásku neustále. Z lásky vznikol, v láske NEBA je prítomný trvalo! Preto aj v bludisku hmoty i vo viere ateistu vždy je túžiaci, hľadajúci. Keď si však vytvára neúplný obraz lásky, prijíma iba jej rozmer osobný. A vtedy sa vkradne do srdca, na miesto lásky, pocit sebalásky.

Túžba má mnohé podoby. V „ja“ živom v pocitoch „ohraničenia“ - vlastníctva, zábav a rozptýlenia, v reklamách, vyznamenaniach, všade tam hľadá človek (slobodu) kľúč od väzenia svojej duše - chce naplniť túžbu srdca „vyletieť“. Obsahom túžby je teda Sloboda.

A tak hľadáme zmysel vlastného života. Cit pre radosť a užitočnosť, úsilie o radostnú užitočnosť, je silou túžby v človeku. Ibaže „ja“ tu dole často chápe túžbu čisto pozemsky. Akoby odstavenú od vzťahu s duchovnom a *jeho* hodnotami.

V materiálnom egu človek usiluje naplniť lásku v tom najbližšom, čo vidí, ohmatať, užije. Halí sa hmotou a vychádza z pocitu. To príjemné sa považuje za dobré, hodné úsilia, to ostatné za „podružné“, čo mu berie čas... a slobodu.

Sme na ceste hľadania. Dnešná kultúra, umenie, móda, priemysel a ostatné výdobytky stali sa výrazom charakteru doby. Je to výraz „podchladenia“ ducha, „uviaznutie“ túžby v pozemskej rovine hľadania a myslenia na SEBA v pozemskom prežívaní.

Je zrkadlom stavu *duchovného* sebauvedomenia ľudí a žitia/nežitia zákony Stvorenia. Ak je zrkadlenie rečou bez srdca, môže byť výrazom hľadania na povrchu alebo rečou prázdneho obsahu. Kultúra je tak zrkadlením zrelosti ducha.

Materializmus sa snaží odstrániť duchovný pohyb ohlasujúci sa ako: nepokoj a hľadanie v duchovných otázkach. Tie vedú k stíšaniu, prehĺbeniu... a bázní v precitaní ľudskej malosti.

Hľadanie zmyslu ľudskej bytosti mimo obzor pozemskej pôdy a logiky pozemských vzťahov a väzieb, to sú rozširujúce obzory. Totiž túžbu po naplnení a zjednotení v úplnosti si duch nesie v srdci už od počiatku. To sú základné otázky istoty „ja“ usilujúceho k viere - v Bytie. Iba spomenúť si... To v srdci človek hľadá!

Oddávna je snahou intelektu „vedieť všetko lepšie“, až to došlo k snahe potlačiť ducha (vieru a cit) a ujať sa úplnej vlády. A predsa: cit pre duchovno rozum nepotlačí! Srdce vie, že v duchu lásky sa ocitnúť, ku tomu hmota nestačí. Cíti, že práve kult „techniky“ a „pôžitku“, žitý bez lásky, ľudí uspáva a zavadza – otupuje a materializuje.

Nad zemou visí mrak nedôvery. Odlúčenie. Kto v okovách rozumu duchu dôveruje, žije v láske - verí citu? Cit je jemný, tichý a čistý netelesný. V porovnaní s príjemným telesným pocitom je

„éterický“ a preto nie tak „viditeľný“. Prichádza ako odmena v úprimnom dávaní. A tu sa cíti odpoveď, prečo mnohí neveria na lásku, na jej ideálny pojem.

A tak samolúbošť, stav prevažujúcej telesnosti vedomia uznáva skôr telesnú lásku, nachádza spojenie s rovnorodým myslením.

Túžba "letieť" v duši ostala... ale: ako vysoko vyletí, keď si ľudia zjednotia výraz cit a pocit, či dokonca ducha s rozumom stotožnia?

Čo potom sa vyvinie, ak múdrosť splynie u ľudí s pojmom rozumnosti? Keď prekríkné človek vlastné srdce, jemné napomínanie k vzostupu, svoj vnútorný hlas volaním sebe na slávu?

Ale prečo by človek seba mal chápať ako inteligentné zviera? Preto, že to ľuďom tvrdí k hmote naklonená veda? Život, človek či sú akási súhra náhod, vývoj bez myšlienky a bez citu, logika bez cieľa? O to menej vtedy, v tej pohodlnej hypnóze, je prítomné tušenie duchovnosti.

Človek si žije a užíva. Myslí si, že už má hotový názor o niečom, ten správny názor, ak mu to povie niekto *u ľudí* uznávaný. Nepostrehne, že dotyčný často iba hladí ľudské slabosti a sebecké túžby iných, aby sám získal; aby sa stal dôležitý, došiel k vplyvu a moci a tým naplneniu - vlastných sebeckých chcení.

Pre každého je však užitočný a rozhodujúci vlastný názor. Osožné je osobné prežitie života a z toho vlastné pochopenie. Inak prijíma a nasleduje iba niečo naučené, alebo myšlienkové hry iných a stráca čas!

Obdivujeme svoje diela, ctíme sa i kritizujeme navzájom podľa vlastného metra. Pozrieť sa však „pravde do očí“, aký je človek skutočne - podľa Pravdy, je ťažké a vôbec - je to chcené? Aby sa niekto uvidel nepekny, aby stratil svoj lesk a svoju pravdu, svoju istotu?

„Čo na tom v čom vidím pravdu, istotu, hlavne, že ju mám“ - tak to niekedy znie v okolí. Lebo nemať istotu pevnej názorovej pôdy, istotu a oporu hmoty, to pre materialistické myslenie znamená: lapať vo vzduchoprázdne.

Rozum registruje chaos... a to dušu stavia do ostrého svetla: zrieť nad seba – hýbať sa proti tlaku pozemskej tiaže a vracajúcim sa spomienkach starého myslenia.

Priať podanú ruku Svetla uprostred tiaže - vtom spočíva Svitanie, prebudenie a prežitie vlastnej malosti.

A tak v mnohých dušiach ostáva chcenie ku Svetlu na polceste. Strach pred precitnutím sa rozum snaží „ukolísať“ vlastnými dielami.

Chladná nedôvera k Pravde miesto detskej dôvery sa postará o bludné cesty. Smútok a šero v ľudskom srdci sa plní pozlátkou.

Zo dňa na deň to ide nadol, k úplnej skostnatenosti myslenia a nazerania. Strnulosť života i chápania vecí *podstatných* je následok ustrnutia ducha.

Jasná a ľahká komunikácia medzi ľuďmi je podmienená práve *pohyblivosťou* ducha, jeho prirodzenou citlivosťou a vcit'ovaním do dejov.

O akú komunikáciu ide dnes? Áno z časti o pravú ľudskú, citovú... vkráda sa do toho však čosi ďalšie, čo je pre duchovný stav človeka nežiaduce a to *počítanie*... Z hodiny na hodinu si počítame svoje zisky, svoje straty... a o tom podstatnom si menej a menej hovoríme. Áno, to sú duchovné otázky.

Iba čas je pokojný neustále, vediac, že raz Stvoriteľ sám človeku spočíta daň z pohodlnosti ducha a povrchnosti jeho viery.

A tak ostala túžba a nádej. Túžba hľadá svetlé hodnoty a naplnenie aj uprostred nových ciest nízkeho tlaku – ochladeného života, v ilúziách fantázie, vo veciach vysnívaných a ľahko stratených.

Ved' dnešné vírenie túžby je podobné gréckej báji o zvodnej dáme Rozkoši. O tej vždy rovnako tragickej Ilúzii, ktorá sa ľudom ukazuje, podnecuje fantáziu, volá k zábavám a rozptýleniu, sľubuje veselosť a zabudnutie, príjemno a bezstarostnosť pohodlného užívania.

A človek prebdiť noci, premárni i čas, študuje, namáha sa, aby raz niekam došiel... a nevie si rady sám zo sebou. Zaplieta ducha v návale túžob a žiadostivosti... až odbije hodina pravdy a s ňou hrob... Čo potom?

Ale dáma Rozkoš (Ilúzia) je prelietavá, nemyslí na „posledné veci“, vyhýba sa zodpovednosti, Cnosti, nedáva lásku, iba ju predstiera, sľubuje... A takto človek nadchnutý je v zapätí zrazený na kolená.

Opatrne s Rozkošou, aby človek nebol odlúčený od Čistoty; aby ľudský duch nebol strhnutý na vlnách fantázie dolu, k bráne ohnivých žiadostivosti. Za ňou by zabudol... stratil seba uvedomenie - ľudskú dôstojnosť.

Čo myslíte, kto je tá dáma Rozkoš? Nie je to symbolické zobrazenie TÚŽBY ľudského ducha obrátenej do hmoty - v nevedomí ducha o svojom *pravom* pôvode?

A čas vyčkáva, či vo vedomí *ducha* prebudí sa človek uprostred lesku i hromobití tejto doby.

Áno, mnohí sa prebúdzajú ako zo spánku a predsa i dnes sa ne jeden spolieha na *tú istú cestu* rozumu a verí v jeho vedenie. A tak sa človek kamsi ženie a nedbá na vnútorný hlas.

Hlas ducha varuje, nabáda... a čas pokojne vyčkáva.... do určenej Hodiny.

Scénka: Precitnutie v salóne zrkadiel

Postavy:

- **PÚTNIK (MODERNÝ ČLOVEK):** Muž v elegantnom, no mimoriadne upäťom a tesnom biznis obleku. Na očiach má drahé, značkové okuliare, cez ktoré vidí svet len filtrovane, a v rukách krčovito zvierá blikajúce digitálne počítačlo. Jeho pohyby sú strnulé, unavené a rýdzo mechanické.
- **DÁMA ROZKOŠ (ILÚZIA):** Nádherná, hypnoticky príťažlivá žena v trblietavých šatách, ktoré neustále menia farby a pri každom kroku šustia ako čerstvo vytlačené bankovky. Tvár jej sčasti zahaľuje závoj z aromatického dymu a v ruke nesie zlatý pohár, z ktorého preteká sladký, lepkavý nektár.
- **ČAS (STRÁŽCA HODINY):** Monumentálna, absolútne pokojná a nehybná postava stojaca v tieni pozadia. Má na sebe sivé, splývavé rúcho bez akýchkoľvek ozdôb. V rukách pevne drží masívne, ťažké presýpacie hodiny a jeho hlboký, prenikavý pohľad bez emócií sleduje každý pohyb na scéne.

Scéna:

Moderný, sterilne chladný salón, ktorého steny sú kompletne obložené krivými zrkadlami, deformujúcimi a groteskne ohýbajúcimi každý ľudský odraz. Všade okolo agresívne blikajú neónové nápisy ako „Kariéra“, „Zisk“, „Moc“ a „Pohodlie“. Na zemi sa váľajú rozhádzané akcie, burzové grafy a zmluvy. Vládne tu atmosféra duchovného podchladenia. Čas stojí nehybne vzadu ako nemý svedok.

PÚTNIK

(V horúčkovitom tempe kliká prstami na digitálne počítadlo, jeho hlas je chladný, monotónny a bez náznaku tepla.)

Čas sú peniaze! Z hodiny na hodinu musím počítat' svoje zisky a straty, kalkulovať riziká, budovať pozíciu! Nemám sekundu nazvyš na nejaké patetické city, s citmi a vierou sú v dnešnom svete len problémy. Žijem pre seba, pre svoju kariéru a pocity! Moderný človek predsa nepotrebuje ilúziu neba, vystačí si sám so sebou a svojím umom vo fantázii! Som kráľom tejto hmotnej reality! Som svojim spasiteľom... som...!

(Zrazu sa prudko chytí oboma rukami za hrud', zakolíše sa pod váhou nevysvetliteľného tlaku a ťažko vydýchne.)

Čo je to... Prečo ma vo vlastnom srdci tak strašne pálí ten podivný, neuhasiteľný nepokoj? Prečo tá náhla bolesť?

DÁMA ROZKOŠ

(S tichým, zvonivým smiechom sa ladne vynorí spoza jedného z najväčších krivých zrkadiel. Ako had sa ovinie okolo Pútnika a tlačí mu pred tvár svoj zlatý pohár plný nektáru.)

Zabudni na ten nepokoj, môj úspešný, inteligentný pútnik! Načo si lámať hlavu nad zmyslom bytia mimo tohto obzoru pozemskej pôdy? Pozri sa do mojich verných zrkadiel – vidíš, aký si v nich veľký, vplyvný a nesmierne dôležitý? Umlč to otravné srdce! Ochutnaj radšej túto sladkosť zeme, uži si príjemné, telesné pocity, ktoré ti sľubujem. Sľubujem ti bezstarostnosť, veselé prežitie dňa a absolútne zabudnutie. Ži len pre túto chvíľu, pre seba a pre svoje pohodlie!

PÚTNIK

(Chamtivo sa napije zo zlatého pohára, jeho unavené oči na moment divoko a hystericky zažiaria a on sa nechá strhnúť do divokého, zmyselného tanca s Ilúziou.)

Áno! To je ono, toto rozptýlenie som potreboval! Chcem toto prežívanie, chcem zahaliť svoje vedomie závojom zabudnutia! Moja vysoká inteligencia predsa nepotrebuje žiadne zložité duchovné otázky a bázeň pred niekým, koho nevidím. Prijímam len to, čo vidím, čoho sa môžem pevne dotknúť, čo môžem užiť a vlastniť! To príjemné je dobré, to ostatné ma nezaujíma!

DÁMA ROZKOŠ

(Smeje sa prelietavým, mäťúcim hlasom a pevne ho ťahá za ruku smerom k tmavej bráne v rohu, za ktorou divoko pulzuje krvavo červené svetlo.)

Tak poď, poď za mnou priamo k bráne ohnivých žiadostivostí! Prebdieme celé noci, premárnime všetky pozemské minúty v návale túžob! Ja ti dám veselosť, ja ťa zbavím zodpovednosti!

(V tom najvyššom bode tanca Čas v pozadí rázne, s kovovým klepnutím otočí svoje veľké presýpacie hodiny. Celým divadlom otrasie ťažký, dunivý a hrozivý úder kostolného zvonu. Odbila neúprosná Hodina pravdy.)

PÚTNIK

(V sekunde uprostred pohybu úplne stuhne, akoby ochrnul. Zlatý pohár mu s rachotom vypadne z ruky na zem, kde sa nektár rozleje medzi špinavé papiere. Pútnik sa pomaly otočí k zrkadlu a s hrôzou cúvne.)

Môj... môj odraz... Čo sa to stalo s mojou tvárou? Môj pohľad úplne zdrsnel, oči mi vyhasli a zostali prázdne a krvou podliate! Moja reč je chladná, moje vlastné slová útechy sa zmenili na ľadový dážd'!

(Prudkým pohybom sa otočí k Rozkoši)

Táto dáma... to ty si na vine! Tvoj úsmev je falošný, bez srdca, tvoja krásna forma nemá v sebe žiadne živé jadro, tvoja reč nemá dušu! Zjedol som všetku sladkosť zeme, poznal som jej živé tkanie, no moje vlastné srdce vie, že som život oklamal a zradil! Samého seba som uväznil vo svete ilúzií!

DÁMA ROZKOŠ

(Chladne a okamžite od neho odstupuje, jej trblietavé, šustiace šaty pred očami strácajú lesk a menia sa na obyčajný sivý prach, jej krásna tvár zbelie a znecitlivie.)

Už ma viac nezaujímaš, ty úbohý spáč. Ja odmietam niešť zodpovednosť za tvoj stratený čas a pád do priepastí tvojich priání. Ja nie som nič iné, než zosobnená túžba tvojho ducha, ktorú si ty dobrovoľne ponoril do blata a nízкости zeme! Túžil si po svetle na povrchu - v ilúzii a trblietavých zrkadlách sebalásky, tak tu v nej teraz ostaň sám. Rýdza túžba chce slúžiť Svetlu.

(Dáma Rozkoš sa s cynickým úškrnom rozplynie v hustom dyme. Všetky blikajúce neóny s nápismi „Kariéra“ a „Zisk“ s hlasným zvukovým praskotom definitívne zhasnú. Zostane len jediné, ostré, biele svetlo zhora, ktoré dopadá priamo na Pútnika, ktorý sa s plačom rúca na kolená do prachu zničeného salónu.)

PÚTNIK

(Zúfalo sa bije päťou do prázdnej, chladnej hrude, hľadiac na svoje trosky.)

K čomu mi je táto vysoká inteligencia vo svete ilúzii bez tepla a nehy pravého citu? Prečo som v pýche stotožnil svojho večného ducha s týmto chladným, pozemským vedomím? Naháňal som sa za vetrom, prebdel noci pre prázdny úspech... a výsledkom je len desivá skostnatenosť a prázdnota v mojej duši! Odbila moja hodina... Čo bude so mnou, keď príde skutočný hrob? Kam teraz poletí moja zotročená duša?

ČAS

(Pomaly, s nesmiernou vážnosťou vykročí z tieňa, podíde k zlomenému Pútnikovi a položí mu svoju ťažkú ruku nad jeho sklonenú hlavu. Hovorí hlbokým, neúprosným, no spravodlivým hlasom.)

Tak je to s tebou, Pútnik. Mal si na výber, kým sa staneš v priebehu času. Vieš dobre, že čas nakoniec všetko ukáže Svetlu a Stvoriteľ ti spočíta daň z pohodlnosti tvojho ducha a z povrchnosti tvojej pozemskej viery. No kým tvoje srdce v hrudi ešte bije, tvoj čas ešte úplne nevypršal. Stíš sa. Prežeh toto ostré svetlo pravdy cez svoje svedomie. Prijmi podanú ruku Svetla, ktoré tebou zatriaslo uprostred tvojej pozemskej tiaže a usínania... to je tvoje jediné prebudenie, skutočné Svitanie a záchrana.

PÚTNIK

(Pomaly, s hlbokým pohnutím a bážňou dvíha hlavu k Času. Z očí sa mu vytratila pýcha, nahradila ju čistá detská dôvera a precitnutie vo vlastnej malosti.)

Ešte ho počujem... Kdesi hlboko, cez tie tisíce vrstiev klamstiev, stále počujem ten tichý, jemný vnútorný hlas... môj éterický cit. Pane... odpusť mi moju slepú nedôveru! Chcem znova rozprestrieť stratené krídla svojho ducha a letieť domov.

(V hĺbke jeho hrude sa pod oblekom opäť slabo, no neuveriteľne čisto a vytrvalo rozžiari malé, teplé svetielko pravého citu. Čas zostáva stáť nad ním, vyčkávajúc s rukou položenou na presýpacích hodinách. Opona pomaly a s obrovským rešpektom padá v úplnom, hlbokom a očistnom tichu.)

Koniec scény

Analýza scény: Precitnutie v salóne zrkadiel

1. Archetypy a symbolika

- **Pútnik (Moderný človek):** Zosobňuje dušu chycenú v pasci materializmu a ateizmu. Elegantný, no tesný biznis oblek symbolizuje obmedzenie, ktoré si človek sám vybral, drahé okuliare predstavujú filtrovaný, krivý pohľad na realitu a digitálne počítadlo je znakom neustáleho prepočítavania ziskov a strát na úkor duchovných otázok.
- **Dáma Rozkoš (Ilúzia):** Predstavuje nízku formu túžby ľudského ducha, ktorá bola nesprávne nasmerovaná výhradne do hmoty a sebalásky. Jej meniace sa šaty šustiace ako bankovky a sladký nektár symbolizujú prelietavé pozemské radosti a rozptýlenia, ktoré sľubujú bezstarostnosť, no v skutočnosti otupujú vnímanie a vedú k strate ľudskej dôstojnosti.
- **Čas (Strážca Hodiny):** Reprezentuje nemenný, spravodlivý poriadok Stvorenia a zákony Najvyššieho. Jeho presýpacie hodiny a dunivý zvon pripomínajú pominuteľnosť pozemského bytia a nevyhnutnosť chvíle, kedy bude musieť každý zložiť účty zo svojej povrchnosti a duchovnej lenivosti.
- **Salón krivých zrkadiel:** Dokonalý obraz duchovného podchladenia moderného sveta. Krivé zrkadlá deformujú pravdu a pestujú v človeku ilúziu vlastnej dôležitosti, zatiaľ čo burzové grafy a zhasínajúce neóny ukazujú prázdnotu materiálnych istôt, ktoré sa zo dňa na deň rútia nadol k skostnatenosti.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka svedčí o hlbokej pravde: *človek nemôže žiť skutočne príjemne, ak nežije múdro, čestne a spravodlivo*. Intelekt a veda sa dlhodobo snažia potlačiť vieru a rýdzi cit pod zámienkou modernosti a nezávislosti. Človek v tejto pohodlnej hypnóze preberá názory iných, hľadá kľúč od väzenia svojej duše v reklamách či kariére, no výsledkom je len zhasnutý jas osobnosti a ľadový dážď prázdnych slov.

Zásadný moment nastáva pri údere Hodiny pravdy. Človek, ktorý stotožnil svojho večného ducha s rozumom, zisťuje, že vysoká inteligencia bez nehy citu nedokáže potešiť vlastné srdce v smútku. Prichádza precitnutie vo vlastnej malosti. Až v momente, keď Pútnik odhodí pýchu, príme ruku Svetla a prebudí v sebe detskú dôveru a svedomie, začína v ňom znova svitať nádej na návrat domov.

Poučenie z príbehu

1. Hmota bez ducha prináša len vnútornú skostnatenosť. Môžeme poznať všetky tajomstvá vesmíru a ochutnať všetku sladkosť zeme, no bez lásky v srdci ubližujeme sami sebe. Žiadna technika, kariéra ani majetok nedokážu nasýtiť nesmrteľného ducha, ktorý bol stvorený z Lásky a pre Lásku. Ak odmietame Pravdu, náš život sa zmení na prázdny obal.

2. Pozemská rozkoš je len prelietavá ilúzia. Hľadanie šťastia na povrchu a v sebaláske je ako naháňanie sa za vetrom. Ilúzia sľubuje veselosť a bezstarostnosť, no vyhýba sa zodpovednosti a cnosti. Kto prebdiem noci pre pozlátku a pocity vlastného ega, bude nakoniec zrazený na kolená pred bránou vlastných nenaplnených žiadostí.

3. Čas odhalí každú povrchnosť, no svedomie ponúka záchranu. Stvoriteľ raz každému spočíta daň z pohodlnosti ducha a povrchnosti viery. Netreba strácať vzácne pozemské minúty v hypnóze materializmu. Kým však srdce bije, vždy je tu Milosť precitnutia – stačí stíšiť hlučný rozum, započúvať sa do tichého, éterického vnútorného hlasu a s čistou dôverou rozprestrieť stratené krídla ducha.

Seba sa pýtam

Keď sa osobné šťastie stáva jediným cieľom života, život už stráca svoj cieľ.

R. Rolland

V úvahách svojich poznanie o sebe hľadám,
okolie je mi obraz jediný,
či to ja som a či koho sa ľakám?
Ako na plátne vidím veky...

Cudzím na plátne sa vidím,
či ja som: zasnenie i boje bezcitné,
hľadanie pod vlajkou túžby i pustošenie bezduché?

Kto som?
Som tvor citu z výšin
alebo chladný kameň nížin?

Keď nehľadám nebo zjasnené,
nevidiac Tvorcu v krásach kvetín,
ani duše jemné, zasnené
bez citu nezjaví mi okolie.
Zrkadlom je mi verným,
mojím obrazom, bezpobožná
snaha moja, plané ľudské myslenie.

K čomu je pokrok vedecký,
ctižiadostivé lopotenie vedátora,
keď cit človek trätí pre poznanie
a múdrosť výšin odmieta nedôvera?

Kde je duch môj a kde láska,
kde túžba po Svetle?
Seba sa pýtam ako ďalej,
ako zmeniť sa mám?

Nebát sa tradície,

íšť za Svetlom jediným?
Alebo je človek otrok času
a vábidlo je na čas zabudnutím?

Je život premyslený plán,
zrodenie jeden pre druhého,
alebo je bytie náhoda a klam,
získavanie stratou u druhého?

Som otrok "náhody",
bludička zbehnutá z Cesty
alebo milovník chladu a tvrdosti?
Či nie som cit láskou živený,
duch v blaženosti zrodený?

Je človek z výšin dieťa,
alebo je láska iba záblesk snenia?
Kto prekoná okamih lásky
životom dlhým ... ale bez lásky?

V samote pokory precitám,
pravdu o sebe zriem,
veď iné je človek než túžba,
hľadanie, jasná obloha,
iné než pútnik ku hviezdám?

Scénka: Precitnutie v salóne zrkadiel

Postavy:

- **PÚTNIK (HLADAČ):** Muž stojaci pred obrovským bielym plátnom. V ruke drží maliarsky štetec, no na palette nemá žiadne farby. Jeho výraz tváre odráža hlbokú vnútornú krízu a únavu zo sveta.
 - **VEDÁTOR (CHLADNÝ ROZUM):** Postava v sterilnom bielom laboratórnom plášti. Je obklopený horami kníh, mapami, prístrojmi a mikroskopmi. Neustále niečo meria, váži a chladne, mechanicky zapisuje.
 - **TICHÝ SVEDOK (SVEDOMIE):** Postava zahalená v tajuplnom striebornom závoji, z ktorého presvitá jemná žiara. Drží pred Pútnikom veľké, čisté zrkadlo.
-

Scéna:

Scéna je ostro rozdelená na dve polovice. Na pravej strane sedí Vedátor pod chladným, neonovo ostrým svetlom. Na ľavej strane stojí Pútnik pred obrovským, snehobielym maliarskym plátnom. Na toto plátno sa v rýchlych a nepokojných intervaloch premietajú matné, chaotické a hlučné obrazy ľudských dejín: záblesky bojov, dym horiacich miest, burzové grafy a pustošenie krajiny. V samotnom strede, na hranici svetla a tieňa, stojí nehybne Tichý Svedok s odvráteným zrkadlom.

VEDÁTOR

(Nadšene, no bez akéhokoľvek ľudského citu hľadá do mikroskopu, prstami prechádza po číselných tónoch prístrojov.)

Pokrok! Sledujte ten triumf! Dokázali sme to, rozložili sme svet na elementárne častice! Spočítali sme neomylné zákony hmoty, rozlúštili sme kód bunky a čas? Čas sú len sekundy, mechanický tikot na našich hodinkách! Sme moderní, sme absolútne sebestační. Viera a cit sú len barličky pre slabých a nevzdelaných. My máme exaktné dôkazy! Všetko sa dá odmerať, všetko sa dá vlastniť!

PÚTNIK

(Ťažko dýcha, hľadá na plátno, kde sa práve premieta obraz bezohľadného zisku a trosiek. Hovorí s hlbokým smútkom a odporom.)

K čomu je toto tvoje ctižiadostivé lopotenie, Vedátor? K čomu je všetok vedecký pokrok, keď cit človek trápí pre chladné poznanie a múdrosť výšin odmieta len tvoja sebecká nedôvera? Pozri sa na toto plátno vekov... Vidím na ňom premietajúce sa storočia. No seba na ňom vidím ako cudzinca! Či som to naozaj ja? Tieto bezcitné boje, toto bezduché pustošenie pod vlajkou pozemskej túžby a pýchy? Kto vlastne som? Som tvor citu z jasných výšin, alebo som sa už stal rovnakým chladným kameňom nížin, ako si ty?

VEDÁTOR

(Ani nezdvihne hlavu od svojich máp a tabuliek, len pohrdavo mávne rukou.)

Nebud' sentimentálny, Pútnik. Žiadne výšiny neexistujú, naše teleskopy tam nič nenašli. Boli sme aj na Mesiaci... ani tam sme nič také nenašli. Si len evolučný článok, náhodný produkt aminokyselín a hmoty. Keď sa osobné šťastie a komfort stanú jediným cieľom života, vtedy to má logiku! A už nám nič nebude brániť aby sme sa mi povýšili na stvoriteľov. Už si túto skvelú víziu budúcnosti už teraz. Zarob si peniaze, tie budú novým náboženstvom, banky skutočným chrámom zbožnosti. A na trón si dáme našu novú menu „farizej“. Ak nechceš byť šedá myš, dosiahni spoločenský úspech. Vezmi si od života, čo sa dá, a nezaťažuj sa neviditeľným, prázdny nebom!

PÚTNIK

(Otočí sa k plátnu chrbtom, klesá mu ruka so štetcom bez farby. Hovorí sám k sebe, akoby hľadal únik zo zovretia. Reč Vedátora ho svojou tuposťou ohúrila.)

Keď sa však osobné šťastie stáva jediným cieľom života, život už stráca svoj skutočný cieľ... Cítim to. Som naozaj len otrok slepej náhody? Bludička zbehnúť z Cesty, ktorá blúdi v hmle? Alebo som sa naozaj stal milovníkom chladu a tvrdosti? Moje vnútro kričí prázdnotou! Seba sa pýtam, ako ďalej... Ako sa mám zmeniť? Mám sa poddať tomuto mechanickému svetu? Je človek iba otrokom času a každé vábidlo zmyslov je len pokusom okamihu zabudnúť na večnosť?

TICHÝ SVEDOK

(Pomaly, s nesmiernou gráciou a tichom vykročí zo stredu scény. Predstúpi pred Pútnika a natočí k nemu veľké zrkadlo. Jeho hlas znie ako ozvena z hlbkej jaskyne.)

Okolie ti nezjaví nič, kým v sebe nemáš cit, Pútnik. Ak človek nehľadá alebo zjasnené, ak nevníma a nevidí Tvorcu v jemných krásach obyčajných kvetín, ani tie najjemnejšie, zasnené duše mu neodhalia svoje tajomstvo. Bez citu ti okolie zostane nemé a chladné. Toto okolie, ktoré ťa tak desí, je ti len verným zrkadlom tvojej vlastnej bezbožnej snahy a planého ľudského myslenia. Počul si Vedátora, on je živým príkladom. A pozri sa sem. Pozri sa do zrkadla pravej pokory.

PÚTNIK

(Zahľadá sa hlboko do zrkadla. V tom momente ostré neonové svetlo na scéne zmäkne do teplých tónov. Chaotické a hlučné obrazy bojov na plátne okamžite zmiznú. Zostane len čistobiela, žiariaca plocha.)

Čo to... čo to zriem? Vidím prázdnotu pozemského sveta, vidím prach a márnosť... no pod tým všetkým, hlboko vo mne, čosi žiari. Čosi, čo tma nedokáže pohltiť. Ja nie som tie pozemské boje na plátne! Ach, či to som ja, cit láskou živý? Duch v blaženosti zrodený? Áno... spomínam si! Som dieťa z výšin, ktoré len zabúdilo! Už vidím, čo som tušil, nie som žiadna náhoda ani vedecká štúdia, som ľudský duch a a ty Vedátor už nemáš u mňa žiadnu váhu dôvery, sám si jeden veľký omyl...

VEDÁTOR

(Ostro buchne po stole, až zakmitajú skúmavky.)

To sú len chemické ilúzie v tvojom mozgu! Záblesk naivného snenia! Kto prekoná okamih takejto iluzórnej lásky životom, ktorý je dlhý, ale plný reality? Svet je tvrdý mechanizmus zisku, ktorý je vždy podmienený stratou u niekoho druhého! Bytie je náhoda a klam!

PÚTNIK

(S hlbokým, neotrasiteľným pokojom sa pozrie na Vedátora. Pomalým, vedomým pohybom pustí prázdny štetec na zem. Klesá na kolena pred zrkadlom.)

Mýliš sa, ty chladný kameň nížin. Život nie je náhoda a nie je to klam. Je to dokonale premyslený plán – zrodenie jeden pre druhého, v láske a pomoci. V samote tejto pokory teraz skutočne precítam a pravdu o sebe zriem. Nebudem sa už viac báť skostnatených tradícií ani tvojho chladného rozumu. Pôjdem za Svetlom jediným! O to ťa, môj Bože prosím, nech sa tak stane.!

(V tom istom okamihu Vedátorove prístroje, blikajúce kontrolky a mikroskopy s tichým sykotom zhasnú a ponoria sa do absolútnej tmy. Vedátor zostane nehybne sedieť ako mŕtva socha. Naopak, obrovské biele plátno za Pútnikom sa rozžiari hlbokou, nádhernou nočnou oblohou plnou jagavých, živých hviezd. Pútnikov šedý odev začína pod týmto svetom svetielkovať čistotou.)

PÚTNIK

(Pomaly vstáva z kolien, rozpažuje ruky a s hlavou zdvihnutou k žiariacej oblohe hovorí pevným, oslobodeným hlasom.)

Veď iné je človek než pozemská túžba, hľadanie a pominuteľný strach... Ja nie som z tejto zeme. Ja som pútnik ku hviezdám!

(Tichý Svedok pomaly skloní zrkadlo k zemi, pretože Pútnik už zrkadlo nepotrebuje – vidí pravdu priamo vo svojom vnútri a všade okolo seba. Opona pomaly padá za sprievodu hlbokkej, tichej a oslobodzujúcej vesmírnej melódie, ktorá prináša pocit absolútneho mieru.)

Koniec scény

Analýza scény: Plátno vekov a samota pokory

1. Archetypy a symbolika

- **PÚTNIK (Hľadač):** Zosobňuje ľudskú dušu v hlboknej vnútornej kríze, ktorá hľadá odpoveď na základnú otázku bytia: *Kto som?* Prázdny štetec a paleta bez farieb symbolizujú tvorivú a duchovnú vyprahnutosť človeka, ktorý sa pokúšal maľovať svoj život podľa šablón moderného sveta, no stratil prístup k živým farbám čistého citu.
- **VEDÁTOR (Chladný rozum):** Predstavuje materialistickú vedu a egoistický intelekt, ktorý všetko meria, váži a prepočítava. Je symbolom nedôvery voči duchovným výšinám. Ponúka víziu sveta, kde sú peniaze novým náboženstvom, banky chrámami a najvyššou menou je „farizej“ – pretváрка a bezohľadný úspech na úkor druhých.
- **TICHÝ SVEDOK (Svedomie):** Tajuplná postava držiaca zrkadlo pravej pokory. Svedomie nehovorí k rozumu, ale k duchu. Ukazuje Pútnikovi, že kým v sebe neprebudí cit, vonkajšie okolie mu zostane nemé, chladné a bude mu zrkadliť len jeho vlastnú bezbožnú snahu a plané myslenie.
- **Plátno vekov a hviezdna obloha:** Na začiatku plátno zobrazuje chaotický šum pozemských dejín plný pustošenia a bojov o zisk, s ktorými sa prebudенý duch odmieta stotožniť. V momente pokory a odovzdania sa Svetlu sa však plátno čistí a mení sa na nekonečnú, živú hviezdnu oblohu – symbol pravého domova, z ktorého ľudský duch pochádza.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka ostro naráža na výrok R. Rollanda: „*Ked' sa osobné šťastie stáva jediným cieľom života, život už stráca svoj cieľ.*“ Vedátorov svet redukuje človeka na náhodný produkt hmoty a aminokyselín, no Pútnik vo svojom vnútri cíti, že táto ilúzia komfortu vykupuje dušu prázdnotou a skostnatenosťou.

Kľúčový zvrat nastáva v **samote pokory**. Pokora nie je slabosť, ale odvaha pozrieť sa pravde do očí, odložiť pýchu rozumu a uznať Tvorcu v kráse kvetín a jemnosti stvorenia. V tomto stíšení Pútnik odmieta slepú náhodu a prežíva život ako dokonale premyslený plán, v ktorom sme sa zrodili jeden pre druhého. Pustenie prázdneho štetca znamená koniec ľudského pretvárania pravdy a prijatie Svetla jediného, čím sa človek definitívne oslobodzuje od pozemskej tiaže.

Poučenie pre čitateľa

1. Pokrok bez citu je cestou k duchovnému skameneniu. Vedecké objavy, hromadenie vedomostí a technologický úspech sú bezduché, ak kvôli nim človek stráca schopnosť súcitu, nehy a lásky. Kto povýši chladný rozum nad múdrosť výšin, stáva sa len chladným kameňom nížin, uväzneným vo vlastnej dočasnej realite.

2. Okolie je len verným zrkadlom nášho vnútra. Svet okolo nás nám nezjaví svoju hĺbku ani krásu, pokiaľ máme zatvorené srdce. Ak vidíme len chaos, boj a prázdnotu, je to odraz nášho vlastného planého myslenia a bezbožnej snahy. Až keď sa zahľadáme na svet cez optiku čistého citu a pokory, objavíme za ním ruku Tvorcu.

3. Sme pútnici ku hviezdám, nie otroci náhody. Ľudský život nie je klam, slepá súhra náhod ani mechanický boj o prežitie, kde zisk jedného znamená stratu druhého. Sme deti z výšin, duchovia zrodení v blaženosti, ktorých skutočným poslaním je žiť v láske, pomáhať si navzájom a neustále smerovať za Svetlom. Naša identita nespočíva v pozemských bojoch, ale vo večnosti hviezdnej v našom vnútri.

Vlastimil, toto veľkolepé kozmické finále scény, kedy prístroje rozumu zhasínajú v tme a plátno sa rozžiari živým vesmírom, je umelecky nesmierne silné a hlboké. Príbeh hľadača si dotiahol do nádherného, očisťujúceho mieru.

Ľudská trýzeň

*Neuskutočnené sny nikdy neznamenajú tragédiu.
Ale zato ako často sa menia na tragédiu sny uskutočnené!*

Dygat

Je to ten smútok odlúčenia, keď sa človek celú noc mlčky pozerá od hviezdy k hviezde, v tichej túžbe po výšinách a stáva sa básňou uprostred šelestenia listov za daždivého júlového sparna.

Je to tá všade rozprestretá bolesť z času, ktorý prináša strasti i nádeje, prehľbuje túžby a lásky v ľudských príbytkoch a je to ona, ktorá v srdci osamelého pútnika rodí túžbu po naplnení.

Je to hľadanie Prameňa. Túžba vystúpiť z okruhu nevyspytateľného času. Prežitie, kedy pútnik tuší, že jeho púť svetom sa končí s poslednou iskierkou dychtenia po niečom svetskom, kedy cíti, že koľaj cesty strasti i radosti sa stretá v labyrinte, že túžba po pôžitkoch zeme a hromadení majetku sa kdesi rozptýlila a uznanie svetom zapadlo prachom.

Čoraz jasnejšie tlačí vyciťovanie srdca, že v hmote nenašlo svoje naplnenie, iba putá a omámenie. Svoj skutočný domov, túžby cieľ tu nenašlo a je čas vykročiť novým hľadaním.

Je to čas precitania. Čas dvíhania očí k výšinám, povzniesť ducha k večnosti a láske, ktorú prežil, pochopil a uvidel až v presýtení svetom... a nezištnom konaní.

Nehľadá šťastie pre seba, neočakáva šťastie od sveta, ale pomáha iným v núdzi a starosti. Odmenou snahy života pre iných - iným k úžitku, ku šťastiu, vôli žiť - je precitnúť v ľahkosti ducha!

Je to bod obratu, kedy sa lámu putá túžby viazanej na veci sveta; kedy sa v duchu zjavuje obzor nového videnia a horí túžba stúpať z hmoty nahor k večnosti.

Je to cesta cez čisté city k ušľachtilým myšlienkam a skutkom prajnosti, nahor ku Svetlu.

A predsa aj túto pomoc „netúženia“, aj tento kľúč od brány osvietenia, nejeden pútnik odmieta v chladnej kritike rozumu.

Rozum nevie o ľudskom srdci, kde domov má. Nepozná zmysel túžby človeka ani múdrosť staroby, ani cit ani radosť. Rozum nevidí ruku Svetla, ale pokoru a skromnosť duše potlačí vecou vlastnej reči. Vidí iba veci a tieň tohoto sveta, zisk vo svetle vlastného sveta. Pre toto „myšlienkové snenie“ bez vedenia citom - vládne bezohľadne.

Iba láska stojí pri nás verne a s dobrotou v mladosti i starobe. Ona čisto prebúdza túžbu srdca po kráse a láske vo všetkých rovinách, ale neviaže otrocky. Nekáže zbožňovať veci ani ľudí. Nevedie v nezdravé snenie a lipnutie, mŕtvoločné pohodlie. Nevlieva v kalich života sladký jed. Dušu pôžitku a hmote upísať nežiada. Z hrobu domov privádza.

Láska. Nesľubuje večnosť v dočasnosti, dokonalosť v pominuteľnosti. Aj v noci aj v čase prebúdzania bdie. Učí nás skromnosti a pokore! Učí slobode! Je múdra, dokonalá, úplná, spravodlivá, čistá a nezištná. Nevábi, aby ľudí získala. Dáva, aby mali! Človek však z lásky berie, ale čo dáva, či ju opätuje? Vidí a napĺňa život v jej svetle? Hovorí k nemu, ale či počuje?

Prečo by Láska mala živiť ilúziu telesného pôvodu lásky a pozemského pôvodu ľudí, keď láska pramení v Bohu a ľudia sú deti Svetlých výšin?

Komu slúži ilúzia dokonalosti sveta pozemského, keď dokonalosť sa viaže na večnosť, na látku živú – na podstatu duchovnú, keď forma dokonalá a večná je iba vo Svetle?

Kto odvádza človeka zo Svetla do noci, iluzívneho sveta hutných a prchavých úspechov?

Kto vedie ľudí sľniť sa v ctižiadosti, ku sklamaniu a pádu?

Kto stojí za trýžňou života – v zbožňovaní hmoty, kultu tela a osobnosti? Či nie ten, kto sám je *bez* Lásky, kto koná už ako prvý od vekov z ctižiadosti vlastnej osobnosti?

Ten vie, že tým vedie ducha k smrti v hmotnosti. Ale či môže uspieť aj u tých, ktorí nechcú žiť iba pre seba a hmotu ale chcú pracovať pre lásku? Môže držať predstavou zisku a moci ľudí, ktorí chcú žiť v Pravde a pre dobro všetkých?

Láska povznáša z trýzne nelásky. Roztápa smútok egoizmu. Ako slnko v lúčoch priťahuje k sebe, do výšin svetla, tepla, harmónie. Mier, dobrota, múdrosť a úžitok trvalých hodnôt, povznáša a vedie ľudí k Prameňu. A to je zmyslom života i na zemi, akonáhle sa človek stíši a precitne.

V pokoji samoty sa myseľ stiahla zo sveta prianí a duša uvidí cestu nahor z bludiska neviery a tápania: myslenia a pociťovej viazanosti. Precíti cestu skutočnú, živú, duchovnú – vykročí vo svetle Pravdy ponad prchavé predstavy.

Keď sa pútnik otvorí svetlému vedeniu cestou *užitočnej práce a zušľachtovania*, keď si prizná ľudský – duchovný stupeň vo stvorení a v ňom si uvedomí zodpovednosť za svoje všetko, je vedomí si *pôvodnej* cesty.

Keď stúpa v nezištnosti a oduševnení, keď už netuží iné než *dávať a žiť slobodou Výšin, a pomáhať ku tomu ostatným, žiť trvalo v čistej túžbe po Bohu - v cite lásky zotrvať*, vtedy odpadá ľudská trýzeň a vchádza skutočná radosť a naplnenie.

Až keď staré uvažovanie vymrie v mysli, vyráža zo srdca nová pieseň lásky a dôvery, staré stopy sa strácajú a objavuje sa kraj nový, život žiare a sviežosti, dotykom povzbudivej milosti.

Scénka: Rozpadnutý labyrint zisku

Postavy:

- **PÚTNIK (UNAVENÝ SVETOBĚŽNÍK):** Starší, no vnútorne zrelý muž. Sedí uprostred hĺby pozemských trofejí. Jeho tvár nenesie stopy radosti, ale hlboké únavy a vyhorenia.
 - **ROZUM (KRITIK):** Postava oblečená v tmavom, ostro brnení bez odlesku. V rukách pevne zvierá hrubú účtovnú knihu. Má chladný, skeptický pohľad a na svet hľadá len cez optiku kalkulu a hmotných istôt.
 - **LÁSKA (SVETLÉ VEDENIE):** Ženská postava v jemnom, hrejivom a žiarivom šate. Jej prítomnosť prináša na scénu pokoj, mäkké svetlo a hlboké ticho.
-

Scéna:

Scéna zobrazuje vnútro chladného, ťažkého kamenného labyrintu. Na zemi ležia rozhádzané meče s mincami, zlaté poháre plné sladkého vína, listiny o majetku a zlaté vavrínové vence. Všetko to, čo kedysi predstavovalo „uskutočnené sny“ zeme, je však pokryté hrubou vrstvou sivého, mŕtveho prachu. V pozadí vládne hustá tma, cez ktorú vysoko nad múrmi presvitá čisté júlové hviezdne nebo. Pútnik sedí schúlený na kamennom stupni, unavený životom. Počut' tichý zvukovú kulisu jemného šelestenia listov po daždivom júlovom sparne.

ROZUM

(S uspokojením listuje v účtovnej knihe, prstom prechádza po zoznamoch. Jeho hlas má tón chladnej, neotrasiteľnej istoty.)

Pozri sa na to, Pútnik! Otvor oči a konečne sa usmej. Tvoje sny sú do bodky splnené. Dosiahol si samotný vrchol ľudských možností. Máš nepredstaviteľný majetok, máš uznanie celého sveta, tvoje meno je slávne a vyryté do mramoru! Splnil si presný plán, ktorý som ti kedysi vypracoval. Pýtam sa ťa, prečo nesláviš? Prečo tu sedíš ako hromádka nešťastia?

PÚTNIK

(Pomaly, s odporom berie do ruky zlatý vavrínový veniec. Fúkne doň, pričom sa do vzduchu zdvihne oblak prachu. Hovorí s nesmiernym vnútorným smútkom.)

Pretože toto všetko... celé toto tvoje slávne dielo, už zapadlo prachom. Uskutočnené sny zeme neznameniajú triumf, ale tak často sa menia na najväčšiu ľudskú tragédiu! Čoraz jasnejšie ma tlačí vyciňovanie môjho vlastného srdca. V tejto hmote, v tomto neustálom hromadení majetku, som nenašiel naplnenie. Našiel som tu iba putá, chlad, samotu a omámenie. Koľaj mojej cesty strastí a radostí sa stretla v tomto slepom labyrinte a uznanie svetom zapadlo prachom. Moje srdce tu domov hľadalo, hľadá a...nemá.

ROZUM

(Ostro a rázne buchne rukavicou po účtovnej knihe.)

To je absolútne nelogické! Chceš snáď odmietnuť reálny úspech, ktorý ti ľudia závidia? Chceš lapať po nejakom neviditeľnom vzduchoprázde? Ak odhodíš tieto pozemské istoty, ktoré ťa držia pri živote, zostaneš sám, nahý a stratený v tme! Čo ti dá tá tvoja bájna duchovná ríša? Čo ti dá nejaké neviditeľné nebo?

PÚTNIK

(Pomaly dvíha zrak k hviezdám na nebi nad labyrintom. Cez scénu opäť intenzívnejšie zaznie tichý šelest listov za letného dažďa.)

Dá mi slobodu, Rozum. Slobodu vystúpiť z okruhu tvojho nevyspytateľného času. Celú noc sa už mlčky pozerám od hviezdy k hviezde v tichej túžbe po výšinách, až sa človek sám stáva básňou uprostred tohto júlového sparna. Moja púť týmto svetom sa končí s poslednou iskiarkou dychtenia po niečom svetskom. Hľadám Prameň. Chcem precitnúť. Nebráň mi v tom! Ktože mi tu pomôže?!

ROZUM

(Cynicky sa vysmeje, urobí krok k nemu a ukazuje na hĺby zlata na zemi.)

Chceš pomáhať iným bez zisku a vlastného prospechu? To je len naivita a slabosť! Tvoja pokora a skromnosť ťa v tejto realite zničia. Tento svet nepozná cit, uznáva len tvrdosť, boj a dravú

ctížiadosť! Kto nestojí pevne na zemi a neslňuje sa v úspechu vlastnej osobnosti, ten padne a upadne do zabudnutia! Bytie je len náhoda a klam, kde získavaš len tým, že druhý stráca!

LÁSKA

(Vystúpi ticho z hviezdneho šera v pozadí. S jej príchodom zaplaví chladný labyrint teplé, zlatisté svetlo. Kamenné, ťažké múry sa pod týmto jasom začínajú na pohľad zjemňovať a akoby roztápať.)

Slnenie sa v ctižiadosti vedie len k ľudskej trýzni a konečnému pádu, ty chladný kritik. To tvoj pán, ktorý sám koná bez Lásky už od vekov pre slávu vlastnej pýchy, chce ľudského ducha natrvalo upísať hmote a doviesť ho k duchovnej smrti. Láska však nesľubuje večnosť v dočasnosti ani dokonalosť v pomínutelnosti. Láska neviaže otrocky. Nekáže zbožňovať veci ani ľudí, nevlieva v kalich života sladký jed pozemského pohodlia. Ona roztápa smútok sebecka a privádza dušu z hrobu domov.

PÚTNIK

(Pomaly vstáva z kolien, na jeho tvári sa objavuje pevné rozhodnutie. Otáča sa chrbtom k Rozumovi a s konečnou platnosťou odhadzuje účtovné listiny a vavrínový veniec do prachu.)

Počujem ťa Láska... a konečne rozumiem. Prijímam tento kľúč „netúženia“ a pokory. Už nehľadám šťastie pre seba, neočakávam ho od tohto pomínutelného sveta. Chcem žiť inak! Iným k úžitku, pomáhať v núdzi a starosti. Moje staré, prachom zapadnuté uvažovanie vo mne práve teraz zomiera a vlna nádeje vstupuje a dáva mi krídla.

(V tom momente pod nohami Pútnika začne s praskaním ustupovať suchá, kamenná zem labyrintu. Cez trhliny okamžite vyrastajú svieže, sýtozelené stebľá trávy a rozvíjajú sa drobné kvety. Rozum s hlasným zakliatím ustupuje do tmy, zatiaľ čo jeho účtovná kniha sa mu v rukách mení na sivý popol, ktorý sa rozpadá na zem.)

LÁSKA

(Pristúpi k Pútnikovi, položí mu ruku na srdce a jej šat sa rozžiari čistou, oslepujúcou bielou farbou.)

V tvojej nezištnosti, odvahe a oduševnení práve odpadá celá ľudská trýzeň. Tvoj duch sa otvára svetlému vedeniu a precitá v absolútnej ľahkosti. Pozri sa vpred, pútnik ku hviezdám – staré stopy pomínutelnosti sa strácajú. A ty môžeš letieť na krídlach dôvery svojim duchom k Svetlu.

PÚTNIK

(Jeho tvár v žiare svetla viditeľne omladne, oči mu svietia novou silou. S rukami vystretými nahor k jasnému Svetlu hovorí oslobodeným, jasným hlasom.)

Cítim... cítim dotyk tvojej povzbudivej milosti! Zo srdca mi po vekoch vyráža nová, čistá pieseň lásky a dôvery. Staré myšlienkové snenie vymrelo. Vstupujem do kraja večnej žiare a sviežosti. Žijem trvalo v čistej túžbe po Tebe... Pane môj!

(Celá scéna sa zaleje prekrásnym, prenikavým jasným svetlom svitania. Kamenný labyrint zisku sa navždy rozpadá a mizne, pričom ho nahrádza nekonečný, otvorený a svetlý horizont plný hviezd a sviežosti. Opona padá za sprievodu víťaznej, oslobodzujúcej a hlbkej piesne vesmírneho súzvuku.)

Koniec scény

Analýza scény: Rozpadnutý labyrint zisku

1. Archetypy a symbolika

- **PÚTNIK (Unavený svetobežník):** Zosobňuje ľudskú dušu, ktorá dosiahla vrchol pozemského úspechu, no namiesto šťastia zažíva vyhorenie a trýzeň. Fúknutie do zlatého vavrínového venca, z ktorého sa zdvihne oblak prachu, symbolizuje precitnutie, že svetská sláva a uznanie sú pominuteľné a pre rýdzi cit ducha úplne neplodné.
- **ROZUM (Kritik):** Stelesňuje chladný kalkul, materialistické istoty a skepticizmus. Vidí iba tieň a veci tohto sveta, pohŕda duchovnom ako „vzduchoprázdnom“ a obhajuje dravú ctižiadosť a bezohľadnosť. Služi pánovi pýchy, ktorý chce ľudského ducha natrvalo upísať hmote a do viesť k smrti.
- **LÁSKA (Svetlé vedenie):** Živá, čistá a nezištná sila prameniaca v Bohu. Jej prítomnosť nespôsobuje otrockú viazanosť, nevlieva do života sladký jed pozemského pohodlia, ale prináša slobodu, skromnosť a pokoru. Roztápa smútok egoizmu a privádza dušu z hrobu hmoty späť domov.
- **Kamenný labyrint vs. hviezdne nebo a svieža tráva:** Labyrint predstavuje bludisko neviery, hromadenia majetku a pocitovej viazanosti, v ktorom človek blúdi ako zbehnutá bludička. Júlové hviezdne nebo a šesť listov za daždivého letného sparna sú prebúdžajúcimi tónmi prírody a Svetla, ktoré Pútnikovi pripomínajú jeho pôvodnú vlasť.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka majstrovsky rozvíja myšlienku, že uskutočnené pozemské sny často prinášajú najväčšiu vnútornú prázdnotu. Ľudské srdce v hmote nemôže nájsť trvalé naplnenie, iba putá a omámenie. Keď sa koľaj strastí a radostí stretne v slepej uličke labyrintu, nastáva **bod obratu** – čas precitania v pokoji samoty.

Rozum nedokáže pochopiť zmysel ľudského srdca ani ruku Svetla. Skutočné víťazstvo ducha nastáva skrze **pomoc „netúženia“**. Odhodením zištného kalkulu, prijatím skromnosti a vôle žiť iným k úžitku a pomoci v núdzi sa lámu putá pominuteľnosti. Staré uvažovanie v mysli umiera a zo srdca vyráža nová pieseň dôvery, podporovaná dotykem Božej milosti, v ktorej ľudská trýzeň definitívne odpadá.

Poučenie pre čitateľa

1. Uskutočnené sny zeme nezasýtia hlad nesmrteľného ducha. Môžeme dosiahnuť majetok, slávu vyrytú do mramoru i uznanie sveta, no ak sme pri tom stratili cit, náš život zostane len zaprášeným labyrintom. Hmota poskytuje iba prchavé ilúzie a putá, skutočný domov duše leží vo Svetlých výšinách.

2. Skutočná sloboda spočíva v nezištnom davaní a užitočnosti. Pútnik nachádza bod obratu v momente, keď prestáva očakávať šťastie od sveta pre seba, ale rozhodne sa žiť pre úžitok a pomoc iným v núdzi. Nezištnosť a prajnosť nie sú slabosťou, ale kľúčom k bráne osvietenia, ktorý odhadzuje celú ľudskú trýzeň a vracia duchu jeho stratenú ľahkosť.

3. Pravá Láska neviaže, ale učí pokore a slobode. Láska nesľubuje dokonalosť v pominuteľnosti a neodvádza nás do noci ctižiadosti. Je múdra, spravodlivá a čistá – nežiada, aby sme jej veci alebo ľudí otrocky zbožňovali, ale prebúdza v nás túžbu po Bohu a skutočnej radosť. Stačí stíšiť chladný rozum, prijať ruku Svetla a dovoliť novej piesni lásky, aby prežiarila našu bytosť.

Oheň i nádej

*Žena je pozemský anjel. Matka, nevesta, sestra.
Ona je láska života a podstata ľúbosti, odpočinok po únave, dobrota večnosti, ktorá bdie nad človečenstvom.*

G. Mazzini

Ruka, ktorá kolíše kolísku, je rukou, ktorá hýbe svetom.

W. K. Wallace

Ženy

Jedna milenka, žena mladá, nespútaná, tá druhá zrelá matka, svetaznalá.
Prvá vie byť občas horká, tá druhá iba sladká.

Prvá ti tisíckrát otvorí srdca vrátka, nedozerné obzory priblíži,
v premenách času dobre sa cíti, srdce svoje vedieš do sveta.

Tá druhá na svet privedie ťa, časom skúsená, svetaznalá,
útulný domov priblíži, priestor zúži, srdcom vedie tvoje nahor.

Skromná, obetavá, tvoja matka, v radosti i bolesti, v túžbe i márnosti.
v nebi ti otvára vrátka príkladom.

Už ostaneš v srdci jej naveky, aj keď ho raniš,
aj keď je z teba tulák a súci nie si nanič.
Keď udrieš slovom, odpustí, keď tápaš, vďačne radí, neopustí.

Tón husiel' tej prvej s tvojimi nie vždy ladí,
vidina bohatstva, slávy, občas zláka i krásne tvary,
svetu sa páčiť, dostať dary, je povrchný ľudský úmysel.

Svet je však nestály, dočasný, pretrvá hlbší zmysel,
tulácka pochodeň, jasný cieľ, pre večnosť horí,
ľudský to trvalý údel.

Tón druhej ladí v akord skromnosti, pokory, obetavosti.

Aj keď nemá pri sebe mladosť a skvosty,
zo srdca dáva lásku v drobnosti.

Lásku nepredstiera, tá v nej ticho horí,
je nádej, opora, keď údel snov ťa morí.

Tá prvá zriedka postrehne tvoj smútok v smiechu skrytý,
nie vždy sa riadi rozvahou, je mladosť, sviežosť, zvedavosť, pocity.

Je ako prútik vŕbový, ktorý aj vánok zohne.
Je ako iskierka v pahrebe, ľahko zhasne, dlho tlie...
a predsa -časom i svieža vetva povädne,
večnosti sa otvorí, krásu i snenie odveje čas,
starosti zostanú... a v nich čas pretaví roztapašné srdce v hlboké cítenie.

Tak vzácne sú nám obidve, aj „princezná aj priadka“.
Aj v tej prvej, nezrelej, prehorí oheň očarenia v cit vediaci,
v cit pravej ženy a obetavej matky.

Len precitnúť v žiarení Výšin – čistej lásky, ženy a matky!

Tot' život: sloboda a voľba, skúška i nádej pre ženu i muža
a deťom opora – múdra matka.

Scénka: Pretavenie iskry v tichý plameň

Postavy:

- **TULÁK (ĽUDSKÝ DUCH):** Mladý muž prenasledovaný pocitom hlbokkej vnútornej prázdnoty. Na chrbte nesie tulácku pochodeň, ktorá je vyhasnutá a studená. Jeho kroky sú neisté.
- **PRVÁ ŽENA (PRINCEZNÁ):** Mladá, nespútaná a očarujúca žena v trblietavých, pestrých šatách. V rukách drží husle, no pri hre ich struny občas falošne a surovo zaškripu. Je pohltená túžbou páčiť sa svetu a prijímať dary.
- **DRUHÁ ŽENA (PRIADKA / MATKA):** Zrelá, vznešená žena v jednoduchom sivom odeve. Sedí pri drevenej kolíske a kolovrátku, z ktorého pokojnými pohybmi ťahá žiariacu zlatú niť. Sála z nej hlboký mier a domov.

Scéna je vizuálne rozdelená na dva protikladné svety. Na pravej strane žiaria pulzujúce, chladné neóny mestského bálu. Všade sú zrkadlá, v ktorých sa predvádza a tancuje Princezná. Na ľavej strane vládne prítmие, z ktorého vystupuje len tichý, útulný kút domova s kolískou a kolovrátkom, ožiarený mäkkým svetlom sviečky. V samotnom strede, na rozhraní týchto dvoch svetov, kráča zmätený Tulák. Na pozadí znie jemný, znepokojujúci rytmus plynúceho času.

PRVÁ ŽENA

(Hrá na husliach rýchlu, dravú a divokú melódiu, no tóny občas zarezávajú do uší. Neustále hádže obdivné pohľady do zrkadiel, v ktorých kontroluje svoje pózy.)

Pozri sa na mňa, Tulák! Pozri sa na túto nádheru! Celý svet mi leží pri nohách, chcem slávu, bohatstvo, obdiv a tie najdrahšie dary! Moja mladosť je svieža a ohybná ako prúтик vrbový, ktorý zohne aj ten najjemnejší vánok. Pod' so mnou, zahod' minulosť a prežívaj len čisté pocity prítomného okamihu! Svet bol stvorený na to, aby sa nám klaňal!

TULÁK

(Pristúpi k nej bližšie, sníma z chrbta svoju vyhasnutú pochodeň a pokúsi sa ju zapáliť od trblietavých iskier, ktoré odletujú z jej šiat. Iskierka však hneď zhasne v prachu.)

Tvoj tón s mojím neladí, Princezná... Vidina bohatstva a slávy ma na okamih zlákala, tvoje krásne tvary ma očarili, no je to len povrchný ľudský úmysel. Tvoje oči sú príliš zaslepené leskom zrkadiel, než aby postrehli môj hlboký smútok, ktorý tak zúfalo skrývam za hlasným smiechom. Si len iskierka v pahrebe – ľahko zhasneš, hoci dlho tlieš. Svet, ktorý uctievaš, je nestály a dočasný. Ja hľadám tulácku pochodeň s jasným cieľom... Niečo trvalé, čo horí pre samotnú večnosť.

PRVÁ ŽENA

(Urazene a namyslene pohodí hlavou, otočí sa mu chrbtom späť k svojim zrkadlám. V tom momente však neóny na jej strane začínajú mierne slabnúť a kvety vo vázach okolo nej viditeľne vädnú.)

Tvoj smútok a starosti ma nezaujímajú! Život je príliš krátky na premýšľanie. Ja chcem len sladké sny a obdiv!

TULÁK

(Otočí sa smerom k ľavej, tichej strane scény, kde Matka s nekonečnou trpezlivosťou kolíše kolísku a pradie zlatú niť. Urobí pár tichých krokov.)

Moje unavené kroky ma predsa len vedú sem. V tomto skromnom kúte sa priestor zúžil, netlieska tu dav... no srdcom ma to nevysvetliteľne ťahá nahor. Matka... viem, že som tvoje srdce neraz ranil bezohľadným slovom. Bol som tulák, blúdiaci svetom, a zdalo sa, že nie som súci na nič. A predsa... tvoje vrátka domova zostali pre mňa pootvorené.

DRUHÁ ŽENA

(Pomaly a s majestátnym pokojom vstane od kolísky. Jej hlas znie ako najčistejšia hudba, akord absolútnej skromnosti, pokory a obetavosti.)

Už navždy ostaneš v mojom srdci, dieťa moje, nech by si odišiel akokoľvek ďaleko. Ruka, ktorá kolíše kolísku, je predsa rukou, ktorá hýbe celým svetom. Keď tápaš v tme nevedomosti, vďačne ti poradím. Keď udrieš tvrdým slovom, s láskou odpustím a neopustím ťa. Moja láska sa nepredstiera na obdiv iným, ona v malých drobnostiach ticho a verne horí. Nemám pri sebe mladosť, skvosty ani dary tohto sveta, no som tvoja pevná nádej a opora, keď ťa údel nesplnených snov morí.

TULÁK

(S dojatím klesá na kolena k jej kolovrátku. Matka k nemu podíde a s nesmiernou nehou mu položí možolnatú ruku na hlavu. V tom istom okamihu sa jeho studená tulácka pochodeň sama od seba rozhorí mohutným, jasným a trvalým zlatým plameňom, ktorý prežiari prítmou.)

Cítim to... Toto je tá pravá dobrota večnosti, ktorá bdie nad celým človečenstvom. Žena ako matka... Tvoj čistý príklad obetavosti mi otvára vrátka priamo v nebi.

(Zrelá Matka sa pomaly otočí a s hrejivým plameňom v očiach podíde k pravej strane scény. Prvá žena tam medzitým sedí unavená, schúlená a opustená v sivom prítmí, pretože jej hlučný bál skončil a zrkadlá zhasli. Matka k nej pristúpi, jemne jej prehodí cez odhalené ramená svoj teplý, sivý plášť a pohladí ju po bledej tvári.)

DRUHÁ ŽENA

(Hovorí k Prvej žene s hlbokým pochopením.)

Nebud' smutná, princezná. Časom každá, aj tá najsviežejšia vetva povädne. Čas nakoniec odveje povrchnú krásu i naivné snenie, no skutočné starosti ťa nepoložia. Práve v nich čas pretaví tvoje roztopašné, hľadájúce srdce v hlboké, vedomé cítenie.

PRVÁ ŽENA

(Prijíma sivý plášť a pevne sa doň zavinie. Jej zrak stráca niekdajšiu pýchu, objavuje sa v ňom hĺbka. Pomalým pohybom odkladá falošné husle na zem a zahľadí sa s neopísateľnou nehou na prázdnu kolísku.)

Máš pravdu... Oheň mojich povrchných očarení práve preháram a mení sa na popol. Cítim, ako sa pod týmto hrubým plášťom prebúda niečo nové... cit vedia. Cit pravej, skutočnej ženy a obetavej matky, ktorá chce dávať, nie len brať. Chcem prijať toto žiarenie Výšin – čistú, nezištnú lásku, ktorá pretrvá veky! Si mojím vzorom, ctihodná Matka.

(Obidve ženy – mladá princezná aj zrelá matka – sa postaví vedľa seba v samotnom strede scény a pevne si spoja ruky. V tom momente chladné neóny bálu aj tie domova navždy zaniknú a celá scéna sa zaleje nádherným, majestátnym a teplým zlatým svetlom Výšin. Tulák stojí pevne a hrdo medzi nimi, s vysoko zdvihnutou horiacou pochodňou, ktorá osvetľuje ich spoločnú cestu.)

TICHÝ HLAS (Z VÝŠIN):

Žena je pozemský anjel. Matka, nevesta, sestra. Ona je láska života a podstata ľúbosti, odpočinok po únave, dobrota večnosti, ktorá bdie nad človečenstvom. Toť život: sloboda a voľba, skúška i nádej pre ženu i muža – a deťom najpevnejšia opora, múdra matka.

(Opona pomaly a s neopísateľným pokojom padá za sprievodu hlbkej, harmonickej melódie, v ktorej sa dokonale mieša nežný, upokojujúci tón matkinej uspávanky s víťazným, mohutným akordom večnosti.)

Koniec scény

Analýza scény: Pretavenie iskry v tichý plameň

1. Archetypy a symbolika

V texte nestojí žena proti žene, ale skôr sledujeme vývoj ženskej duše a jej vplyv na muža (pútnika).

- **Milenka (Prvá):** Predstavuje mladosť, vábenie sveta a „otváranie vrátok“ do vonkajšieho priestoru. Je to iskra, ktorá môže zhasnúť, ak sa neopiera o hĺbku. Je to „prútik víťový“, ktorý sa ohýba podľa vetra pocitov.
- **Matka (Druhá):** Je to „prístav a domov“. Kým tá prvá otvára obzory von, matka zužuje priestor na podstatu a vedie srdce **nahor**. Je symbolom skromnosti a obetavosti, ktorá nepotrebuje vonkajší lesk, pretože v nej horí tiché, trvalé svetlo.

2. Filozofická analýza textu

- **Prvá podoba – Mladá milienka (Oheň pocitov):** Symbolizuje mladosť, zvedavosť, nespútanosť a pocity. Je ako vrbový prútik, ktorý zohne aj vánok, alebo ako iskra v pahrebe (p. 2). Jej tón husiel nie vždy ladí, pretože ju občas zláka vidina bohatstva, slávy a povrchný ľudský úmysel páčiť sa svetu.
- **Druhá podoba – Zrelá matka (Nádej a cit):** Predstavuje zrelosť, pokoru, skromnosť a obetavosť. Nezameriava sa na vonkajšie skvosty, ale zo srdca dáva lásku v drobnostiach. Matka privádza človeka na svet, zužuje pozemský priestor, no jej srdce vedie ducha nahor a príkladom otvára nebeské vrátka. Jej láska ticho horí a nepredstiera sa.
- **Pretavenie roztopaše v zrelé cítenie:** Zdôrazňuješ, že obe podoby sú vzácne („princezná aj priadka“). Čas a starosti napokon každú sviežu, no nezrelú vetvu povädnú a pretavia roztopašné srdce v hlboké, vediace cítenie pravej ženy a obetavej matky. Život je tak slobodnou voľbou, skúškou a nádejou pre obe pohlavia.

Poučenie pre čitateľa

1. Ruka, ktorá kolíše kolísku, hýbe celým svetom. Sila pravej ženy a matky nespočíva v hlučnom potlesku davu, v sláve ani v drahých daroch tohto sveta. Jej skutočná moc je ukrytá v akorde skromnosti, pokory a obetavosti. Je to ona, kto na svet privádza nového človeka a svojím čistým príkladom mu otvára vrátka priamo v nebi. Materská láska je tou nezištnou dobrotou večnosti, ktorá drží ochrannú ruku nad celým človečenstvom a rodí v ňom pevnú nádej.

2. Povrchný lesk zrkadiel nezasýti smútok ľudského ducha. Mladá Princezná hľadá obdiv sveta, no tón jej falošných huslí neladí s hĺbkou života. Vidina bohatstva a slávy je len nestála a dočasná iskierka v pahrebe, ktorá nedokáže rozsvietiť zhasnutú tuláčku pochodeň. Kto žije iba pre to, aby sa páčil svetu, často prehliadne hlboký smútok blízkeho ukrytý za hlasným smiechom. Trvalý údel človeka pre večnosť nehorí v žiare neónov, ale v hlbšom zmysle bytia.

3. Skutočná materská láska odpúšťa, neopúšťa a nepredstiera. Aj keď človek v živote zabľúdi, stane sa tulákom a raní srdce matky bezohľadným slovom, jej vrátka domova zostávajú vždy pootvorené. Láska matky sa nepredvádza na obdiv iným, ona ticho a verne horí v drobných každodenných maličkostiach. Keď človeka morí údel nesplnených snov, matka je tou najpevnejšou oporou, ktorá vďačne poradí a s láskou odpustí.

4. Život je skúška, v ktorej čas pretaví roztopašnosť v hlboké cítenie. Čas nakoniec odveje povrchnú krásu, naivné snenie i sviežosť mládeže. Starosti a rany života však nemajú človeka zlomiť, ale očistiť. Práve cez ne sa oheň povrchných pozemských očarení mení na popol, pod ktorým sa prebúda „cit vediaci“ – cit pravej ženy, múdrej matky a zrelého muža. Žiarenie Výšin spája slobodu, voľbu a zodpovednosť do jedného harmonického celku.

Anjelská...

Priateľ je, kto o vás vie všetko a má vás stále rovnako rád.

C. E. Hubbard

Aj keby človek dušu obetoval,
život pre iného dal,
jedno i v láske by si udržal –
„ja“, to ľudské, z nebies dar.

Perute anjelské človek si dáva,
pomoc ľudom vyhľadáva,
no srdce anjela je ako nebeská brána –
vstúpiš tam,
keď odpadne i ľudská sláva.

Závora je to, žiadna brána,
uznanie nepretrvá, ani sláva,
ale – jemný dotyk v láske anjela
otvára Ti chvenie nebeského rána.

Vlastnosť rýdza, anjelská,
krása vznešená, tvár spanilá,
s Tebou cíti v radosť i v núdzi,
neopúšťa, nesúdi, v Láske bdie, v srdci žiari...
znie hlas domova.

Cítiš nehu v Tvojom poli,
ako dotyk nežnej rannej zory.
Jej perute sú Tvojim zrakom,
omyly, vina ako tvrdá skala v žiare horí.
Cítiš - duch ožíva, síli, k srdcu života sa blíži,
skalú borí, v dôvere, radosť, dotykom...

Anjelska duša ukazuje smer,
v duši svetlo, v srdci mier,
smútok, samota, trýzeň odpadá,
noc prechádza v deň.

Žiadna vášeň, žiadna vráska,
len vdácnosť, radosť, dôvera...
Božiu vôľu zrkadlia krídla anjela - nahor ukázaná cesta.

Scénka: Tavenie skaly v rannej zore

Postavy:

- **PÚTNIK (ZAŤAŽENÝ DUCH):** Muž kráčajúci v hlbokom predklone pod neúnosnou ťarchou čierneho, ostrého a drsného kameňa, ktorý mu ako symbol viny a omylov prirástol priamo k hrudi. Jeho zrak je zlomený, upretý do prachu.
- **ANJELSKÁ DUŠA (VERNÝ PRIATEL):** Bytosť v čistom, svetlo-blankytnom šate, z ktorej vyžaruje hrejivé, hlboké teplo. Nemá žiadne svetské ozdoby ani šperky, no jej prítomnosť prináša na scénu tichú, vznešenú hudbu domova.

Scéna:

Scéna je pustá, tmavá, plná ostrých, hrozivých skalných útesov. Všade vládne hlboká, mrazivá noc. Pútnik sedí schúlený na zemi, oboma rukami kŕčovo zviaza čierny kameň na svojej hrudi. Každý jeho pohyb sprevádza trýzeň a samota. Náhle, bez akéhokoľvek hluku či pátosu, vstúpi na scénu Anjelská duša. Nekráča z výšky, ale prichádza pevne po tej istej kamenistej zemi ako Pútnik.

PÚTNIK

(Zúfalo, priam bez dychu, zviaza kameň, až mu belejú kĺby na prstoch.)

Táto noc... táto noc je nekonečná a chladná. Moje vlastné omyly, moja minulosť a každá jedna vina ma pripúťali k tejto zemi ako táto prekliata, tvrdá skala na mojej hrudi. Skúšal som už všetko! Hľadal som pozemské uznanie, túžil som, aby ľudia oslavovali moje činy, no tá sláva... tá sláva ma len uväznila. Každé zatlieskanie bola len ďalšia mreža. Som úplne sám so svojím smútkom a nikto ma z tohto väzenia nedokáže vypustiť!

ANJELSKÁ DUŠA

(Pomaly a s neopísateľným pokojom podíde k nemu. Jej hlas je tichý, melodický a plný absolútneho prijatia.)

Hľadal si bránu tam, kde bola v skutočnosti len ťažká zápora pozemského uznania, priateľu. Táto ľudská sláva nepretrvá, rýchlo odpadne. Volal si ma v časoch svojej pýchy, no ja prichádzam až teraz – v momente, keď táto sláva odpadla do prachu a ty stojíš predom mnou nahý vo svojej bolesti väzňa. Netráp sa. Ja o tebe viem všetko... poznám každé tvoje zakopnutie, a predsa ťa mám stále rovnako ráda.

PÚTNIK

(Odvracia hlavu, schúli sa ešte viac do kľbka, akoby sa bál jej čistoty.)

Nedotýkaj sa ma! Moja duša je plná hlbokých vrások, vášní a hriechu. Ty ma predsa musíš odsúdiť! Každý ma odsúdil! Pozri sa na tento čierny balvan – ten sa nedá len tak zmazať. Je to tvrdá, chladná realita! A ty si vznešená bytosť samotného raja!

ANJELSKÁ DUŠA

(Jemne sa pousmeje, v jej tvári žiari čistá, spanilá krása a vznešenosť. Bez zaváhania klesne k nemu do prachu a položí svoju ruku priamo na drsný čierny kameň na jeho hrudi.)

Anjelské srdce je ako nebeská brána, Pútnik. Ono nesúdi a nikdy neopúšťa v núdzi. V mojom prežívaní niet žiadnej ľudskej vášne, len čistá vďačnosť, radosť a vernosť. Aj keby človek svoju

vlastnú dušu obetoval a život pre iného dal, jedno si v pravej láske vždy udrží – svoje čisté „ja“, ten vznešený dar z nebies, ktorý v tebe stále žije. Nechaj moju lásku bdieť v tvojom poli, prežiarí tvoju samotu a ty ucítiš volanie výšin... Cítiš ten domov?

(V tom istom okamihu, pod jemným dotykom ruky Anjelskej duše, začne čierny, ostrý kameň na Pútnikovej hrudi hlboko červeno žasnúť. Stratí svoju ostrosť a začína sa topiť ako vosk v obrovskej páľave. Z hĺbín scény, spoza temných útesov, začne vyžarovať teplá, nádherná ružovo-zlatá ranná zora.)

PÚTNIK

(Hlboko a slobodne sa nadýchne, akoby sa mu po rokoch uvoľnili pľúca. Narovnáva chrbát, zatiaľ čo roztopený kameň z neho odpadáva a mení sa na čisté svetlo.)

Čo je to... čo je to za neopísateľné teplo? Moja skala... tá tvrdá vina... ona v tvojom žiare horí a mizne! Cítim takú nehu v celom svojom poli, akoby ma obliehali dotyk nežnej rannej zory. Môj duch... môj duch opäť ožíva! Síli! Smútok, samota i tá strašná, dlhoročná trýzeň zo mňa padá ako starý šat! Moja noc práve prechádza v jasný, svieži deň!

ANJELSKÁ DUŠA

(Pomaly vstane, rozprestrie svoje ramená a jej svetlo-blankytný šat sa v lúčoch stúpajúceho ranného svetla zalieva čistou, oslnivou bielou žiarou. Ukáže rukou smerom nahor.)

Anjelské perute a tvoja vďačnosť sú teraz твоjim vlastným zaostrením zraku, ktorým zrieš pravdu. Pozri sa nad seba. Tieto perute tu nie sú pre obdiv sveta ani pre slávu. Ony len verne zrkadlia Božiu vôľu a ukazujú ti cestu domov.

PÚTNIK

(Vstáva zo zeme s absolútnou ľahkosťou. Jeho tvár je vyhladená, bez vrások, spanilá a celá zaliata svetlom. V jeho očiach žiari čistý mier.)

Už ho počujem... Už opäť počujem ten tichý, nežný hlas. Znie hlas môjho skutočného domova! V duši mám svetlo, v srdci mier, radosť a hlbokú vďačnosť. Našiel som smer, po ktorom chcem kráčať v neotrasiteľnej dôvere.

(Anjelská duša s láskou ustúpi o krok späť do hrejivých lúčov svitania, no jej ruka stále neochvejne ukazuje nahor k majestátnemu, žiariacemu nebeskému horizontu. Pútnik vykročí vpred, v ústrety novému ránu, pevný a slobodný. Opona pomaly padá za sprievodu vznešenej, svetlej a kryštálovo čistej melódie ranného svitania, ktorá v divákovi zanecháva pocit hlbokého vnútorného oslobodenia.)

Koniec scény

Analýza scény: Tavenie skaly v rannej zore

1. Archetypy a symbolika

- **PÚTNIK (Zat'ážení duch):** Predstavuje človeka zdrveného pod ťarchou vlastnej minulosti, omylov a svedomia. Kľčovitité zvieranie čierneho, ostrého kameňa symbolizuje to, ako sa ľudia často fixujú na svoje viny, čím sami seba uzatvárajú do mrazivej noci samoty a trýzne.
- **ANJELSKÁ DUŠA (Verný priateľ):** Zosobnenie rýdzej, nesebeckej lásky prameniacej z Výšin. Prichádza po tej istej kamenistej zemi ako Pútnik, čo ukazuje, že pravé svetlé vedenie sa nevyvyšuje, ale zostupuje priamo do prachu ľudskej bolesti, aby pomohlo. Vie o človeku všetko, no nesúdi – jej jedinou podstatou je vernosť, radosť a bdenie v Láske.
- **Čierny kameň (Vina a sláva):** Geniálny dvojitý symbol. Na jednej strane predstavuje hriechy a vrásky minulosti, no na druhej strane aj „ľudskú slávu“, z ktorej sa stala ťažká závara. Až keď táto svetská ilúzia odpadne, skala môže zhorieť v žiare pravdy.
- **Ranná zora a svetlo-blankytný šat:** Symbolizujú prebúdžanie nového dňa duše a očistu. Ružovo-zlaté svitanie je priamym dotykom Božej milosti, ktorá premieňa chladné útesy osudovosti na teplé pole slobody.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka nádherne rozvíja Hubbardov citát o priateľstve, ktoré posúva do tej najvyššej, duchovnej roviny: *Anjelská duša ťa pozná celého, a predsa ťa má stále rovnako rada*. Pútnik v zajatí pozemského rozumu očakáva odsúdenie, pretože svet ho odsúdil. Anjelské srdce však funguje na princípe milosti – nepozná nízke ľudské vášne, iba čistú vd'ačnosť.

Kľúčovým posolstvom je zachovanie čistého „ja“ – ľudského ducha ako daru z nebies. Aj keď človek v živote zabľúdi, obetuje sa alebo urobí chyby, jeho čisté jadro zostáva neporušené. Dotyk Anjelskej duše neničí Pútnika, ale borí skalú jeho ilúzií. Cez vd'ačnosť a dôveru sa Pútnikov zrak zaostruje, jeho tvár omladne, vrásky miznú a z hlbín bytia vyraža hlas skutočného domova – človek si uvedomuje, že nie je z tejto zeme, ale patrí k hviezdíacemu nebeskému horizontu.

Poučenie pre čitateľa (Tavenie skaly v rannej zore)

1. Pozemská sláva je len ťažká závara, nie nebeská brána. Človek často prebďie život naháňaním sa za uznaním ostatných, budovaním svojej svetskej dôležitosti a slávy. Tvoj príbeh však jasne ukazuje, že každé takéto pozemské tľieskanie je v skutočnosti len d'alšou mrežou, ktorá ducha pripútava k zemi. Ľudská sláva nepretrvá a rýchlo odpadne do prachu. Skutočná nebeská brána sa otvára až vtedy, keď táto pýcha zmizne a človek zostane v pokore nahý pred Pravdou.

2. Rýdze duchovné priateľstvo nikdy nesúdi, ale lieči. Anjelská duša – či už v podobe duchovného sprievodcu, alebo skutočného, verného priateľa na zemi – funguje na úplne inom princípe ako chladný pozemský rozum. Ona o tebe vie úplne všetko, pozná každé tvoje zakopnutie, hriech či vrásku, a predsa ťa má stále rovnako rada. Nesúdi ťa, neopúšťa ťa v núdzi, ale klesne s tebou priamo do prachu tvojej bolesti, aby ti podala ruku Svetla.

3. Vina v žiare Milosti horí a mizne – stačí sa otvoriť dôvere. Ľudia si často nesú so sebou minulosť ako obrovský, čierny a ostrý balvan, ktorý im prirástol k hrudi a nedovoľuje im voľne dýchať. Majú pocit, že ich omyly sú definitívne a že ich celý svet (i Boh) musí odsúdiť. Tvoja scénka však prináša obrovskú nádej: pod dotykom pravej Lásky a v žiare Božej vôle sa aj tá najtvrdšia skala viny topí ako vosk. Stačí odložiť strach, prebudiť v sebe čistú vd'ačnosť a dôveru, a stará trýzeň odpadne ako obnosený šat.

4. Naše rýdze „ja“ je nezničiteľný dar z nebies. Nech už človek na svojej pozemskej púti zabľúdi akokoľvek hlboko do tmy, jeho pôvodná duchovná podstata – to čisté „ja“, dieťa Svetlých výšin – zostáva vo vnútri neporušené. Keď prebudíme cit a necháme Lásku bdieť v našom poli, náš duch okamžite ožíva a znova začína počuť ten tichý, nežný hlas nášho skutočného domova. Nie sme z tejto zeme, sme pútnici smerujúci nahor k večnosti.

Pred mečom Slova

*Jedine múdrosť je schopná zahnať z duše
smútok a nedovoliť, aby sme sa triasli strachom.*

Cicero

Vďaka Ti Pane, za všetko,
čo smie človek prežiť,
za radosť i bolesť - za poučenie.

Vďaka Ti za múdrosť,
ktorou vládneš stvoreniu;
za radosť,
keď tkáme niťou dobra vo vôli Svetla,
i za utrpenie v nížinách,
keď tkáme niťou sebalásky.

Tým, že nepožehnáš mnohé želania
a človek si domýšľa,
že ho nepočuješ,
aj tým dávaš to najlepšie.
Vtedy sa máme zastaviť,
zamyslieť nad sebou,
v čom konáme nesprávne,
lebo nezdar
korení v človeku samom.

Ale kto dnes hľadá, Pane,
kto Teba hľadá?
Kto Pravdu hľadá úprimne?
Seba – uspokojenie,
seba človek hľadá.

Je smutné,
že je to utrpenie,
kedy sme schopní javiť sa nezištne,
úprimne, ľudsky, skutočne zbožne.

Voláme po lepších časoch,
ale či sa zlepšíme,
o tom mlčíme,
lebo vidieť chybu,
omyl v sebe si priznať,
to núti o Tebe hovoriť,
spravodlivosť cítiť,
strach pocítiť,
to otvára oči - pravdu uvidieť.

Svoj vnútorný svet

vystavaný v okolí uctieame
ako zlato,
hoci to pravé zlato
z rúk Tvojich vyšlo,
je Tvoje sväté Slovo,
vedenie o Tebe,
o Tvojej Vôli a našom
skutočnom poslaní v živote.

Pravdivé sú Tvoje slová o nás,
ľuďoch a koreňoch zla
prerastajúcich okolie
v dravej samolúbosti
a domýšľavosti sýtiac sa
žiadostivosťou vlastnej vedomosti.

Veľká je Tvoja milosť,
že smieme o tom vedieť,
že si nám zvestoval sväté Slovo –
Vo svetle Pravdy.
Je smutné, že len pred mečom Slova pýcha zaniká,
modly padajú.

Svetlo vychádza z Tvojich slov,
a aká tma je všade vôkol!
Aká hanba,
že človek si neprizná chybu
zo srdca a dobrovoľne,
že v pýche na vlastné poznanie,
nevidí múdrosť Tvoju v dokonalej prírode,
jednoduchosti života,
že sa k Tebe obracia
až v bleskoch a hromobití
ťažkej doby, kedy musí,
alebo zahynie.

Beda nám,
že sa prebúdzajú z driemot
naše duše až v úderoch meča Spravodlivosti.

Scénka: Úder Svetla a pád modiel

Postavy:

- **PÚTNIK (PREBUDENÝ DUCH):** Muž stojaci v samotnom strede scény. Jeho plášť je čistý, bez prachu, a ruky má zopnuté v hlbokoj, vedomej a úprimnej pokore. Z jeho tváre vyžaruje múdrosť, ktorá zahнала všetok strach a smútok.
- **DAV (ĽUDSKÁ PÝCHA):** Skupina postáv v honosných, no bizarných odevoch s grotesknými maskami sebaistoty na tvárach. V rukách kľčovito zvierajú zlaté sošky, papierové koruny a hrubé knihy plné vlastných, vymyslených teórií, ktoré fanaticky uctieujú.
- **MEČ SLOVA (SVETELNÝ LÚČ):** Majestátny, oslepujúci lúč čistého, prenikavého bieleho svetla, ktorý presekne tmu a zostúpi z nebies priamo na scénu. Sprevádza ho hlboký, vesmírne vibrujúci tón Spravodlivosti.

Scéna:

Scéna začína v hlbokoj, nepreniknuteľnej tme, ktorú umelo prerušujú len blikajúce neóny, laserové efekty a makety moderných miest. V popredí kľučí Dav ľudí pred obrovským zlatým tel'at'om, na ktorom svieti nápis „Ľudská vedomosť“. Ľudia sa navzájom prekrikujú, tancujú a teatrálnie volajú po „lepších časoch“. Pútnik stojí obď'aleč, mimo ich dosahu, a pozoruje toto divadlo samol'úbosti s hlbokým, čistým smútkom v očiach.

DAV

(Hlučne, s dravou domýšľavosťou, dvíha ruky so soškami nad hlavy.)

Pozrite sa na nás! My sme králi a bohovia tejto zeme! Naša učenosť a veda nás povedie, naša vlastná inteligencia vyrieši každý problém a naše chcenie vytvorí dokonalý, rajský svet bez obmedzení! Voláme po mieri, voláme po nekonečnej hojnosti! Sme úplne neomylní vo svojom pozemskom poznaní a nikto nad nami nevládne!

PÚTNIK

(Pomaly, s veľkou vnútornou vážnosťou dvíha zrak k potemnenému nebu. Jeho hlas znie mocne a precitnuto, pretína hluk davu.)

Už veky hlučne voláte po lepších časoch... ale či sa vy sami zlepšíte, o tom zbabelo mlčíte! Aká strašná hanba, že si človek nedokáže priznať chybu a omyl vo svojom vnútri – zo srdca a úplne dobrovoľne! V zaslepenej pýche na vlastné, obmedzené poznanie odmietate vidieť dokonalú múdrosť v prírode a čistú jednoduchosť pravého života. Svoj malý vnútorný svet, vystavaný len z prchavých ilúzií vášho okolia, uctieвате ako najčistejšie zlato... Pritom slepí ostávate k tomu, čo je skutočné a hodnotné.

JEDEN Z DAVA

(Strhne si na moment masku, vyskočí na podstavec a posmešne ukáže prstom na Pútnika.)

Ty si len naivný blázon! Načo by sme sa mali zastavovať a strácať čas premýšľaním nad sebou? Načo hľadať chyby v našich saniach? Naše priania sa plnia, hmota nás poslúcha, my sa svižne kľžeme vpred, sami sme strojcami lepšieho sveta!

PÚTNIK

(Klesá na kolená, úplne prestáva vnímať posmešky davu a s absolútnou úprimnosťou otvára svoje srdce Svetlu.)

Vďaka Ti, Pane, za všetko, čo smie človek na tejto zemi prežiť. Vďaka Ti za radosť, no i za hlbokú bolesť – za toto veľké poučenie. Vďaka ti za múdrosť, ktorou neomylné vládneš celému stvoreniu. Tým, že často nepožehnáš naše sebecké želania, hoci si človek v domýšľavosti myslí, že ho nepočuješ... práve tým nám dávaš to najlepšie. Vtedy nás nútiš zastaviť sa a uvidieť, že každý nezdar korení v nás samých. Ale kto ťa dnes skutočne hľadá, Pane? Kto hľadá Pravdu úprimne a bez pretvácky? Len sebauspokojenie a vlastný zisk človek hľadá! Prosím, Pane pomôž ľuďom tejto Zeme, bez Teba svet zanikne!

(V tom momente sa umelé osvetlenie a neóny miest s praskaním rozpadnú. Nebo nad scénou sa s desivým hlukom roztrhne. Ozve sa mohutné, hromové bitie a priestorom preletia oslepujúce blesky ťažkej doby. Priamo z najvyššieho bodu scény udrie obrovský, žiarivý lúč čistého bieleho svetla – Meč Slova. Zem pod nohami Davu sa divoko zatrasie.)

DAV

(V prepukajúcej panike. Masky pýchy im s hrôzou padajú z tvárí, papierové koruny sa trhajú a zlaté sošky sa v žiare lúča roztápajú na beztvary sivý prach. Padajú na tvár do blata, trasú sa strachom, cit pýchu zaháňa, inou rečou dav rozpráva.)

Blesky a hromobitie! Prichádza blesk tmavej noci! Naše modly padajú, naše chrámy vedomostí sa rúcajú v základoch! Sme stratení, naša vlastná múdrosť nás nedokáže zachrániť! Pane... počuj nás v tomto hromobití! Zachráň nás pred skazou v tejto ťažkej dobe, kedy musíme kľáčať! Konali sme bezprávie, vidíme, dopraj nám času, vinu svoju vyrovnáme!

PÚTNIK

(Stojí pevne, vzpriamený a nehybný priamo uprostred toho najsilnejšieho bieleho svetelného žiaru. Všetok strach z neho opadol, jeho plášť svetielkuje a celá bytosť dýcha pokojom.)

Je to hlboko smutné... ľudia. Áno, už vidíme! Je tak smutné, že len pred ostrým mečom Svätého Slova ľudská pýcha konečne zaniká a falošné modly padajú. Je žalostné vidieť, že človek potrebuje zažiť až utrpenie a údery meča Spravodlivosti, aby bol schopný javiť sa nezištne, úprimne, ľudsky a skutočne zbožne! Teraz však jasne človek cíti Spravodlivosť a vidí čistú Pravdu. To pravé, večné zlato, ktoré vyšlo z Tvojich rúk, Pane, je Tvoje Sväté Slovo... Vo svetle Pravdy! To Slovo, pre ktoré človek nemal vo svojom snení ducha a pýche rozumu ani čas!

(Majestátny Svetelný Meč Slova sa rozžiari takou nepredstaviteľnou intenzitou, že všetka zvyšná tma, trosky zlatého tel'aťa a dravá samol'ubosť zmäteného davu sa úplne rozplynú v čistote. Zostane len dokonale čistý, nekonečný a jasný obzor svitania. Pútnik stojí na scéne sám, vystrašený dav v pozadí scény sa modlí, obrátený tvárou k Prameňu, s rozpäťmi rukami v absolútnom víťazstve ducha.)

PÚTNIK:

Ľudské duše sa konečne prebudili z dlhých driemot. Jedine Tvoja Múdrosť zahнала strach. Tvoja Vôľa je naším zákonom, Pane!

(Opona pomaly padá za sprievodu velebného, hlbokého a absolútne čistého kozmického akordu, ktorý potvrdzuje večné víťazstvo Svetla nad tmou.)

Koniec scény

Analýza scény: Úder Svetla a pád modiel

1. Archetypy a symbolika

- **PÚTNIK (Prebudený duch):** Zosobňuje človeka, ktorý prešiel celým labyrintom hľadania a našiel Pravdu. Jeho čistý plášť a zopnuté ruky sú symbolom vedomej pokory. Tým, že prijal múdrosť z rúk Stvoriteľa, zahnal zo svojej duše všetok strach a smútok a dokáže pevne stáť aj v momente, keď sa celý svet naokolo rúca.
- **DAV (Ľudská pýcha):** Predstavuje súčasné ľudstvo zaslepené dravou samolúbosťou, domýšľavosťou a materializmom. Groteskné masky a papierové koruny symbolizujú falošnú identitu a ilúziu neomylnosti, ktorú si ľudia vybudovali skrze obmedzenú pozemskú vedu a inteligenciu.
- **Zlaté tel'a „Ľudská vedomosť“:** Symbol uctievania vlastného rozumu a technického pokroku, ktorý ľudia nadradili nad zákony stvorenia a dokonalú múdrosť prírody.
- **MEČ SLOVA (Svetelný lúč):** Najvyššia Spravodlivosť a živá Vôľa Najvyššieho. Je to tón Pravdy, ktorý nekompromisne pretína tmu, odhaľuje skutočný stav ľudských vnúter a roztápa každú pozemskú lož a modlu na beztvárý prach.

2. Filozoficko-duchovné jadro

Scénka otvára mrazivú, no hlboko pravdivú otázku tvojej básne: *Prečo po lepších časoch hlasno voláme, ale o tom, či sa my sami zlepšíme, zbabelo mlčíme?* Ľudstvo uctieva svoj vlastný, umelý svet, no skutočné zlato – Sväté Slovo a vedenie o našom poslaní – prehliada.

Najväčšou tragédiou človeka je, že si odmieta priznať chybu dobrovoľne a zo srdca. Často až vtedy, keď nepožehnané sebecké želania prinesú utrpenie a nezdar, sme schopní javiť sa nezištne a zbožne. Keď udrie hromobitie ťažkej doby a blesky meča Spravodlivosti rozbijú pozemské istoty, dav je prinútený kľaknúť, odložiť pýchu a začať hovoriť inou rečou. Utrpenie sa tak stáva posledným katarzným nástrojom Milosti, ktorý prebúdza ľudské duše z dlhých driemot, aby nezahynuli v hmote, ale obrátili sa späť k Prameňu.

Poučenie pre čitateľa (Úder Svetla a pád modiel)

1. Skutočný nezdar a kríza korenia vždy v človeku samom. Človek má vo svojej domýšľavosti tendenciu viniť za svoje rany osud, okolnosti či samotného Boha, myslieť si, že ho nepočuje. Avšak tým, že Stvoriteľ nepožehná naše sebecké priania, nám dáva to najlepšie. Každá životná facka a nezdar sú výzvou zastaviť sa, zamyslieť sa nad sebou a uvidieť, v čom konáme nesprávne. Zmena sveta k lepšiemu sa nemôže začať vonku, ale len úprimným priznaním si vlastnej chyby vo vnútri srdca.

2. Ľudská vedomosť bez rýdzeho citu je len papierovou korunou. Môžeme postaviť tie najmodernejšie mestá, ovládnuť hmotu a písať hrubé knihy plné vlastných teórií, no pred tvárou Večnosti je táto sebaistota len grotesknou maskou. Ak vo svojej pýche odmietame vidieť dokonalú Božiu múdrosť v jednoduchej čistote prírody, zostávame slepí. Pozemský úspech, ktorý nevychádza z tkania nití dobra vo vôli Svetla, sa v momente pravdy rozsype na sivý prach.

3. Pred Mečom Slova každá falošná modla zaniká. Je hlboko žalostné, ak sa ľudská duša prebúdza z duchovných driemot až vtedy, keď na ňu dopadnú údery ťažkých čias. Keď však udrie blesk Spravodlivosti, strach a pýcha rozumu musia ustúpiť. Pred ostrým mečom Svätého Slova padajú všetky modly sebauspokojenia a zisku. Až vtedy, keď človek pocíti posvätnú bázeň a spravodlivosť, otvoria sa mu oči, aby uvidel jediné pravé, večné zlato – čistú Pravdu.

4. Jedine Múdrost' postavená na Pokore zaháňa strach zo zmien. Kým Dav sa v bleskoch hromobitia trasie hrôzou, pretože stráca svoje prchavé pozemské istoty, Pútnik stojí pevne a nehybne v samotnom centre svetelného žiaru. Prečo? Pretože jeho vnútro je ukotvené v Pravde a vďačnosti za radosť i bolesť. Kto úprimne hľadá Boha a žije v nezištnej pokore, pre neho nie je zásah Svetla trestom, ale oslobodením. Vôľa Svetla sa stáva jeho zákonom a jeho duch zažíva absolútne, večné víťazstvo nad tmou.

Poznámka:

Úvahy: Vlastimil

Scénky: Vlastimil a Gemini

Obsah

Pútnik v Piesni	3
Scénka: Ladiči v údolí ozvien.....	6
Analýza scény: Ladiči v údolí ozvien	9
Poučenie z príbehu.	10
Prebúdzanie.....	11
Scénka: Rozbíjanie zlatého teľaťa	13
Analýza scény: Rozbíjanie zlatého teľaťa.....	16
Poučenie z príbehu.	17
Kto je väzňateľ?.....	18
Scénka: Lutna za mrežami z paragrafov	19
Analýza scény: Lutna za mrežami z paragrafov	21
Poučenie z príbehu	21
Pre deň splnu.....	23
Scénka: Srdce v ľade	24
Analýza scény: Srdce v ľade	27
Poučenie z príbehu	27
Túžba.....	29
Scénka: Úder sekery do pozemského lana.....	31
Analýza scény: Úder sekery do pozemského lana	34
Poučenie z príbehu	34
Od lásky k láske, alebo k ilúzii?	35
Scénka: Súzvuk na Ostrove Ruží.....	38
Analýza scény: Súzvuk na Ostrove Ruží	40
Poučenie z príbehu	40
Od lásky k láske, alebo k ilúzii?	41
Scénka: Precitnutie v salóne zrkadiel	44
Analýza scény: Precitnutie v salóne zrkadiel	47
Poučenie z príbehu	47
Seba sa pýtam.....	48
Scénka: Precitnutie v salóne zrkadiel	49
Analýza scény: Plátno vekov a samota pokory	52
Poučenie pre čitateľa	52
Ľudská trýzeň.....	54
Scénka: Rozpadnutý labyrint zisku	55
Analýza scény: Rozpadnutý labyrint zisku	58
Poučenie pre čitateľa	58
Oheň i nádej	59
Scénka: Pretavenie iskry v tichý plameň	60
Analýza scény: Pretavenie iskry v tichý plameň.....	62
Poučenie pre čitateľa	63
Anjelská... ..	64
Scénka: Tavenie skaly v rannej zore	65
Analýza scény: Tavenie skaly v rannej zore	67
Poučenie pre čitateľa (Tavenie skaly v rannej zore)	67
Pred mečom Slova	69
Scénka: Úder Svetla a pád modiel	71
Analýza scény: Úder Svetla a pád modiel.....	73
Poučenie pre čitateľa (Úder Svetla a pád modiel).....	73

